

Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023.

U Zagrebu, studeni 2019.

Projekt:

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE VRBANJA ZA RAZDOBLJE 2017. – 2023.

Naručitelj:

OPĆINA VRBANJA

Izvršitelj:

BDC d.o.o.

Graščica 36 (ured Kruge 48)

10 000 Zagreb

Tim za realizaciju:

Voditelj projekta: Andrea Novaković

Suradnici na projektu: Dražen Breglec

Tomislav Kostović

Sanja Kristić

Popis kratica i oznaka:

AC – autocesta

CGO – Centar za gospodarenje otpadom

DC – Državna cesta

DVD – Dobrovoljno vatrogasno društvo

DZS – Državni zavod za statistiku

ESF – Europski socijalni fond

EU – Europska unija

FINA – Financijska agencija

GFI – Godišnje finansijsko izvješće

GSM – Global System for Mobile Communications (Globalni sistem za mobilnu komunikaciju)

HAMAG-BICRO – Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije

HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvoj

HEP – Hrvatska elektroprivreda

HGK – Hrvatska gospodarska komora

HOK – Hrvatska obrtnička komora

HZJZ – Hrvatski zavod za javno zdravstvo

HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje

HŽ – Hrvatske željeznice

JLP(R)S – Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

KUD – Kulturno umjetničko društvo

LC – Lokalna cesta

LAG – Lokalna akcijska grupa

LTE – Long term Evolution (Mobilna mreža visokih performansi)

LU – Lovačka udruga

MSP – Malo i srednje poduzetništvo

NK – Nogometni klub

NKD – Nacionalna klasifikacija djelatnosti

NUTS – Nomenclature des unites territoriales statistiques (Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku)

OCD – Organizacija civilnog društva

OPG – Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

PGO – Plan gospodarenja otpadom

PPU – Plan prostornog uređenja

PRŠI – Plan razvoja širokopojasne infrastrukture

SRU – Sportsko ribolovna udružba

ŠRD – Športsko ribolovno društvo

TS - Trafostanice

TZ – Turistička zajednica

UMTS – Universal Mobile Telecommunications System (Univerzalna mobilna mreža)

UPS – Udaljeni pretplatnički stupanj

UPU – Urbanistički plan uređenja

ŽC – Županijska cesta

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA

Poštovani žitelji Općine Vrbanja,

Naš zavičaj obiluje razvojnim potencijalima za učinkovitiji gospodarski i društveni razvoj. Kako bismo optimalno upravljali svojim područjem odlučili smo se za izradu cjelovitog dokumenta koji će napraviti detaljnu analizu područja pomoću koje će se jasno odrediti budući smjer razvoja naše Općine. Stoga, s ciljem postizanja ravnomernog i održivog razvoja odlučili smo se na izradu strateških smjernica koji će doprinijeti sveukupnom razvoju područja općine, ali i ukazati na autentične vrijednosti našeg područja kojima se ponosimo, a koje možemo pretvoriti u razvojne prilike i buduće projekte. Rezultat višemjesečnih npora, u kojima su sudjelovali i stanovnici našeg kraja, je upravo pred Vama, a riječ je o dokumentu pod nazivom "Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023.".

U strateškom dokumentu detektirane su prednosti i nedostaci, razvojni potencijali te je definirana primjerena, ostvariva razvojna vizija naše Općine. Sukladno odabranoj viziji, određena su tri dugoročno održiva cilja: održivo i konkurentno gospodarstvo, unaprjeđenje obrazovanja i socio- demografskih prilika te očuvanje prirodnih resursa i kulturno- povjesne baštine. Svaki od navedenih ciljeva ima vlastiti „paket“ mjera i aktivnosti kojim će se zadani cilj ostvariti. Također, strategijom je definirano 20-tak konkretnih strateških projekata u javnom i privatnom sektoru koji su temelj za prosperitet Općine Vrbanja u naredne četiri godine.

Poseban naglasak u dokumentu je na razvoj djelatnosti kompatibilnih tradicijskoj poljoprivrednoj orijentiranosti, očuvanju spačvanskog bazena i aktiviranju održivih oblika turizma zasnovanih na prirodnim i kulturnim datostima našeg područja. Kao buduće prioritete ističemo i mjere kojima želimo zadržati mladu populaciju te smanjiti demografski odljev, ulaganja u poduzetništvo te poboljšanje kvalitete života kroz uvođenje novih građanskih usluga.

Naš krajnji cilj je zajednica u kojoj žitelji Općine učinkovito koriste razvijenu gospodarsku infrastrukturu, poljoprivredne i turističke potencijale, a civilni sektor kroz sudioničko upravljanje sudjeluje u kreiranju i aktivno doprinosi zadovoljavanju društvenih potreba stanovnika.

Na kraju, želio bih se zahvaliti svima koji su na bilo koji način doprinijeli izradi "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023.". Također, ovom prilikom želim pozvati sve mještane te zainteresirane investitore da iskoriste naše strateške odrednice te se aktivno uključe u ostvarivanje vizije na zajedničku dobrobit naše zajednice.

Općinski načelnik,
Velimir Redl

Vrbanja, studeni 2019.

UVODNO O RAZVOJNOJ STRATEGIJI

Strateško je planiranje kreativni proces kojim se osigurava efikasno upravljanje prirodnim, materijalnim i ljudskim resursima određenog teritorija na duže razdoblje s ciljem postizanja socio-ekonomskog napretka. Strateškim dokumentima analizira se postojeće stanje područja na temelju kojeg se identificiraju potrebni ciljevi, prioriteti, mjere i projekti uz pomoć koji će se dostići vizija, priželjkivano buduće stanje, odnosno ispuniti misija (svrha postojanja) organizacije, u ovom slučaju Općine Vrbanja. Strateško planiranje, u Republici Hrvatskoj, provodi se kroz tri upravljačke razine: državnoj, regionalnoj i lokalnoj. Pritom, strateški dokumenti niže razine moraju biti usklađeni s onima višeg reda, a svi usklađeni sa strategijama na razini Europske unije. Sukladno tome, dokument "Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023." usklađen je sa strateškim dokumentima više razine, uključujući i srodne dokumente na koje se oslanja kao što su prostorni planovi općine, uključujući dokument I. Izmjena i dopuna PPU Općine.

Strateški razvojni program izradila je tvrtka BDC d.o.o. iz Zagreba u suradnji s predstvincima javnog, gospodarskog i civilnog sektora s područja općine Vrbanja i Vukovarsko-srijemske županije. Održavanjem radionica participativnog planiranja s predstvincima navedenih sektora te pomoću tako pridobivenih kao i službenih, javno dostupnih informacija, napravljena je sveobuhvatna analiza potreba i razvojnih potencijala općine. Također, uz aktivno sudjelovanje predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora izrađena je SWOT analiza te su identificirani glavni razvojni ciljevi, a unutar ciljeva prioriteti i mjere razvoja. Strategija je predstavljena Općinskom Vijeću u te je usvojena u lipnju 2020. godine.

Razvojna strategija sastoji se od četiri metodološka dijela: ***analitičkog dijela*** koji obuhvaća šest poglavlja i to: 1. *Opis područja*, 2. *Stanovništvo*, 3. *Gospodarstvo*, 4. *Komunalna infrastruktura*, 5. *Društvene djelatnosti i infrastruktura* i 6. *Kulturna i prirodna baština*; ***Definiranja razvojnih ciljeva, prioriteta i mera*** koji obuhvaća četiri poglavlja, a to su: 8. *Misija i vizija*, 9. *SWOT analiza*, 10. *Razvojni ciljevi, prioriteti i mera* i 11. *Usklađenost strategije s nadležnim strategijama*; ***Identifikacija projekata od strateškog značaja i definiranje njihovog financijskog potencijala s naglaskom na potencijal EU financiranih projekata*** koji obuhvaća poglavlje 12. *Financijski plan*; ***Definiranje "Akcijskog plana"*** ***provedbe strategije*** koji obuhvaća poglavlja 13. *Akcijski plan provedbe Strategije* te 14. ***Procjena sposobnosti provedbe Strategije***. Ovaj dokument sadrži i poglavlje 7. ***Metodologija izrade*** u kojem se detaljno razlaže ***metodologija, organizaciju te vremenski plan*** izrade Strategije razvoja.

Izrada "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023." sufinancirana je unutar operacije 7.1.1 "Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinice lokalne samouprave" iz mјere 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima", Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020.

Sadržaj:

1.	Opis područja	9
1.1.	Geoprometni položaj	9
1.2.	Povijesni razvoj	11
1.3.	Klima i reljef	12
2.	Stanovništvo	14
2.1.	Broj i gustoća stanovnika	14
2.2.	Demografska kretanja	16
2.3.	Obrazovna struktura stanovništva	18
2.4.	Tržište rada	20
3.	Gospodarstvo	24
3.1.	Poduzetništvo i obrtništvo	24
3.2.	Poduzetničke zone	29
3.3.	Poljoprivreda	30
3.4.	Šumarstvo	33
3.5.	Lov i ribolov	33
3.6.	Turizam	34
3.7.	Članstvo u LAG-u	38
4.	Komunalna infrastruktura	40
4.1.	Prometna infrastruktura	40
4.2.	Telekomunikacijska infrastruktura	44
4.3.	Elektroopskrba	48
4.4.	Plinoopskrba	49
4.5.	Vodoopskrba	49
4.6.	Odvodnja otpadnih voda	50
4.7.	Gospodarenje otpadom	50
4.8.	Groblja	51
5.	Društvene djelatnosti i infrastruktura	53
5.1.	Javna uprava	53
5.2.	Odgojno obrazovna infrastruktura	54
5.3.	Zdravstvo i socijalna zaštita	56
5.4.	Javni prostori	57
5.5.	Sportsko rekreativni sadržaji i infrastruktura	58
5.6.	Civilno društvo	58
6.	Kultura i prirodna baština	61
6.1.	Kulturna baština	61

6.2. Prirodna baština	62
 6.2.1. Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe strategije razvoja Općine Vrbanja na ekološku mrežu	64
7. Metodologija izrade	66
 7.1. Opis metodološkog pristupa izradi strategije	66
 7.2. Organizacija izrade strategije	67
 7.3. Vremenski plan izrade Strategije i komunikacija s javnošću	68
8. Misija i vizija	71
 8.1. Misija	71
 8.2. Vizija	71
9. SWOT analiza	72
10. Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere	74
11. Usklađenost Strategije s nadređenim strateškim dokumentima	81
 11.1. Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine	81
 11.2. Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014. – 2020.	84
 11.3. Prostorni plan i I. Izmjena i dopuna PPU Općine Vrbanja	86
12. Financijski plan	87
 12.1. Odabir glavnih projekata za implementaciju Strategije razvoja Općine Vrbanja	92
 12.2. Financijski plan provedbe	95
13. Akcijski plan provedbe	99
14. Procjena sposobnosti provedbe Strategije	102
Popis slika	103
Popis karata	104
Popis tablica	105
Popis grafova	107
Popis korištenih izvora	108
Prilozi	110

1. Opis područja

Prilikom planiranja strateškog razvojnog programa ili plana potrebno je geografski definirati područje na koji će se program odnositi. Analiza geoprometnog položaja općine otkriva prometni potencijal i važnost područja, a ujedno otkriva i preduvjete za razvoj određenih gospodarskih grana. Slično kao i analiza geoprometnog položaja, povijesni razvoj općine važan je radi identificiranja historijskih posebnosti područja koje je potrebno naglasiti i valorizirati te zaštiti kao kulturno dobro. Naposljetku, analiza klime i reljefa važna je radi definiranja preduvjeta za razvoj gospodarstva, a posebice poljoprivredne proizvodnje na području općine Vrbanja.

1.1. Geoprometni položaj

Općina Vrbanja nalazi se u sastavu Vukovarsko-srijemske županije, najistočnije županije Republike Hrvatske (karta 1.). Županija se prostire dijelom u istočnoj Slavoniji, a dijelom u zapadnom Srijemu, između rijeka Dunav i Sava. Površina Vukovarsko-srijemske županija iznosi 2.445 km^2 te u županiji, prema popisu stanovništva iz 2011. godine, živi 179.521 stanovnik što znači da gustoća naseljenosti iznosi 73,42 stan./ km^2 . Budući da je županija najistočnija regija Republike Hrvatske, podrazumijeva se da je granični teritorij. Na istoku, županija graniči s Republikom Srbijom dok na jugu graniči s Bosnom i Hercegovinom. Unutar teritorija Republike Hrvatske, županija graniči s Osječko-baranjskom županijom na sjeverozapadu te Brodsko-posavskom županijom na zapadu. Prema NUTS 2 kategoriji, Vukovarsko-srijemska županija pripada kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske. Grad Vukovar čini administrativno i upravno središte, a Grad Vinkovci je najveći grad po broju stanovnika te gospodarsko središte županije. Regija je administrativno podijeljena na 5 gradova (Ilok, Otok, Vinkovci, Vukovar i Županja), 26 općina i 84 naselja. Geoprometni položaj županije u odnosu na glavni grad Republike Hrvatske je periferan. Unatoč perifernom položaju, Vukovarsko-srijemska županija ima značajnu stratešku ulogu u prometnom sustavu države. Navedena tvrdnja proizlazi iz činjenice da je Vukovar jedina riječna luka na Dunavu, a ujedno je i najveća riječna luka u Hrvatskoj. Potom, kroz županiju prolaze dva važna paneuropska prometna koridora, VII i X. Stoga, može se zaključiti da je županija vrlo važno prometno čvorište što predstavlja dobre temelje za gospodarski razvoj regije.

Karta 1, Geoprometni položaj Vukovarsko-srijemske županije

Izvor: Vukovarsko-srijemska županija

Općina Vrbanja prostire se na površini od 191 km² smještenih na jugoistočnom dijelu Vukovarsko-srijemske županije (karta 2.). Teritorij općine zauzima 7,8% od ukupnog teritorija županije. Prema zadnjem službenom popisu stanovništva iz 2011. godine, Općina Vrbanja brojila je 3.940 stanovnika raspoređena u tri naselja: Soljani, Strošinci i Vrbanja. Iz navedenih podataka proizlazi da gustoća naseljenosti na području općine iznosi 20,62 stan./km². Budući da je smještena na jugoistoku županije, a time i Republike Hrvatske, općina je granični teritorij. Općina Vrbanja na istoku granični s Republikom Srbijom, a unutar Republike Hrvatske graniči s Općinom Nijemci na sjeveru i sjeveroistoku te Općinom Drenovci na jugu i jugozapadu. Geoprometni položaj općine usko je vezan uz autocestu A3 Zagreb – Lipovac. Autocesta jednim dijelom prolazi kroz teritorij općine te postoji izlazno-ulazna postaja "Spačva". Time, osiguran je jedan od preduvjeta za snažniji ekonomski razvoj općine.

Karta 2, Položaj Općine Vrbanja unutar Vukovarsko-srijemske županije, crvenom bojom je označena Općina Vrbanja
Izvor: www.gadm.org

1.2. Povijesni razvoj

Dokazi o naseljenosti područja općine datiraju iz prapovijesnog razdoblja. Navedeno potvrđuju arheološka nalazišta iz doba vučedolske kulture. U razdoblju antike, odnosno za vrijeme Rimskog Carstva područjem općine pružala se glavna rimska cesta koja je povezivala gradove Sisciu i Sirmiumu. U srednjem vijeku dolazi do prvih spomena naselja Općine Vrbanja. Naselje Soljani prvi puta se spominje 1329. godine u papinskim kolonalnim spisima kao *Sauly/Sali* te vrlo vjerojatno potiče od riječi *sol*. Naselje Vrbanja prvi puta se spominje stoljeće kasnije, 1492. godine. Na području općine, odnosno mjesta Soljani, nalazi se uz rijeku Studvu srednjovjekovna utvrda *Zeuzdenreue possesio* iz 1364. godine. Teritorij uz rijeku Studvu, a tim i utvrda pripadali su velikaškoj obitelji Morović koja je izumrla u 15. stoljeću. U 16. stoljeću, odnosno 1536. godine, područje općine zaposjeda Osmansko Carstvo. Po oslobođanju područja od osmanske vlasti teritorij današnje općine Vrbanja pripao je Vojnoj krajini, odnosno 12. satniji (*Cvelferija*) Brodske regimente ili pukovnije sa sjedištem u naselju Drenovci. S ukinućem regimente 1873. godine, intenzivnom sječom šuma i dolaskom

Engleza i Francuza započinje značajniji ekonomski napredak regije. Šumarska djelatnost je na područje općine dovela književnika Josipa Kozarca koji je službovao kao šumar te je on neke od svojih najboljih djela upravo napisao za vrijeme boravka u Vrbanji. Od kraja 18. stoljeća do I. Svjetskog rata naglo se počinje razvijati poljoprivreda, a posebno pčelarstvo, stočarstvo i voćarstvo. Započinje i jači obrtnički razvoj dolaskom "drotara" i "pendžera" iz Slovačke. "Drotari" su bili obrtnici koji su nekada krpali lonce i posuđe, a "pendžeri" su postavljali stakla na prozore kuća. Izbijanje I. Svjetskog rata imalo je velike gospodarske posljedice radi činjenice da su mnogi unovačeni te je veliki broj mještana i poginuo u borbama ili u zarobljeništvu. Nedugo po završetku I. Svjetskog rata, izbio je II. Svjetski rat koji je donio nove ljudske gubitke. Po završetku II. Svjetskog rata provedena je agrarna reforma za vrijeme Demokratske Federativne Jugoslavije. Tada su nastale seljačke zadruge "Bratstvo i jedinstvo" te "Napredak". Raspad Jugoslavije donio je još jedan ratni okršaj, Domovinski rat, koji je ostavio teške gospodarske posljedice na području općine. Općina Vrbanja ustrojena 1993. godine te su u njen sastav ušla tri naselja: Soljani, Strošinci i Vrbanja.

1.3. Klima i reljef

Na području općine Vrbanja dominira kontinentalna klima uvjetovana geografskim položajem u užem dijelu panonskog prostora, te otvorenosću i nizinskim karakterom prostora. Ljeta su sunčana i vruća, a zime hladne i sa snijegom. Najviše padalina ima sredinom ljeta (225 mm) i u proljeće (220 mm), dok je nešto manje padalina u jesen (211mm) i zimu (144 mm). Srednja količina godišnjih padalina iznosi oko 800 mm. Navedeni raspored padalina pogoduje poljoprivrednoj proizvodnji i vegetaciji općenito jer od 1. travnja do 30. rujna, u tzv. vegetacijskom razdoblju padne ukupno 457 mm ili 57,1% godišnje količine. Najviše padalina je u svibnju i lipnju, dok je najmanje u veljači. Također, u kasno proljeće te u ljetnim mjesecima dio svakodnevice su povremene tuče. U prosjeku tuče traju 1 do 2 dana te najčešće padnu u svibnju, lipnju i srpnju. Uz kišu, na teritoriju općine u zimskim mjesecima čest je snijeg i mraz. Prosječan broj dana sa snježnim pokrivačem je 32,6 dana, najviše u veljači (11,2 dana) i siječnju (10,5 dana). Mraz se najčešće pojavljuje u prosincu i ožujku. Snijeg i mraz imaju važnu zaštitnu ulogu za usjeve u poljoprivrednom kraju te izostanak istih može imati negativne posljedice po poljoprivrednu proizvodnju. Ipak, pojava mraza u krivom razdoblju, kao što je travanj i svibanj, također može imati negativne posljedice za

poljodjelstvo. Središnja godišnja temperatura na prostoru općine kreće se oko 10,4°C. Ljeti prosječna temperatura iznosi 19,7°C, a zimi 0,9 °C. Najviša temperatura izmjerena je u kolovozu te je iznosila 39°C, a najniža je u veljači, -28,8°C. Navedeni ekstremi, posebno veća sušna razdoblja, u kombinaciji s drugim meteorološkim parametrima može uvelike utjecati na razvoj poljoprivrednih kultura na području općine. Uz padaline i temperaturu, za opis klimatoloških prilika na prostoru općine važni su i vjetrovi. Najučestaliji vjetrovi pušu iz sjeverozapadnog, a potom iz jugoistočnog i jugozapadnog kvadranta.

Na prostoru općine Vrbanja najdominantnije obilježje je ravničarski reljef s vrlo malim visinskim razlikama. Postoje je mikroreljefni oblici određeni postojanjem nešto viših i ocjednih "greda", te starih korita vodotoka koji su sezonski poplavljeni. Na sjeveru općine Vrbanja, prema zavali Spačve nalazi se izrazito šumsko i močvarno područje.

2. Stanovništvo

Analiza temeljnih odrednica socio-demografske strukture Općine Vrbanja važan je dio strateškog dokumenta jer okvirno definira broj stanovnika, demografska kretanja, njihovu obrazovnu strukturu te ekonomsku aktivnost. Analiza će identificirati manjkavosti na kojima je potrebno kroz razne mjere poboljšati, ali i potencijale ljudskog kapitala koje je potrebno iskoristiti za ekonomski napredak općine.

2.1. Broj i gustoća stanovnika

Vukovarsko-srijemska županija, prema popisu stanovništva 2011. godine, brojila je 179.521 stanovnika, što znači da gustoća naseljenosti iznosila otprilike 73 stan./km².

Vremenski odmak od 8 godina sugerira da današnje stanje sigurno nije jednako. DZS napravio je procjene kretanja broja stanovništva po godinama do 2017. godine. Prema navedenoj procjeni DZS-a županija je 2017. godine imala 159.599 stanovnika čime se gustoća naseljenosti smanjila na otprilike 65 stan./km². Procjena DZS-a sugerira da je u navedenom razdoblju županija izgubila otprilike 19.922 stanovnika, odnosno 11%.

Općina Vrbanja, prema popisu stanovništva iz 2011. godine brojila je 3.940 stanovnika raspoređena u tri naselja: Soljani, Strošinci i Vrbanja (tablica 1.).

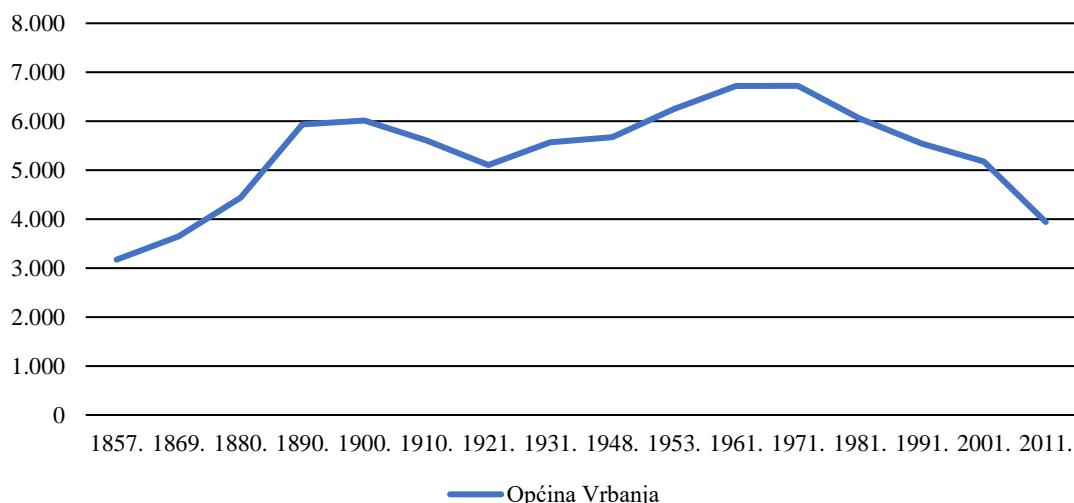
JLS	Naselja	Broj stanovnika
Općina Vrbanja	Soljani	1.245
	Strošinci	492
	Vrbanja	2.203
Ukupno:		3.940

Tablica 1. Broj stanovnika prema naseljima na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis stanovništva 2011. godine

Prema dostupnim podacima DZS-a (graf 1.) najstariji popis stanovnika iz 1857. godine navodi da je općina brojila 3.173 žitelja. Broj stanovnika kontinuirano je rastao kroz cijelo 20. stoljeće, uz iznimku perioda nakon I. Svjetskog rata te je svoj zenit dosegao 1971. godine kada je Općina Vrbanja brojila 6.723 stanovnika. Idući popis stanovništva je bio za otprilike 700 osoba manji, a pad se kontinuirano nastavio i u idućim godinama.

Kretanje broja stanovnika Općine Vrbanja kroz povijest

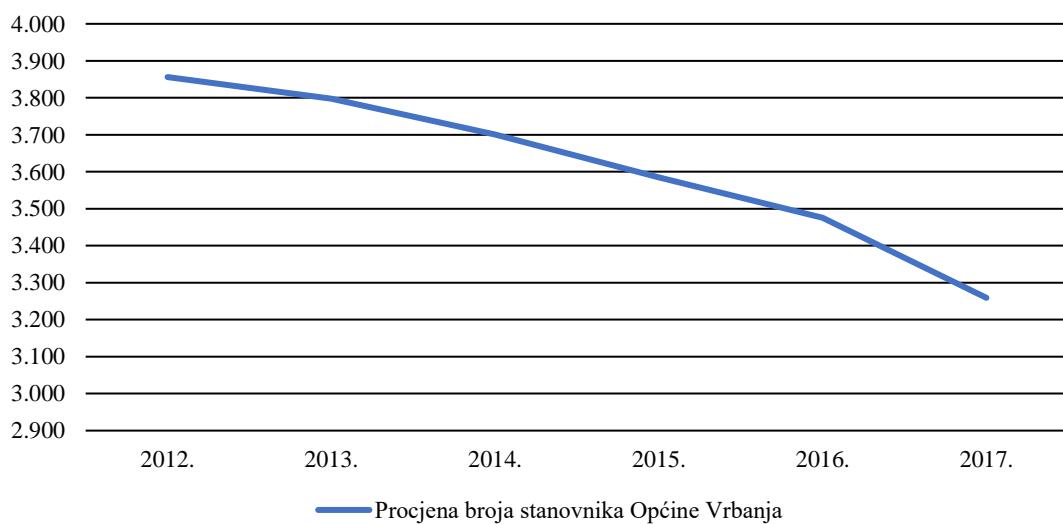

Graf 1, Kretanje broja stanovnika Općine Vrbanja kroz povijest

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a

Negativni trend u kretanju broja stanovnika nastavio se i u 21. stoljeću kada je broj stanovnika, prema popisu iz 2011. godine, iznosio 3.940. Broj stanovnika, sudeći prema procjenama DZS-a, nastavio je padati i u drugom desetljeću 21. stoljeća (graf 2.). Prema procjenama DZS-a općina je 2017. godine brojila je 3.259 žitelja. Navedeni podaci otkrivaju da je općina u razdoblju od 2011. do 2017. godine izgubila otprilike 681 stanovnika, odnosno 17%. Prema navedenim procjenama iz 2017. godine gustoća naseljenosti u općini iznosi otprilike 17 stan./km².

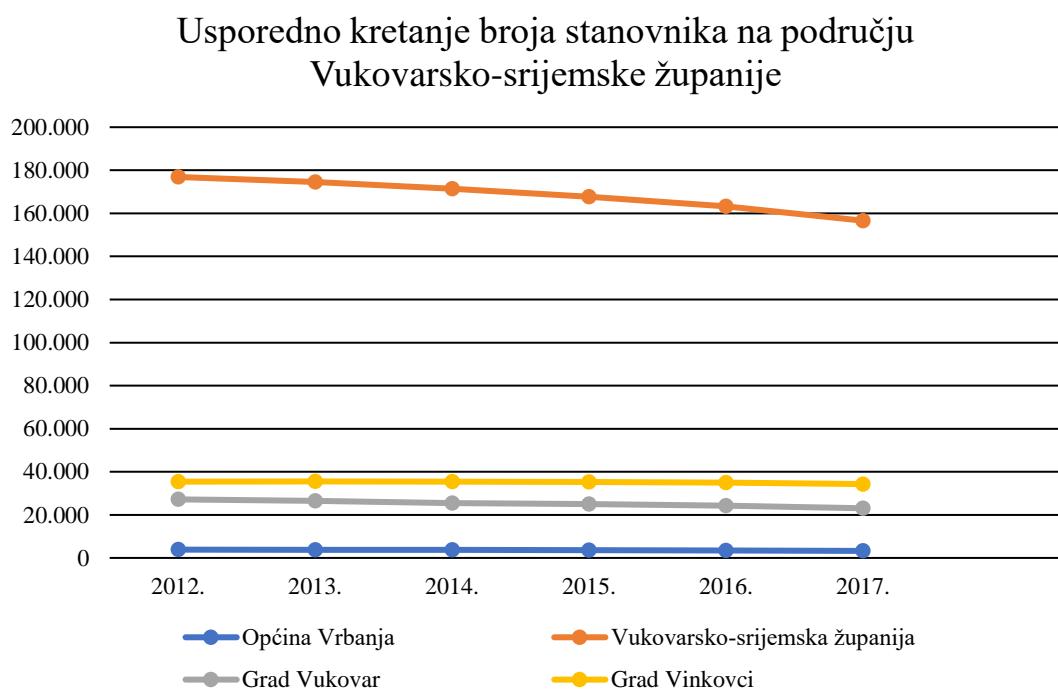
Procjena broja stanovnika Općine Vrbanja

Graf 2, Procjena broja stanovnika na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a

Usporedbom podataka o broju stanovnika Vukovarsko-srijemske županije, Grada Vukovara, Grada Vinkovaca i Općine Vrbanja (graf 3.) vidljivo je da pad broja stanovnika na području općine nije izoliran slučaj. Primjetno je, prema dostupnim podacima, da se u županiji rapidno smanjuje broj stanovnika što istovremeno označava da se broj žitelja ne smanjuje samo u manjim općinama već i u većim gradovima u županiji. Dokaz navedenoj tvrdnji su podacima za dva najveća grada u županiji, Vukovar i Vinkovce. Stoga, može se konstatirati da općina nije izolirani slučaj, već prati negativne demografske trendove na razini županije.

Graf 3, Usporedba kretanja stanovništva na području Vukovarsko-srijemske županije
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a

2.2. Demografska kretanja

Gubitak, odnosno smanjenje broja stanovnika uzrokovano je negativnim demografskim kretanjima (tablice 2. i 3.). Podaci DZS-a o demografskim kretanjima na području općine Vrbanja negativnog su predznaka, odnosno u promatranom razdoblju, od 2011. do 2017. godine, rođeno je puno manje djece negoli je umrlo stanovnika. Općina Vrbanja izgubila je u razdoblju od 2011. do 2017. godine kroz prirodno kretanje stanovništva 184 osobe. Navedeni podaci upućuju na povećanu emigraciju mladih osoba iz općine u glavni grad Republike Hrvatske, Zagreb ili u zapadnu Europu. Općina je svjesna velikog demografskog problema, koji je karakterističan za cijelu državu, ne samo za Općinu Vrbanju. Stoga, Općina je izradila

program demografskih mjera kojima nastoji popraviti prirodno kretanje stanovništva. Sukladno programu, Općina isplaćuje 5.000 kuna za prvo i drugo dijete, a 10.000 za treće i svako sljedeće dijete. Također, Općina Vrbanja je u siječnju 2019. usvojila program poticaja za prvu nekretninu kojim je osigurala 200.000 tisuća kuna godišnje za pomoć mladim obiteljima prilikom kupnje prve nekretnine.

JLS	Godina	Broj rođenih	Broj umrlih	Prirodni pad/rast
Općina Vrbanja	2011.	39	62	-23
	2012.	33	65	-32
	2013.	30	65	-35
	2014.	41	54	-13
	2015.	25	59	-34
	2016.	34	57	-23
	2017.	32	56	-24
	Ukupno:	234	418	-184

Tablica 2, Prirodni prirast/pad na području općine Vrbanja za razdoblje 2011.-2017.

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a

Tvrđaju o povećanom broju odseljenih podupiru podaci DZS-a koji sugeriraju da je općina u razdoblju od 2011. do 2017. godine izgubila 513 osoba. Podaci o doseljenim osobama pokazuju da se u promatranom razdoblju, osim 2011. godine, varirao između 40-50 osoba. S druge strane broj odseljenih te područje u koje su odselili ide u prilog tezi da je većina odselila u inozemstvo. Promatrano razdoblje može se podijeliti na dvije faze. Prva faza odnosi se na pretežitu emigraciju stanovništva iz Općine Vrbanja u druge gradove i općine u županiji te u druge županije. Druga faza se odnosi na povećani odljev stanovništva u inozemstvo. Druga faza započinje s 2014. godinom kada se bilježi prvi veći emigracijski val, a vrhunac dostiže 2017. godine kada je u inozemstvo odselilo 147 osoba.

JLS	Godina	Dosedjeni				Odseljeni				Razlika
		Iz drugog grada/općine iste županije	Iz druge županije	Iz inozemstva	Ukupno	U drugog grada/općine iste županije	U druge županije	U inozemstva	Ukupno	
Općina Vrbanja	2011.	22	17	10	61	21	32	14	79	-18
	2012.	13	15	6	37	25	22	14	64	-27
	2013.	19	8	7	42	19	31	7	65	-23
	2014.	13	19	6	43	27	54	41	127	-84
	2015.	19	9	14	49	39	39	46	131	-82
	2016.	14	10	15	42	23	23	79	128	-86
	2017.	17	11	8	48	31	51	147	241	-193
	Ukupno:				322				835	-513

Tablica 3, Procjena doseljenog i odseljenog stanovništva na području općine Vrbanja u razdoblju od 2011. do 2017. godine
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a

Iako podaci o migracijama na području općine sugeriraju da se dobna i spolna struktura na području općine promijenila, ne postoje službeni podaci koji bi isto potvrdili te

prikazali trenutnu situaciju. Stoga, koristit će se podaci iz popisa stanovništva iz 2011. godine (tablica 4.). Navedeni podaci pokazuju da je na području općine bilo više žena spola negoli muškaraca. Prema dobnoj strukturi najviše je bilo osoba, 1.240, između 40-64 godine, odnosno otprilike 31%. S druge strane, najmanje je bilo najstarijih osoba, odnosno osoba iznad 65 godina, otprilike 21%. Prema navedenim podacima u općini je bio veliki broj djece (25%) i mladih (23%). Navedeni postoci sugeriraju na *regresivni* tip dobne strukture jer je stopa nataliteta u razini ili niža od stope mortaliteta čime se baza dobne strukture sužava. Posljedica navedene dobne strukture je smanjeni broj ekonomski aktivnih te povećanje ekonomski neaktivnih osoba. Potrebno je napomenuti da je dobna struktura 2011. godine bila relativno pozitivna, odnosno bilo je više ekonomski aktivnog stanovništva od neaktivnog. Ipak, uzimajući u obzir podatke o demografskom kretanju stanovništva na području općine (prirodni pad i migracijske procese) može se pretpostaviti da u trenutnoj dobnoj strukturi općine ima više osoba starije životne dobi negoli mladih osoba.

JLS	Spol	Ukupno	Starost			
			0-19	20-39	40-64	65-95 i više
Općina Vrbanja	Sv.	3.940	966	916	1.240	818
	M	1.922	486	503	641	292
	Ž	2.018	480	413	599	526

Tablica 4, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis stanovništva 2011. godine

2.3. Obrazovna struktura stanovništva

Obrazovna struktura stanovništva važna je za gospodarski razvoja općine Vrbanje jer se time identificiraju nedostaci, ali i potencijali ljudskih potencijala na području općine za pojedine gospodarske grane. Također, analiza obrazovne strukture, ovisno o odabranom strateškom smjeru, pokazuje u kojem smjeru je potrebno ulagati kako bi se ojačali ljudski potencijali na području općine Vrbanja.

Podaci iz 2011. godine pokazuju da je na području općine Vrbanja živjelo 3.250 osoba starijih od 15 godina (tablica 5.). Prema prikazanoj obrazovnoj strukturi može se zaključiti da je najveći udio stanovnika (1.546) u općini završio osnovnu školu, odnosno otprilike 48% osoba starijih od 15 i više godina. Srednjoškolsko obrazovanje završilo je 1.201 osoba starija od 15 i više godina ili 37%. S druge strane, najmanje je osoba koje su završile visoko obrazovanje, njih 114 što čini udio od 3,5%. Potrebno je spomenuti da je u općini visok broj osoba bez završene osnovne škole, njih 389 ili 12%

osoba starije od 15 i više godina, u koje se ubrajaju osobe bez škole, sa završenim 3 razredom te oni sa završenih 7 razreda osnovne škole.

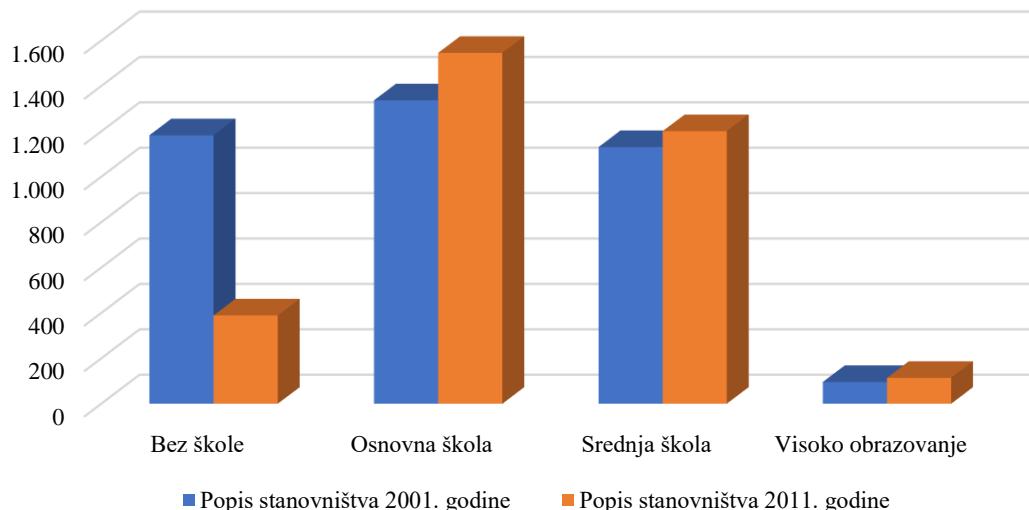
Općina	Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razred	4-7 razred	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje
Vrbanja	Sv.	3.250	195	44	150	1.546	1.201	114
	M.	1.578	25	14	62	724	698	55
	Ž.	1.672	170	30	88	822	503	59

Tablica 5. Osobe starije od 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis stanovništva 2011.

Uspoređujući podatke iz 2011. godine s podacima iz popisa stanovništva 2001. godine (graf 4.) primjećuje se veliki pad u broju osoba bez završene osnovne škole, te porast broja osoba sa završenom osnovnom i srednjom školom te povećani broj visokoobrazovanih osoba. Dostupni podaci DZS-a pokazuju da je 2001. godine bilo 1.183 osobe bez završene osnovne škole, što je za 67% manje od broja stanovnika bez osnovne škole prema popisu 2011. godine. Broj osoba koje su završile osnovnu školu, prema popisu iz 2011. godine povećan je za otprilike 14% u odnosu na 2001. godinu, a broj osoba koje su završile srednju školu povećao se za otprilike 6%. Broj osoba koje su završile visoko obrazovanje povećao za 15% u odnosu na popis iz 2001. godine.

Usporedba obrazovne strukture stanovništva općine Vrbanja, popis stanovništva 2001. i 2011. godine

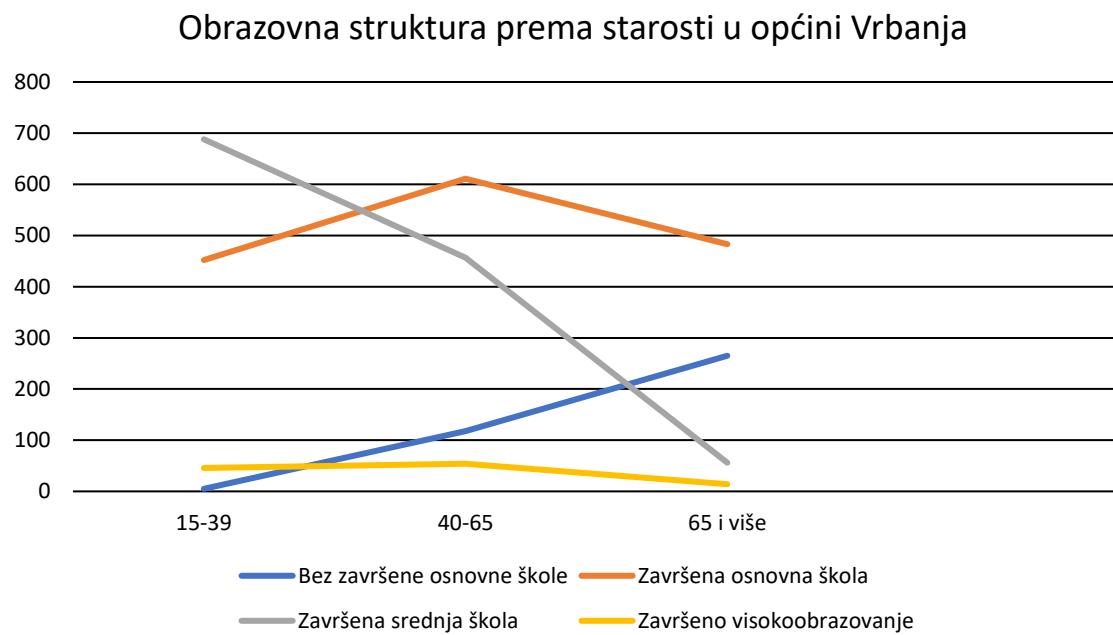

Graf 4, Usporedba obrazovne strukture stanovništva općine Vrbanja, popis stanovništva 2001. i 2011. godine
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis stanovništva 2001. i 2011.

Smanjenje broja osoba bez završene osnovne škole za veliki postotak u 10 godina može se objasniti analizom obrazovne strukture prema dobnim skupinama (graf 5.). Podaci

otkrivaju da broj osoba bez završene osnovne škole raste sukladno s dobним skupinama te najviše vrijednosti dostiže u dobnoj skupini iznad 65 godina. Sukladno tome, podaci o broju stanovnika sa završenim osnovnoškolskim i srednjoškolskim obrazovanjem te s visokim obrazovanjem najviše vrijednosti dostižu u dobnoj grupi između 40-65 godina, a najniže u najstarijoj dobnoj skupini. Navedeni podaci sugeriraju da se broj osoba bez završene osnovne škole većinom odnosi na osobe starije životne dobi koje su završavale svoje osnovnoškolsko obrazovanje po drugačijem programu ili nisu bili, zbog raznih razloga, u mogućnosti završiti osnovnu školu.

Drugi razlog poboljšanja obrazovne strukture na području općine su mjere poduzete od strane Općine. S ciljem poboljšanja obrazovne strukture Općina Vrbanja, uz pomoć Republike Hrvatske i županije, sufinancira prijevoz srednjoškolaca i udžbenike. Također, Općina sufinancira smještaj srednjoškolaca u đačke domove te dodjeljuje stipendije svim studentima s područja općine koji se redovno upišu na akademsku godinu.

Graf 5, Obrazovna struktura prema starosti u općini Vrbanja
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis 2011. godine

2.4. Tržište rada

Tržište rada jedan je od čimbenika procijene stanja gospodarstva na nekom području. Analizom pokazatelja broja zaposlenih, strukture zaposlenih prema zanimanjima, nezaposlenih i ekonomski neaktivnih osoba identificiraju se kretanja na tržištu rada na prostoru općine Vrbanja.

Prema popisu stanovništva 2011. godine u općini je od ukupno 3.250 stanovnika starijih od 15 godina 1.929 bilo ekonomski neaktivno, odnosno 59%, dok je s druge strane njih 1.321, tj. 41% bilo ekonomski aktivno (tablica 6.). Radno aktivno stanovništvo dijeli se na zaposlene i nezaposlene osobe. Udio zaposlenih u ukupnom broju ekonomski aktivnog stanovništva iznosi 75%, a nezaposlenih 25%. Među zaposlenim i nezaposlenim osobama ima više muškaraca nego li žena. S druge strane, žene prevladavaju među ekonomski neaktivnim stanovništvom sa 65%. U postotku ekonomski neaktivnih osoba najveći postotak (44%) zauzimaju umirovljenici, a zatim osobe koje se bave obavezama u kućanstvu (28%) te učenici i studenti (14%).

Općina	Starost	Spol	Ukupno	Zaposleni	Nezaposleni	Ekonomski neaktivni			
				Ukupno	Osobe koje se bave obavezama u kućanstvu	Umirovljenici	Učenici i studenti	Ostale neaktivne osobe	
Vrbanja	>15 godina	Sv.	3.250	994	327	1.929	846	541	278
		M.	1.578	727	173	676	375	18	126
		Ž.	1.672	267	154	1.251	471	523	152

Tablica 6, Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj ekonomskoj aktivnosti i spolu

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis stanovništva 2011. godine

Podaci o zaposlenima prema zanimanjima iz popisa stanovništva 2011. godine na području općine Vrbanja (tablica 7.) pokazuju da je najviše bilo osoba zaposleno u poljoprivrednoj djelatnosti, a zatim u uslužnim i trgovackim zanimanjima. S druge strane, najmanje je bilo vojnih lica te zakonodavaca, službenika i direktora.

Zanimanje	Broj zaposlenih
Zakonodavci, službenici i direktori	25
Znanstvenici, inženjeri i stručnjaci	50
Tehničari i stručni suradnici	67
Administrativni službenici	54
Uslužna i trgovacka zanimanja	200
Poljoprivrednici, šumari, ribari i lovci	262
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	75
Rukovoditelji postrojenja i strojeva, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda	96
Jednostavna zanimanja	141
Vojna zanimanja	24

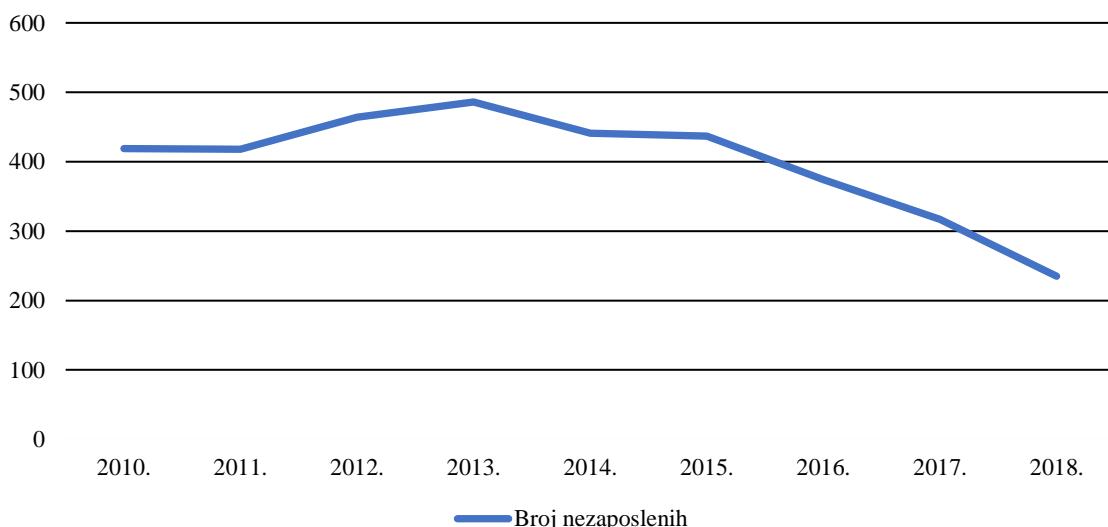
Tablica 7, Zaposleni prema zanimanju na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima DZS-a, popis stanovništva 2011. godine

Ekonomski aktivno stanovništvo, uz zaposlene čine i nezaposlene osobe. Prema dostupnim podacima HZZ-a za razdoblje od 2010. do 2018. godine o broju

nezaposlenih na području općine Vrbanja (graf 6.) vidljivo je da broj nezaposlenih u prvom razdoblju rastao te je dosegao vrhunac 2013. godine kada je bilo 486 nezaposlenih osoba. U narednom razdoblju, do 2018. godine broj nezaposlenih je u padu. Posebno je napomenuti da se od 2015. godine broj nezaposlenih znatno smanjio te je 2018. godine zabilježeno 285 nezaposlenih osoba. Smanjenje broja nezaposlenih od 2015. godine dogodilo se u većini općina Vukovarsko-srijemske županije. Podaci HZZ-a pokazuju da se broj nezaposlenih u županiji od 2015. do 2018. godine smanjio za 8.265 osoba, odnosno za 48 postotnih poena. Budući da se u podacima HZZ-a ne pruža informacije vezane uz broj aktivnih osoba te broj zaposlenih osoba na području općine, ne može se sa sigurnošću zaključiti koji su razlozi opadanja broja nezaposlenih osoba.

Broj nezaposlenih na području općine Vrbanja u razdoblju 2010.-2018.

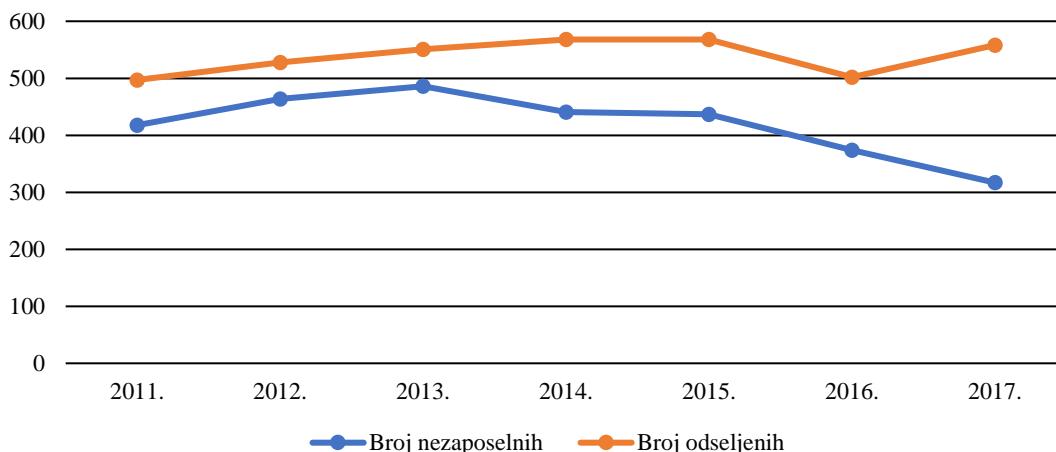

Graf 6, Broj nezaposlenih na području općine Vrbanja u razdoblju 2010.-2018.

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima HZZ-a

Ipak, prema podacima o migracijama stanovništva s područja općine, logično je za pretpostaviti da je pad u broju nezaposlenih osoba ponajviše rezultat emigracijskog trenda. Potvrdu navedene teze daje usporedni prikaz kretanja broja nezaposlenih osoba i broja odseljenih (graf. 7.). Navedeni podaci sugeriraju da od 2013. godina kada započinje pad broja nezaposlenih usporedno počinje porast broja odseljenih osoba. Navedeno je najizraženije 2017. godine kada je odselila 241 osoba, a broj nezaposlenih je 2018. godine pao na 235 osoba.

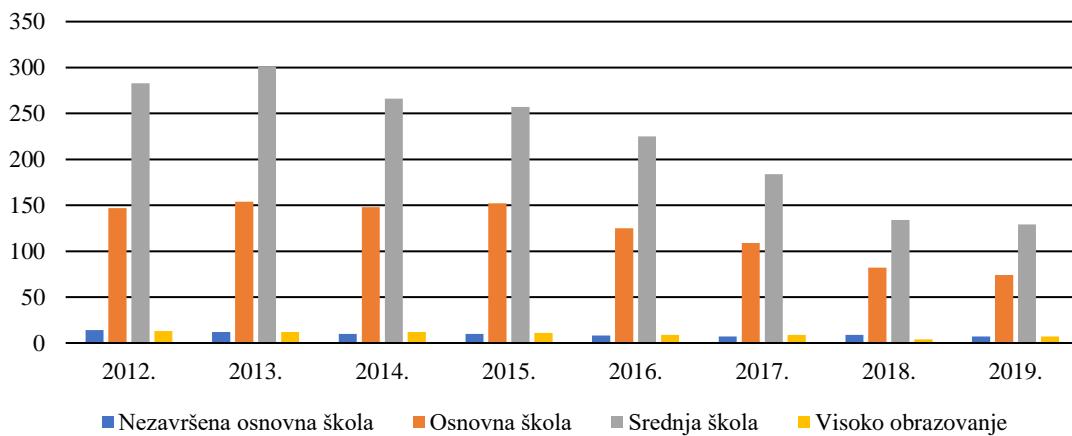
Usporedba kretanja broja odseljenih s brojem nezaposlenih na području općine Vrbanja

Graf 7, Usporedba kretanja broja odseljenih s brojem nezaposlenih na području općine Vrbanja
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima HZZ-a i DZS-a

Statistički podaci HZZ-a pružaju informacije o registriranoj nezaposlenosti prema razini završenog obrazovanja (graf 8.). Podaci HZZ-a pokazuju da je u razdoblju između 2012. i 2019. godine bilo najviše nezaposlenih osoba sa završenom srednjom te osnovnom školom, dok je najmanje bilo osoba bez završene osnovne škole te visoko obrazovanog stanovništva. Također, budući da je jedan od glavnih razloga pada broja nezaposlenih povećani broj odseljenih osoba, navedeni podaci daju okvirnu, ali ne i potpunu sliku o obrazovnoj strukturi iseljenih osoba. Podaci HZZ-a sugeriraju da je iz općine odselilo najviše osoba sa srednjom stručnom spremom, a potom osobe sa završenom osnovnom školom.

Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja

Graf 8, Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja za razdoblje 2012. - 2019.
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima HZZ-a

3. Gospodarstvo

Analiza temeljnih odrednica gospodarskog sektora daje uvid u trenutno stanje u gospodarstvu te identificira trenutne poteškoće, potencijale i prioritete gospodarskog razvoja na području općine Vrbanja.

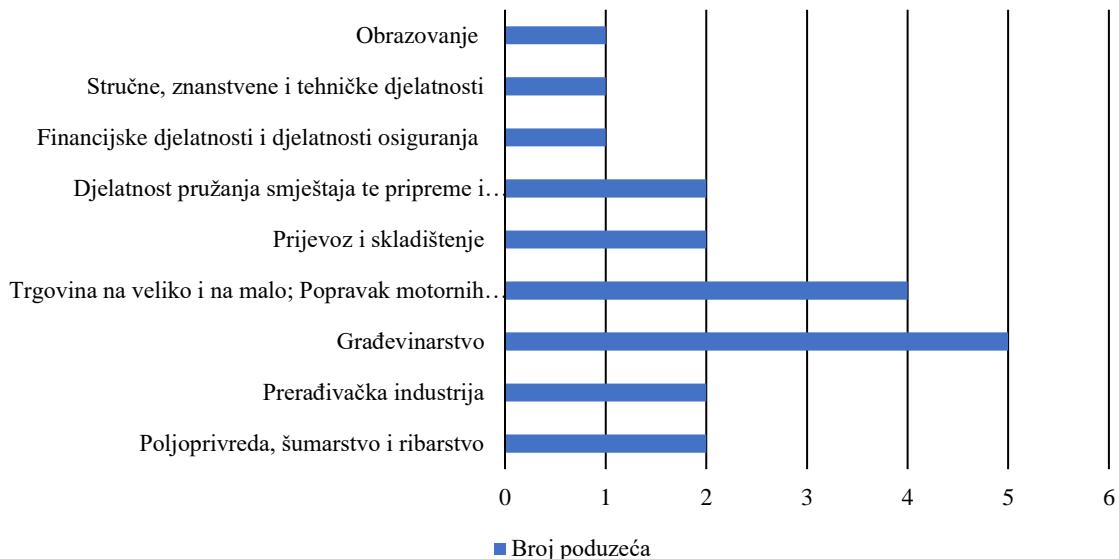
3.1. Poduzetništvo i obrtništvo

Prema odluci Vlade Republike Hrvatske od 28. prosinca 2017. godine Vukovarsko-srijemska županija pripada prvoj, najnižoj, skupini JLP(R)S po stupnju gospodarske razvijenosti. Prema istoj odluci Općina Vrbanja pripada drugoj skupini JLP(R)S (od osam) po stupnju gospodarske razvijenosti. Na području Vukovarsko-srijemske županije aktivno i bez blokade posluje 1.912 poduzeća te 1.916 obrta. S druge strane, na području općine, prema podacima FINA-e, djeluje 20 aktivnih poduzeća koja se ne nalaze u blokadi te 37 aktivnih i neblokiranih obrta. Prema veličini poduzeća na području općine djeluje 16 mikro te 4 male tvrtke. Većina tvrtka djeluje u građevinskom sektoru te u sektoru trgovine, dok većina obrtnika posluje u šumarskom i poljoprivrednom sektoru. Također, na prostoru općine posluje otprilike 210 OPG-a. Ako se uzme u obzir da u općini Vrbanja prevladava bogatstvo poljoprivrednih i šumskih površina može se konstatirati da se kao glavna gospodarska djelatnost ističe poljoprivreda i šumarstvo.

Na području općine Vrbanja, prema podacima FINA-e djeluje 20 aktivnih poduzeća raspoređenih u 9 razreda djelatnosti prema NKD-u iz 2007. godine (graf 9.). Prema djelatnostima najveći broj poduzeća, pet, posluje u građevinarstvu. Udio poduzetnika na području općine koji djeluju u građevinarstvu iznosi otprilike 2% od ukupnog broja aktivnih i neblokiranih poduzeća u toj djelatnosti u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Građevinski sektor po broju poduzeća slijedi sektor trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala s četiri tvrtke. Udio poduzetnika koji djeluju u navedenom sektoru iznosi 0,87% od ukupnog broja aktivnih i neblokiranih poduzeća u toj djelatnosti na razini županije. Na području općine potrebno je još izdvojiti djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prijevoza i skladištenja, prerađivačku industriju te poljoprivrednu djelatnost s dvije aktivne tvrtke. U ostalim djelatnostima djeluje po jedno poduzeće te je postotak udjela na razini županije zanemariv. Prema podacima HGK iz 2018. godine, po ostvarenom prihodu

najznačajnija poduzeća su: **JET-SET d.o.o., Ilić-šumarstvo d.o.o., Fruk export-import d.o.o., Frankoprom d.o.o. i Zorić d.o.o.**

Broj poduzeća na području općine Vrbanja

Graf 9, Broj poduzeća na području općine Vrbanja prema djelatnostima
Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima FINA-e

Na području općine Vrbanja, prema podacima FINA-e iz 2018. godine, najviše je osoba zaposleno u građevinskoj djelatnosti, 58 osoba, što je otprilike 2% od ukupnog broja zaposlenih u navedenom sektoru na razini Vukovarsko-srijemske županije (graf 10.). Po broju zaposlenih, građevinski sektor slijedi sektor poljoprivrede i šumarstva s 41 zaposlenim djelatnikom. Na razini županije, navedeni sektor čini otprilike 3,5% od ukupnog broja zaposlenih na razini županije. Potrebno je spomenuti prerađivačku industriju s 20 zaposlenih osoba, što čini otprilike 0,3% od ukupnog broja zaposlenih u navedenom sektoru na razini županije. Također, potrebno je navesti i sektor trgovine na veliko i na malo; Popravak motornih vozila i motocikala sa 17 zaposlenih osoba, što na županijskoj razini otprilike iznosi 0,5% radnika u navedenom sektoru. Potrebno je napomenuti da informacije vezane uz broj zaposlenih osoba u pojedinim djelatnostima nisu potpune jer je određeni broj poduzeća na području općine novoosnovan. Stoga, iz navedenog razloga poduzeće nisu predale GFI za 2018. godinu čime podaci o njihovom poslovanju nisu poznati. Prema podacima HGK iz 2018. godine, po broju zaposlenih osoba najznačajnija poduzeća su: **JET-SET d.o.o., Ilić-šumarstvo d.o.o., Ivex d.o.o., Frankoprom d.o.o. i Zorić d.o.o.**

Broj zaposlenih prema djelatnosti na području općine Vrbanja

■ Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

■ Preradivačka industrija

■ Građevinarstvo

■ Trgovina na veliko i na malo;
Popravak motornih vozila i
motocikala

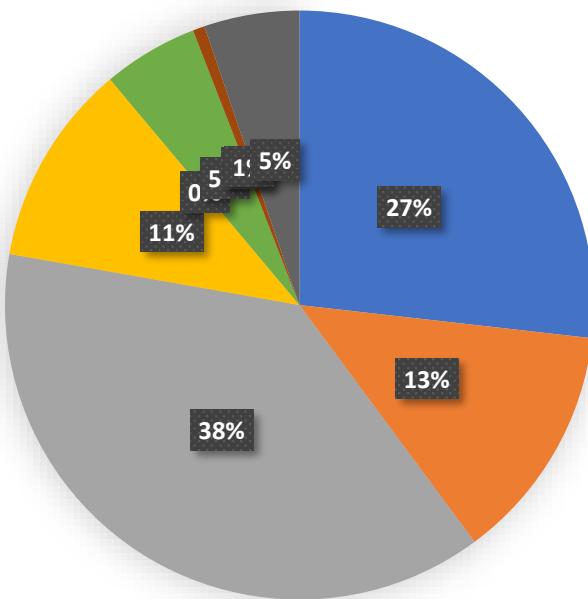
■ Prijevoz i skladištenje

■ Djelatnost pružanja smještaja te
pripreme i usluživanja prehrane

■ Financijske djelatnosti i djelatnosti
osiguranja

■ Stručne, znanstvene i tehničke
djelatnosti

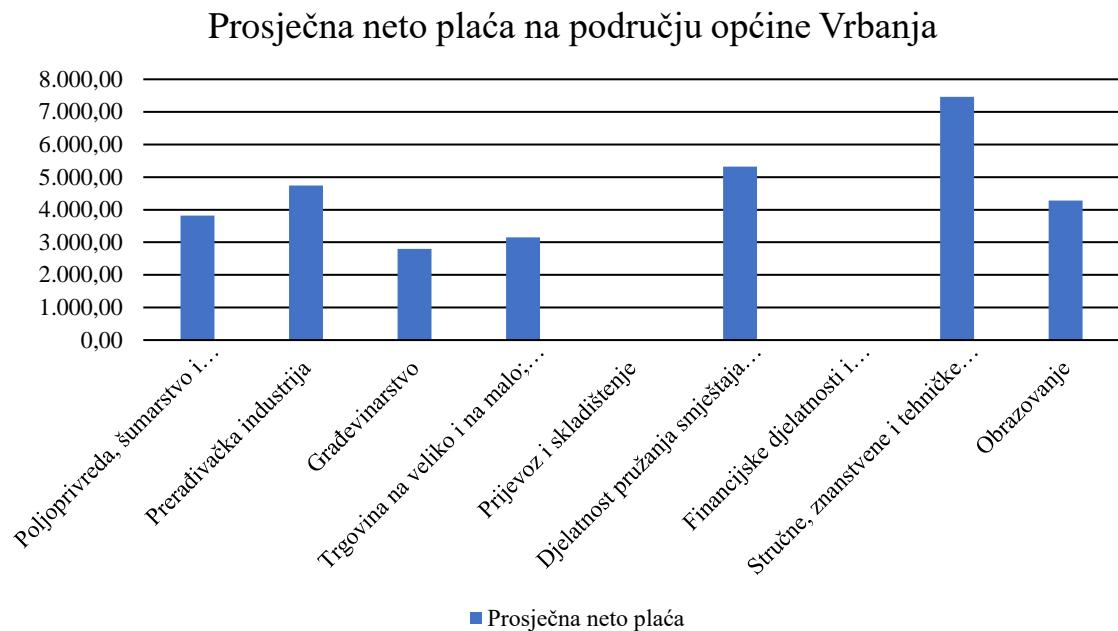
■ Obrazovanje

Graf 10, Broj zaposlenih prema djelatnostima na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima FINA-e

Podaci o neto prosječnoj plaći, slično kao i podaci o broju zaposlenih, nisu potpuni zbog identičnog razloga kao i podaci vezani uz broj zaposlenih. Parcijalni podaci o neto prosječnoj plaći (graf 11.) pokazuju da se najveća prosječna neto plaća isplaćuje u sektoru stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti, 7.460 kuna. Navedena prosječna plaća je do 2 i pol tisuća kuna viša od prosječne neto plaće na razini Vukovarsko-srijemske županije. Po veličini prosječne neto plaće na području općine, sektor stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti slijedi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja prehrane s 5.323,50 kuna prosječne neto plaće, što je za otprilike nešto više od 2 tisuće kuna veća neto plaća od prosječne neto mjesecne plaće na razini županije.

Graf 11, Prosječna neto plaća na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim informacijama FINA-e

Uz poduzeća na području općine aktivno djeluje i 37 obrta koji su važan gospodarski segment u općini. Na razini županije, broj aktivnih obrta se smanjuje svake godine (tablica 8.) što je rezultat nepovoljnih ekonomskih trendova uzrokovanih krizom i nedostatkom ljudskog kapitala.

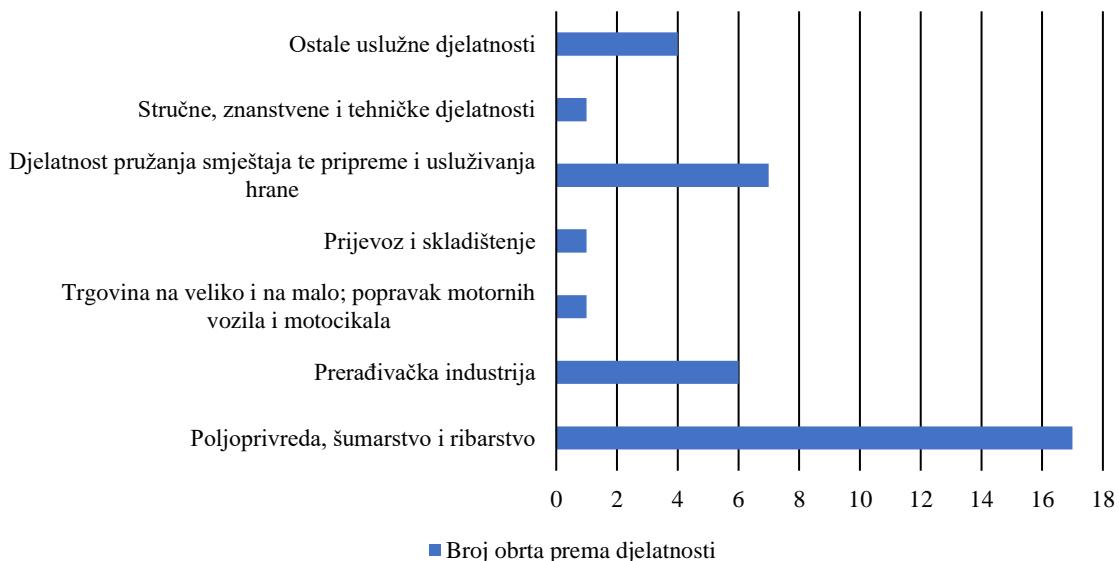
JLP(R)S	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Vukovarsko-srijemska županija	2.910	2.804.	2.633	2.414	2.346	2.208	2.125	1.916

Tablica 8, Broj aktivnih obrta na području Vukovarsko-srijemske županije

Izvor: Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine

Obrtnici na području općine Vrbanja djeluju u 7 sektora prema NKD-u iz 2007. godine (graf 12.). Podaci FINA-e pokazuju da najviše obrta posluje u poljoprivrednom i šumarskom sektoru, njih 17 ili 47% svih obrtnika s područja općine Vrbanja. Navedeni sektor, po važnosti, slijedi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sa 7 obrta, što je otprilike 17% svih obrtnika s područja općine te prerađivačka industrija sa 6 obrta. Također, potrebno je spomenuti i sektor uslužnih djelatnosti s 4 aktivna obrta koja čine 11% obrta s područja općine Vrbanja.

Broj obrta prema djelatnosti na području općine Vrbanja

Graf 12, Broj obrta prema djelatnosti na području općine Vrbanja
Izvor: Izrada autora prema dostupnim informacijama FINA-e

Općina Vrbanja aktivno podupire razvoj poduzetništva i obrnjištva na prostoru općine. U tu svrhu, Općina je izradila program potpora za poduzetnike i poljoprivrednike. Navedenim programom posebno se potiče **otvaranje poduzeća** ili **obrta** na području općine uz uvjet da se ostvari barem jedno novo zaposlenje, uključujući i samozapošljavanje. Prihvatljivi troškovi unutar mjere su: izrada poslovnih planova, nabava informatičke opreme, bankarske usluge obrade kredita, ishođenje potrebne dokumentacije za otvaranje gospodarskog subjekta te podnošenje zahtjeva za kredit, uređenje poslovnog prostora te nabavu opreme za osnovnu djelatnost. Iznos potpore može iznositi do 100% prihvatljivih troškova što iznosi 20 tisuća kuna po prijavi. Druga mjerodjelja odnosi se na **Potpore za uvođenje inovacija**. Cilj navedene mjerodjelje je pružanje potpore poduzetnicima inovatorima za uvođenje inovacija u vlastiti poslovni proces. Prihvatljivi troškovi unutar mjere su troškovi zaštite intelektualnog vlasništva te izrada opreme ili računalnih programa neophodnih za uvođenje inovacije u proizvodnju. Najviši iznos potpore može iznositi **50 tisuća kuna** po korisniku potpore. Treća mjerodjelja je **Potpore za izradu projektne i natječajne dokumentacije**. Cilj mjerodjelje je podići postotak povučenih sredstava iz EU fondova u gospodarskom sektoru. Prihvatljivi troškovi su: troškovi izrade poslovno plana/investicijske studije, projektno tehničke dokumentacije te troškovi konzultantskih usluga za pripremu natječajne dokumentacije. Najviši iznos potpore može iznositi **30 tisuća kuna** po korisniku potpore. Četvrta mjerodjelja je **Potpore za promociju poduzetnika na sajmovima i**

manifestacijama. Cilj mjere je promocija gospodarskih subjekata te njihovih proizvoda. Prihvatljivi troškovi unutar mjere su zakup, uređenje i opremanje izložbenog prostora izlagačima na manifestacijama u zemlji i inozemstvu te trošak izrade promidžbenih materijala koji se koriste na manifestaciji. Najviši iznos potpore može iznositi **2 tisuće kuna** po korisniku potpore.

Prednosti relativno novog segmenta gospodarskog života u Republici Hrvatskoj, društveno poduzetništvo nisu prepoznati na području općine Vrbanja. Društveno poduzetništvo je poslovanje utemeljeno na načelima društvene, okolišne i ekonomski održivosti, kod kojeg se 70 i više posto ili cijela stvorena dobit ulaže za dobrobit zajednice. Svojim djelovanjem, društveno poduzetništvo nadopunjuje usluge od javnog interesa (razne socijalne usluge) koje javne institucije ili privatna profitna poduzeća nisu u mogućnosti adekvatno obavljati te je stoga neophodan dio društva i gospodarstva koje želi biti konkurentno. Po načelima društvenog poduzetništva većinom posluju OCD-i čime, ujedno osiguravaju vlastitu finansijsku samostalnost i zadovoljavaju društvene potrebe lokalne zajednice.

3.2. Poduzetničke zone

Jedan od glavnih preduvjeta za privlačenje privatnog kapitala, domaćeg i stranog, na područje općine Vrbanja jest stvaranje povoljnih prostornih uvjeta, odnosno adekvatno opremljena poduzetnička zona. Uz adekvatno opremljenu poduzetničku zonu, važna je i lokacija poduzetničke zone. Općina Vrbanja ima povoljan prometni položaj zbog blizine autoceste A3 Zagreb – Lipovac te time zadovoljava jedan od najvažnijih preduvjeta za osnivanje poduzetničke zone. Prostornim planom te I. Izmjenama i dopunama prostornog plana Općina Vrbanja planirala je uređenje 4 poduzetničke zone poslovne i proizvodne namjene (tablica 9.).

JLS	Naziv zone	Namjena zone	Površina zone
Općina Vrbanja	Poduzetnička zona "Vrbanja 1"	Poslovna i proizvodna	cca 25,5 ha
	Poduzetnička zona "Vrbanja 2"	Poslovna i proizvodna	cca 13,9 ha
	Poduzetnička zona "Soljani"	Poslovna i proizvodna	cca 25 ha
	Poduzetnička zona "Strošinci"	Poslovna i proizvodna	cca 13,7 ha

Tablica 9. Planirane poslovne zone na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim informacijama iz I. Izmjene i dopune PPU-a Općine Vrbanja

Trenutno, u općini je osnovana i uređena jedino poduzetnička zona "Vrbanja 1". U njezino opremanje, prema "Izvješću o obavljenoj reviziji učinkovitosti osnivanja i ulaganja u opremanje i razvoj poduzetničkih zona" iz 2014. godine, uloženo je 725.503

kune od strane općine Vrbanja. U vlasništvu općine nalazila se površina od 18,74 ha koja je prodana privatnom investitoru. Potencijal poduzetničke zone "Vrbanja 1" nije iskorišten zbog finansijskih poteškoća u koje je nenadano upao privatni investitor te je općina sudsakom putem zatražila povrat zemljišta. Budući da potencijalnih investitora ne manjka, a trenutno zbog sudske spore općina ne može prodavati parcele u navedenoj poduzetničkoj zoni, planira se formiranje i uređenje poduzetničke zone "Vrbanja 2". Izmjenama i dopunama prostornog plana poduzetnička zona "Vrbanja 2" planirana je na južnom dijelu naselja Vrbanja zbog blizine potrebne komunalne infrastrukture. U svrhu formiranja poduzetničke zone općinska je vlast u rujnu 2017. godine podnijela zahtjev Ministarstvu državne imovine za darivanje državne nekretnine. Također, Općina Vrbanja paralelno izrađuje program izgradnje poduzetničke zone "Vrbanja 2". Ostale poduzetničke zone na području općine Vrbanja u fazi su planiranja. Prvi korak ka formiranju funkcionalne zone je izrada UPU-a, dok je drugi korak opremanje potrebnom komunalnom infrastrukturom.

3.3. Poljoprivreda

Poljoprivredna djelatnost važna je gospodarska grana u Vukovarsko-srijemskoj županiji s udjelom od otprilike 16% u ukupnim prihodima županije. Međutim, poljoprivredna proizvodnja u županiji, ali i u većini države, ograničena je slabom organizacijom, nedovoljnom tehnološkom razvijenošću, nedostatkom investicija i kvalificirane radne snage te ne konkurentnošću na tržištu. Navedene poteškoće djeluju demotivirajuće za poljoprivrednike jer ne mogu biti konkurentni na tržištu te time izostaju daljnje investicije čime poljoprivrednici, a posebno mladi, gube interes za poljoprivrednu djelatnost, a time i za život na selu. U strukturi zemljišnih površina u županiji najviše hektara otpada na oranice (93%). Na razini županije najviše se proizvode sljedeće kulture: kukuruz, pšenica, soja, šećerna repa, suncokret, uljana repica, ječam, zob, krumpir, krmne kulture i povrće.

Područje općine Vrbanja bogato je poljoprivrednim površinama i resursima te se većina stanovništva bavi poljoprivredom ili kao primarnom ili kao sekundarnom djelatnošću. Budući da općina obiluje poljoprivrednim površinama i prirodnim resursima, logično je da se razvoj općine velikim dijelom usmjeri prema poljoprivrednoj proizvodnji. U strukturi zemljišnih površina na području općine dominiraju oranice i voćnjaci (tablica 10.) te šumske površine.

JLS	Oranica	Livada	Pašnjak	Voćnjaci	Rasadnik	Mješoviti trajni nasadi	Ostalo zemljište	Ukupno
Vrbanja	1.929,97	1,47	16,37	38,56	0,17	0,53	0,38	6.917,65

Tablica 10. Pregled poljoprivrednih površina na području općine Vrbanja prema načinu korištenja (ha)

Izvor: Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014.-2020.

Na području općine najzastupljenije su ratarske kulture, odnosno žitarice, uljarice i šećerna repa. Uz ratarstvo, zastupljeno je povrtlarstvo, posebice proizvodnja lubenica te voćarstvo gdje se ističe proizvodnja jabuka i proizvoda od jabuke, poput prirodnog soka. Osim ratarstva, povrtlarstva i voćarstva, u Općini Vrbanja zastupljena je i stocarska proizvodnja, posebno svinjogojshtvo, tov junadi, peradarstvo, pčelarstvo i konjogojshtvo.

U strukturi poljoprivrednih gospodarstava na području općine prevladavaju OPG-ovi. Trenutno je na području općine registrirano 210 OPG-ova s niskim udjelom mlađih poljoprivrednika do 40 godina, što sugerira nepovoljnu dobnu strukturu nositelja OPG-a. Nepovoljna dobna struktura sugerira na neatraktivnost poljoprivredne djelatnosti među mlađima koji se okreću drugim djelatnostima koje nisu zatupljene u ruralnim sredinama. Stoga, motiviranje mlađih osoba za bavljenje poljoprivrednom djelatnošću u svrhu osiguravanja obrazovane radne snage i ostanka mlađih ljudi u općini trenutno predstavlja glavni izazov. Osim motivacije, potrebna je i educirana radna snaga. Mlado stanovništvo koje je ostalo na području općine nema dovoljno prilika za dodatnu edukaciju vezanu uz poljoprivrednu djelatnost i poslovanje čime se usporava potencijalni rast i diversifikacija djelatnosti obrta i OPG-a.

Uz temeljni problem, nedostatak ljudskog kapitala, na području općine ne postoji organizacija poljoprivrednika u trgovačka društva ili zadruge. Navedeni organizacijski oblik pokazao se u zapadnoj Europi kao temelj za konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju i plasman proizvoda na tržište. Nedostatak poljoprivredni zadruga, udruga ili klastera rezultira korištenjem zastarjele tehnologije i mehanizacije, nedostatkom navodnjavanja, prostora za proizvodnju i za skladištenje te otežanim plasmanom proizvoda zbog čega lokalni poljoprivrednici nisu cijenovno konkurentni uvoznim proizvodima. Vukovarsko-srijemska županija problem organizacije proizvodnje i plasmana proizvoda na tržište pokušava riješiti osnivanjem trgovačkog društva Agro-klaster d.o.o. Vinkovci. Trgovačko društvo je u 50% vlasništvu županije, dok drugih 50% otpada na suosnivače društva, odnosno općine Vrbanja, Cerna, Drenovci, Lovas i Stari Jankovci, Poljoprivredni fakultet u Osijeku i Zadrugu za proizvodnju voća i povrća "Vinkovačka šparoga". Prvenstveni cilj tvrtke je intenziviranje primarne

proizvodnje poljoprivrednih kultura, osobito voća i povrća, viši stupanj prerade proizvedene robe, povezivanje proizvođača, potpora u izgradnji logističkih objekata i postrojenja što će podići ukupnu konkurentnost proizvođača s područja županije, a time i s područja općine Vrbanja. Uz navedene probleme, poljoprivrednici se, kao i poduzetnici i obrtnici, često susreću s administrativnim poteškoćama, visokim poreznim nametima i problemom crnog tržišta, koji je posebno izražen u mesnoj industriji.

Poljoprivredni potencijal općine je golem, posebno kad se uzme u obzir izuzetno plodna zemlja koja je pogodna za proizvodnju većine kultura. Imajući navedenu činjenicu na umu mogućnost za daljnji razvoj poljoprivrede u općini ide u smjeru specijalizacije poljoprivredne proizvodnje, odnosno proizvodnju usmjeriti na visoko profitabilne kulture koje se ne proizvode u okolici, poput lubenica, te povezivanja poljoprivredne proizvodnje s turističkom djelatnošću čime se dobiva novo tržište za prodaju proizvoda. Općinska vlast prepoznala je važnost poljoprivredne proizvodnje za ekonomski razvoj Općine. Stoga, Općina Vrbanja je s ciljem daljnog razvoja poljoprivrede izradila program potpora za poduzetnike i poljoprivrednike. Program potpora za poljoprivrednike sastoji se od 5 mjera.

- **Potpore za poticanje dodane vrijednosti u poljoprivredi** imaju za cilj povećati primarnu poljoprivrednu proizvodnju i podići stupanj prerade poljoprivrednih proizvoda. Potpora se sastoji od dvije podmjere, **plastenici i staklenici te očuvanje i proširenje stočnog fonda**. Iznos potpore za prvu podmjeru može iznositi do 50 tisuća kuna po pojedinoj prijavi, dok za podmjeru 2.2. iznosi do **15 tisuća kuna** po korisniku.
- **Potpore za ulaganje u standarde kvalitete i certificiranje** imaju za cilj uvesti i osigurati kvalitetu i znakove kvalitete. Iznos potpore iznosi najviše **5 tisuća kuna** po korisniku u vrsti certifikata koji se prvi puta uvodi.
- **Potpore za majstorski ispit** subvencioniraju troškove polaganja majstorskog ispita ili ispita o stručnoj sposobljenosti. Najviši iznos potpore iznosi **tisuću kuna** po korisniku.
- **Potpore za povećanje konkurentnosti** cilja na subvencioniranje nabave potrebne opreme ili alata kojim će se podići konkurentnost gospodarskog subjekta. Najviši iznos potpore iznosi **50 tisuća kuna** po prijavitelju.

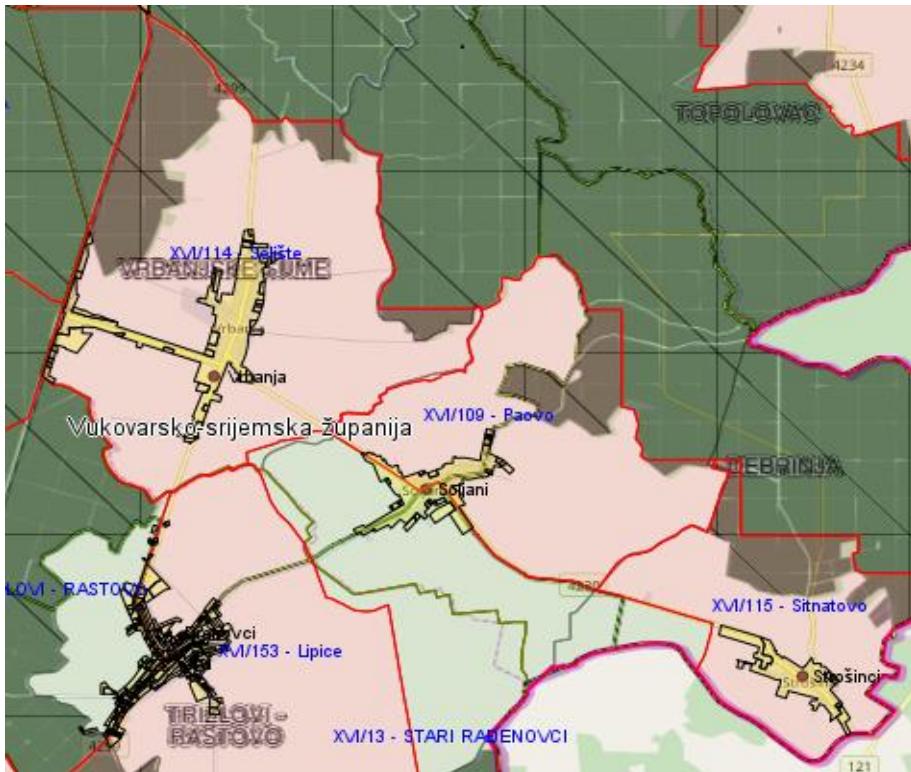
- **Potpore za izradu projektne i natječajne dokumentacije** imaju za cilj povećanje privučenih EU sredstava od strane gospodarskih subjekata. Najviši iznos potpore je 30 tisuća kuna po prijavitelju.

3.4. Šumarstvo

Spačvanski bazen je najveća šuma hrasta u Europi, s otprilike 96% zastupljenosti slavonskog hrasta lužnjaka, a dio bazena nalazi se na teritoriju općine Vrbanja. Površina općine iznosi 191 km² od čega su 102,6 km² šume, odnosno 54% teritorija općine. Stoga, drvna industrija je jedan od potencijala općine za gospodarski razvoj. Općine ostvaruje prihod od šumskog doprinosa koji se potom koristi za financiranje društveno-infrastrukturnih potreba. Iskorištavanje šumskog potencijala u mnogočemu ovisi o Hrvatskim šumama d.o.o. kao vlasnicima svih šumskih prostranstava na prostoru općine. Iz navedenog razloga, raspodjela drvne sirovine vrši se prema potpisanim ugovorima s Hrvatskim šumama d.o.o. Stoga, jedan manji dio sirovine je na raspolaganju lokalnim drvoradivačima, dok veći dio odlazi u izvoz za izradu finalnog proizvoda ili kao ekološki prihvatljiv proizvod za grijanje. Na području općine postoji dva poduzeća koja se bave obradom i proizvodnjom proizvoda od drva (Ivex d.o.o. i Frankoprom d.o.o.) te dva obrta (Obrtnička djelatnost Čistoća "Nikolić" i Stolarska radnja "Jakob Ivkić-Baja") koja se bave piljenjem i blanjanjem drva te proizvodnjom ostale građevne stolarije i elementa. Glavni problem drvne industrije na području općine je nedostatak pogona za finalizaciju proizvoda od drvne sirovine.

3.5. Lov i ribolov

Na području Vukovarsko-srijemske županije postoji duga tradicija bavljenja lovom o čemu svjedoči i 53 zajednička lovišta i 20 državnih lovišta, od čega se u općini Vrbanja nalazi lovište "Spačva", "Selište" i "Sitnatovo". U općini djeluju tri lovačke udruge, LU "Sokol" iz Soljana, LU "Srjak" iz Vrbanje i LU "Vepar" iz Strošinaca koje love na tri zajednička lovišta ukupne površine 8.581,43 ha: "Selište" - 4.368,61 ha, "Paovo" - 2.428,89 ha i "Sitnatovo" - 1.783,93 ha (karta 3.). Na području općine od divljači može se pronaći divlja svinja, fazan i zec.

Karta 3, Karta lovišta na području općine Vrbanja
Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije

Na području županije, a time i na području općine Vrbanja postoji duga tradicija ribolova o čemu svjedoče dvije ribičke udruge: ŠRU "Štuka" iz Soljana te SRU "Spačva" iz Vrbanje. Navedene ribičke udruge bave se isključivo sportskim ribolovom. Sukladno tome, na prostoru općine ne postoje ribnjaci, već ribiči love na rijekama "Spačva" i "Studva". Najzastupljenije ribe u ribiljem fondu na području općine su šaran, štuka i babuška. Bogat ribilji fond na području općine Vrbanja preuvjet je za održavanje ribičkih natjecanja koje je potrebno turistički valorizirati i iskoristiti.

3.6. Turizam

Promocija i ulaganje u ruralni turizam u Slavoniji polučili su određenim rezultatima koji predstavljaju poticaj i motivaciju za daljnji napredak te unaprjeđenje postojeće ponude. Prema podacima TZ-a Vukovarsko-srijemske županije 2017. godine zabilježeno je otprilike 30% više dolazaka i 36% više noćenja u odnosu na 2016. godinu. Najveći udio u dolascima zauzimaju domaći turisti, dok najveći broj stranih posjetitelja dolazi iz Njemačke i Slovenije. Turisti, domaći i strani, na prostoru županije prosječno u prosjeku borave 1 ili 2 dana. Navedeno pokazuje da turistička djelatnost ima budućnost u Vukovarsko-srijemskoj županiji te da je potrebno i dalje ulagati u unaprjeđenje turističke ponude i infrastrukture.

Općina Vrbanja prepoznala je važnost turizma za razvoj gospodarstva na području općine te planira razvoj turističke djelatnosti u smjeru ruralnog turizma s dodanom ponudom kulturno-povijesnih te sportsko-rekreativnih sadržaja. Postojeće stanje turističke djelatnosti na području općine nije zadovoljavajuće. Potvrda navedenog može se pronaći u "Pravilniku o proglašenju turističkih općina i gradova i o razvrstavanju naselja u turističke razred" koji Općinu Vrbanju smješta u turistički razred D, a naselje Vrbanju u turistički razred C, odnosno u najniže razrede. Razlog tomu je nedostatna turistička ponuda, nedostatak turističke infrastrukture te interesa od strane lokalnog stanovništva za bavljenje turizmom na području općine. Trenutna turistička ponuda općine vezana je uz ruralni turizam s komplementarnom turističkom ponudom. Prema trajanju boravka turista ponuda općine se može okarakterizirati kao vikend, odnosno izletnički vid turizma. Navedena turistička ponuda općine Vrbanja većim dijelom je rezultat privatnih inicijativa dviju obitelji, Fruk i Janković. Iako na području općine postoji 10 ugostiteljskih objekata, spomenute obitelji jedine imaju cjelokupnu turističku ponudu s dodatnim sadržajem. Turistička ponuda seljačkih domaćinstava u vlasništvu obitelji **Fruk i Janković** obuhvaća bogatu gastronomsku ponudu, smještaj te jahanje konja. Ponuda je najviše namijenjena za obitelji, lovce i ribolovce te za sve izletnike željne boravka u prirodi.

Općina Vrbanja, osim navedene ponude, ima pregršt turističkih potencijala koji do sada nisu bili adekvatno turistički valorizirani i iskorišteni. S potpisom ugovora o dodijeli sredstava te s početkom provedbe projekta "**Ceste zlatne niti**" započeta je valorizacija turističkih potencijala općine. Cilj projekta "**Ceste zlatne niti**" jest revitalizacija i obnova kulturne baštine te objedinjavanje iste u jedinstvenu turističku ponudu, odnosno turističku turu. U sklopu projekta sufinancirat će se dokumentacija za saniranje i uređenje kulturne baštine te sakralnih objekata koji su zaštićena kulturna baština. Navedena tematska ruta povezat će prirodnu i kulturnu baštinu, gastronomiju te tradicijske običaje, obrte i manifestacije. Općina Vrbanja projektni je partner na projektu "**Ceste zlatne niti**". U sklopu projekta, na području općine, obnavljat će se povijesni objekt "**Gašparčev magacin**" koji će postati muzejsko-galerijski prostor. U muzejskom prostoru bit će izloženi arheološki pronalasci s područja općine. Osim obnove kulturne baštine, projekt će ponuditi turistu doživljaj autohtonog iskustva ponudom autentičnog smještaja u tradicijski uređenim slavonskim kućama te ponudom tradicijske gastronomije. Ponuda tradicijskih gastronomskih ponuda ujedno je i novo, potencijalno tržište za lokalne poljoprivredne proizvođače. Muzejsko-galerijski prostor

nije jedino što općina nudi kao dodatnu turističku ponudu. Turističkom turom, u sklopu projekta, povezati će se sportsko-rekreativna te kulturno-povijesna ponuda općine.

Autohtono iskustvo podrazumijeva tradicijsko obilaženje prirodnih i kulturnih znamenitosti na području općine Vrbanja. Budući da na prostoru općine postoji udruga uzgajivača konja "Srijemci", jahanje se nameće kao tradicijski i ekološki vid spajanja prirodne i kulturne baštine, gastronomije te tradicijskih običaja općine. Uz jahanje, kao ekološko prijevozno sredstvo nameće se bicikl. Trenutno na području općine postoji jedna cikloturistička ruta, "**Srijem 1**". Nedostatak navedene rute je što prolazi po prometnoj županijskoj cesti koja vodi do naselja Vrbanja. Stoga, ona nije prihvatljiva za prometovanje biciklima. Cikloturističke rute kojima se povezuju stajališta na tematskim rutama obično prolaze lokalnim cestama manjeg prometnog intenziteta ili po makadamskim i šumskim putevima. Budući da se na području općine nalaze bogata šumska prostranstva, postoji potencijal za izradu jednog dijela cikloturističke rute na šumskim područjima. Ipak, poteškoću predstavlja potrebna dozvola od Hrvatskih šuma d.o.o. te je potrebno sve buduće aktivnosti koordinirati s navedenom tvrtkom.

Projektom "**Ceste zlatne niti**" obuhvaćena je kulturno-povijesna turistička ponuda, u što se uključuje i religijske građevine i objekti, na području općine Vrbanja. Uz navedeni "**Gašparčev magacin**", kao kulturno dobro od strane Ministarstva kulture zaštićena je župna crkva **Pohodenja Blažene Djevice Marije** u Soljanima te dva arheološka lokaliteta, srednjovjekovni arheološki lokalitet "**Zvjezdan - grad**" u blizini naselja Soljani i prapovijesni arheološki lokalitet "**Purić-Ljubanj**" u blizini naselja Vrbanja. Također, projektom je obuhvaćena i najpoznatija, ali ne i dovoljno marketinški eksponirana te turistički valorizirana kulturna manifestacija na području općine i bliže okolice, "**Raspjevane Cvelferije**". Navedena manifestacija je tradicionalna folklorno-kulturno događanje s ciljem očuvanja i promocije srijemske, odnosno "cvelferskih" plesova i običaja. Na manifestaciji nastupaju KUD-ovi s područja "Cvelferije" i njihovi gosti čime se oživljavaju tradicijski običaji, nošnje i narodni folklor. Prva manifestacija održana je 1990. godine u Drenovcima, a od tada se održava svake godine u drugom selu "Cvelferije", a 2019. godine bit će održana u naselju Vrbanja. Uz navedene najpoznatije građevine, lokalitete i događaje potrebno je spomenuti i ostale manje poznate, ali jednako vrijedne kulturne i tradicijske spomenike. Od sakralnih građevina potrebno je istaknuti župnu crkvu **Preobraženja Gospodinovog** u naselju Strošinci, župna crkva **Preslavnog Imena Marijina**, zgrada **Župnog dvora i kapelice** u Kolodvorskoj ulici u naselju Vrbanja koji su predložene

za upis na Listu kulturnih dobara od lokalnog značaja. Za postavljanje na navedenu listu predloženi su i antički arheološki lokaliteti "Zapašće", "Rastoka" i "Debrnja" u blizini mjesta Strošinci. Uz manifestaciju "Raspjevana Cvelferija" na području općine održavaju se "Dani Slovaka", "Slavonijada", "Advent u Vrbanji" te noćni malonogometni turnir "Ulica". Navedena kulturno-povijesna baština, iako manje poznata, velik je potencijal za kreiranje dodatne turističke rute u općini.

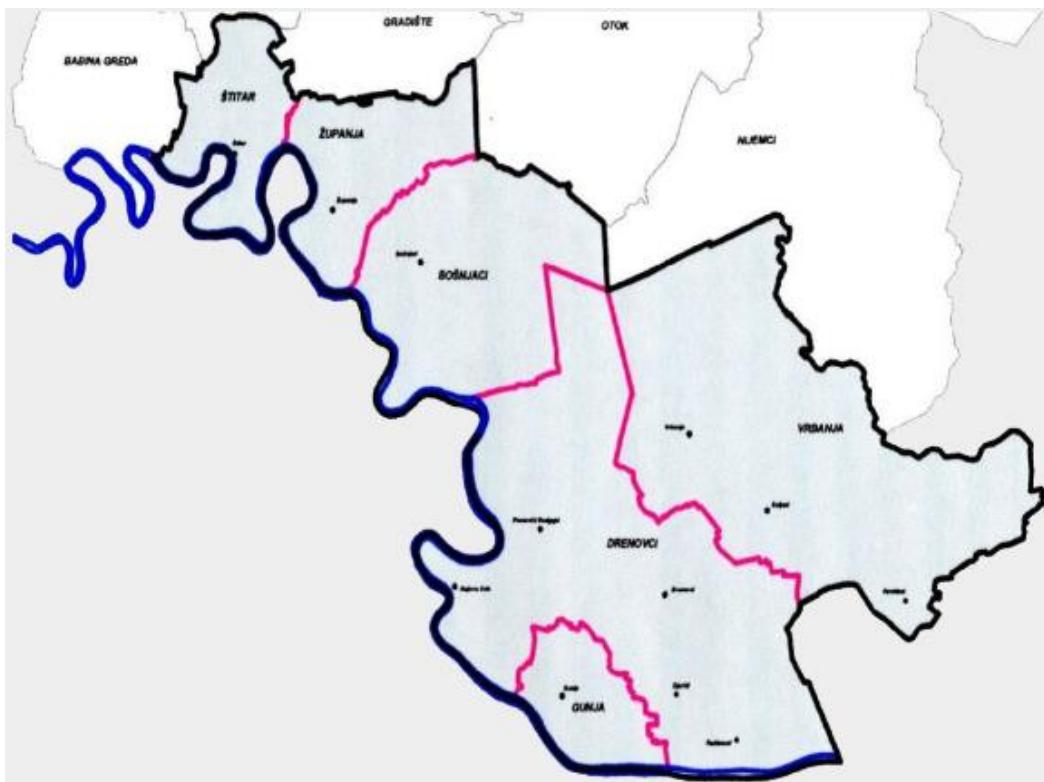
Usko vezano uz gastronomsku ponudu općine je lovni i ribolovni turizam. Budući da općina ima 5 lovno-ribolovnih udruga te lovišta i dvije rijeke, postoji veliki te neiskorišteni turistički potencijal. Slično kao i s cikloturizmom, većina šumskog prostranstva u vlasništvu je tvrtke Hrvatske šume d.o.o. što znači da je buduće aktivnosti potrebno koordinirati u suradnji s navedenom tvrtkom. Uz navedene potencijale, općina ima mogućnost za razvoj tematskih/zabavnih parkova, zdravstvenog turizma (rehabilitacijsko jahanje), poslovног turizam (team-building) te "paintball" i Airsoft centra.

Nedostatak smještajnih jedinica te turističke infrastrukture generalni je turistički problem na području općine Vrbanja što je i samo vodstvo općine prepoznalo. Stoga, Općina prostornim planom planira uređenje dvije izdvojene gospodarske zone ugostiteljsko – turističke namjene, turistička zona "Lovački dom" (9 ha) i "Zvjezdani grad" (7,2 ha). Uz nedostatak turističke infrastrukture i ne iskorištavanja turističkih potencijala, veliki je problem nedostatak zainteresiranosti lokalnog stanovništva za bavljenje turističkom djelatnošću. Naime, velika većina stanovništva u općini bavi se poljoprivrednom djelatnošću kao primarnom ili sekundarnom djelatnošću te iz tog razloga ne pokazuju veći interes za turističku djelatnost. Stoga, na prostoru općine samo se dvije obitelji, Fruk i Janković, aktivno bave ruralnim turizmom. Također, jedan od razloga nezainteresiranosti je i mali broj turista koji godišnje posjeti Općinu Vrbanja te većina stanovništva smatra da je financijski neisplativo uložiti sredstva u turizam. Navedeni podatak potvrđuje činjenicu da općina nije prepoznata kao turistička destinacija te da ne postoji adekvatna promocija općine kao turističke destinacije. Razlog tomu je što Općina Vrbanja nema turističku zajednicu, ali trenutno nema niti konkretnu turističku ponudu, do realizacije projekta "**Ceste zlatne niti**", koja se može promovirati. TZ Vukovarsko-srijemske županije i Grada Županje u sklopu promotivnih aktivnosti kao turističke destinacije u općini navodi objekte seljačkih domaćinstava obitelji Fruk i Janković. Provedbom projekta "**Ceste zlatne niti**" turistička ponuda

općine bit će zastupljenija na turističkim sajmovima i u županijskim promotivnim materijalima.

3.7. Članstvo u LAG-u

Na području Vukovarsko-srijemske županije djeluju tri LAG-a: Bosutski niz, Srijem i Šumanovci. Općina Vrbanja osnivač je i član je LAG-a **Šumanovci** (karta 4.) od 21. prosinca 2010. godine. LAG, osim Općine Vrbanja, još obuhvaća područje tzv. Spačvanskog bazena u kojem se nalaze općine Bošnjaci, Drenovci, Gunja i Štitar te Grad Županju. Površina LAG-a iznosi 607,19 km², što je otprilike 24,8% površine Vukovarsko-srijemske županije te 1% kopnene površine Republike Hrvatske. Većinu površine LAG-a čini ruralno područje (91,8%) te manji dio urbano područje (8,2%). Područje LAG-a je pogranični teritorij smješten na europskom koridoru s riječnim pravcima te stoga ima povoljan geoprometni položaj koji omogućuje razvoj različitih gospodarskih grana, a posebno u segmentu logistike i transporta. Cilj LAG-a je promicanje održivog razvoja i poboljšanje kvalitete života stanovnika na ruralnom području, osigurati kontinuirano korištenje sredstava iz EU fondova, s posebnim naglaskom na Program ruralnog razvoja. U tom kontekstu potrebno je spomenuti da LAG objavljuje natječaje za dodjeljivanje potpora poljoprivrednim gospodarstvima. Također, LAG je započeo provedbu 830 tisuća kuna vrijednog projekta "Lokalnim potencijalom do novih mogućnosti zapošljavanja - "**We can do it**" (*Mi to možemo*)" koji je u potpunosti financiran EU sredstvima bez vlastitog sufinanciranja, a u kojem je Općina Vrbanja projektni partner.

Karta 4, Područje LAG-a Šumanovci
Izvor: Službena mrežna stranica LAG-a Šumanovci

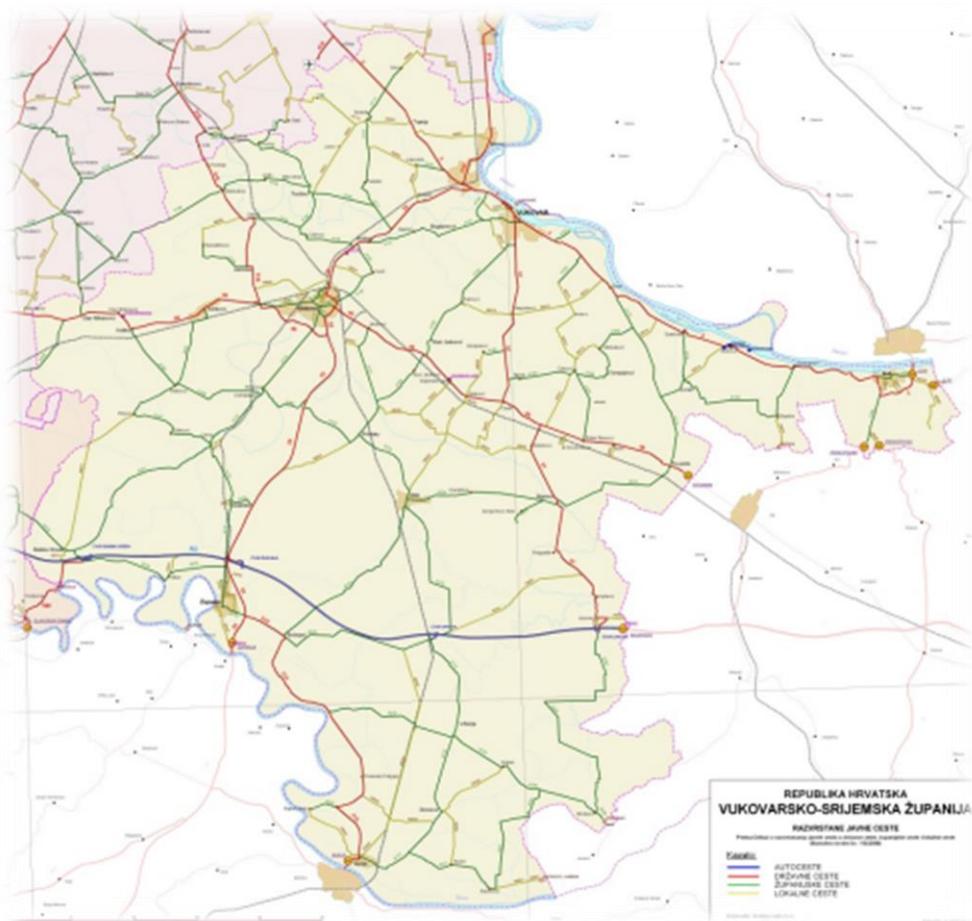
Na području općine djeluje i Lokalna razvojna agencija Vjeverica d.o.o. Općina Vrbanja s navedenom agencijom ima sklopljen ugovor o suradnji. Lokalna agencija za razvoj Vjeverica d.o.o. osnovana je 25. listopada 2011. godine u Drenovcima kao lokalna potporna infrastruktura specijalizirana za razvoj poduzetništva, ruralni razvoj, pripremu i provedbu EU i nacionalnih projekata te privlačenja investitora i unaprjeđenje investicijske klime. Vjeverica d.o.o. organizirana je kao neprofitno društvo u 100% vlasništvu Općine Drenovci, a od 2012. godine u vlasničku strukturu ulazi društvo Komunalac d.o.o. Županja s 50% vlasničkim udjelom. Agencija provodi djeluje u cilju sveukupnog razvoja Općine Drenovci, ali i okolnih općina koje nemaju vlastite razvojne agencije što uključuje i Općinu Vrbanja. Godine 2017., "Odlukom o osnivanju ustanove – razvojna agencija Vrbanja" Općina Vrbanja osnovala je vlastitu razvojnu agenciju. Ipak, navedena agencija trenutno ne posluje aktivno.

4. Komunalna infrastruktura

Razvijena komunalna infrastruktura temelj je kvalitete života stanovnika nekog područja i neophodan preduvjet razvoja. Nedostatak adekvatne infrastrukture, što uključuje prometnu, komunalnu i informacijsko-komunikacijsku infrastrukturu, uvelike otežava sveukupni razvoj područja.

4.1. Prometna infrastruktura

Vukovarsko-srijemska županija, unatoč udaljenosti od središta države, nema periferan položaj jer kroz županiju prolaze dva važna međunarodna prometna koridora, VII i X. Na području županije je 278,258 km državnih cesta, 425,2720 km županijskih cesta te 198,458 km lokalnih cesta (karta 5.).

Karta 5, Prometni sustav Vukovarsko-srijemske županije
Izvor: Plan gradnje i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2018. godinu

Paneuropski koridor X prolazi teritorijem općine Vrbanja u obliku autoceste A3 Zagreb – Lipovac koji povezuje područje općine sa srednjoeuropskim i zapadnoeuropejskim, te u smjeru istoka s istočnoeuropejskim gospodarskim prostorom. Na prostoru općine

Vrbanja duljina županijskih cesta (karta 6.) iznosi 73,556 km (tablica 11.), dok dužina lokalnih cesta iznosi 12,924 km (tablica 12.). Potrebno je napomenuti da su sve ceste, dakle županijske, lokalne i nerazvrstane ceste na području općine asfaltirane.

Broj ceste	Opis ceste	Duljina (km)
4230	D214 – Soljani – Strošinci – G. P. Strošinci (gr. R. Srbije)	26,256
4234*	Čvorište lipovac (A3) – Ž4230	22,900
4299	Čvorište Spačva (A3) – Vrbanja – Drenovci – Gunja (D214)	24,400
	Ukupno:	73,556

Tablica 11. Županijske ceste na području općine Vrbanja

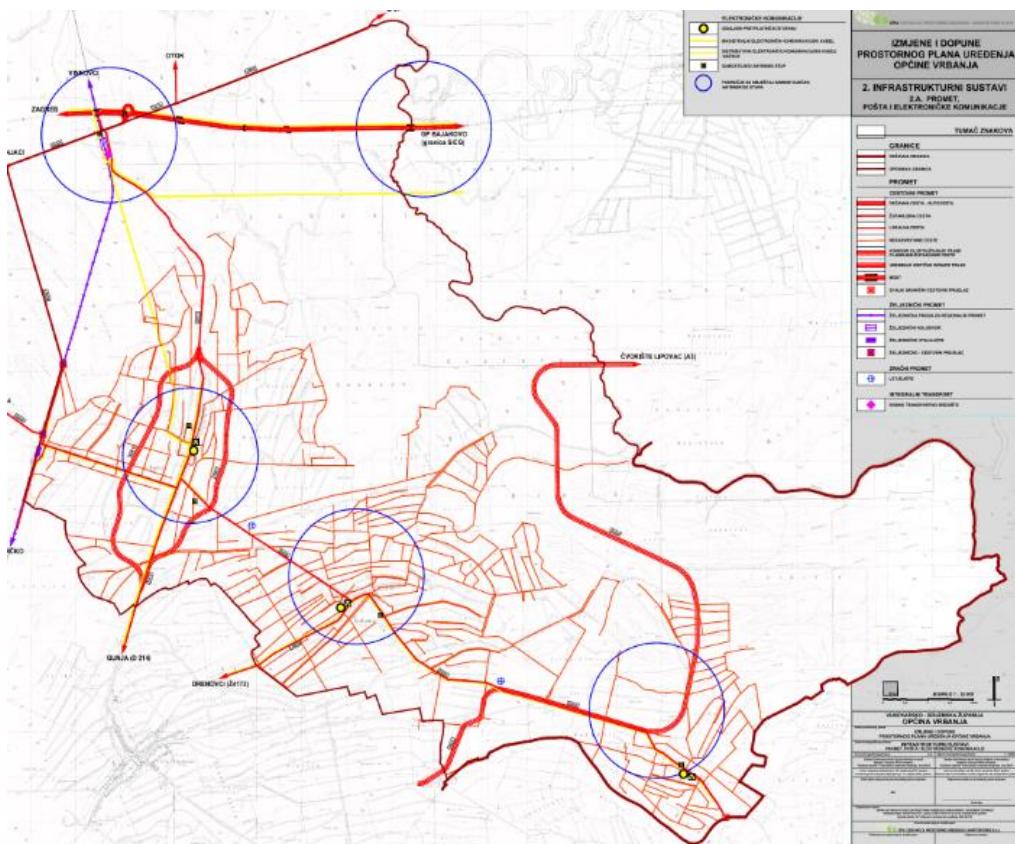
Izvor: Plan gradnje i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2018. godinu

* Planirana županijska cesta

Broj ceste	Opis ceste	Duljina (km)
46054	D214 – Ž4299	6,653
46055	Soljani (Ž4230) – Drenovci (Ž4299)	6,271
	Ukupno:	12,924

Tablica 12, Lokalne ceste na području općine Vrbanja

Izvor: Plan gradnje i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2018. godinu

Karta 6, Prometni sustav Općine Vrbanja

Izvor: I. Izmjene i dopune PPU-a Općine Vrbanja

Na području općine Vrbanja planira se izgradnja nove županijske ceste Ž 4234 (Ilok – Šarengrad – Bapska – Tovarnik – Nijemci – Lipovac – Strošinci), tzv. "Srijemska granična transverzala" što je jedan od prioriteta županije. Navedenom cestom bi se

rubni dijelovi županije, u koji pripada i Općina Vrbanja, povezali sa županijskim središtem. Također, u naselju Strošinci planira se uređenje stalnog cestovnog graničnog prijelaza za pogranični promet između Republike Hrvatske i Srbije. Uz navedene planirane aktivnosti potrebno je postojeću cestovnu infrastrukturu modernizirati i rekonstruirati zbog povećanja sigurnosti za sudionike u prometu, ali i zbog razvoja turističke djelatnosti.

Javni prijevoz na području općine odvija se autobusnim linijama (tablica 13.) i željeznicom. Usluge javnog autobusnog prijevoza na području općine Vrbanja pružaju tvrtke Čazmatrans Nova d.o.o. i Polet. Iz Grada Vinkovaca prema naseljima općine Vrbanja bus polazi tijekom radnog tjedna sedam puta dnevno, dok subotom prometuje dva puta dnevno, u jutarnjem terminu. U suprotnom smjeru autobus prometuje od ponedjeljka do petka osam puta dnevno, dok subotom prometuje tri puta dnevno.

Relacija	Dani u tjednu	Vrijeme	Posebne linije
Vinkovci – Općina Vrbanja	Pon-pet	7:50; 8:50; 9:50; 11:45; 13:20; 15:10 i 18:25	Sub. prometuje: 9:50 i 11:45
Općina Vrbanja - Vinkovci	Pon-pet	5:40; 6:15; 6:40; 8:10, 10:00; 11:45; 12:30 i 15:40	Sub. prometuje: 6:40, 8:10 i 12:30
Županja – Općina Vrbanja	Pon-pet	9:45; 13:25; 15:10 i 19:25	
Općina Vrbanja – Županja	Pon-pet	6:15	

Tablica 13, Raspored javnog prijevoza na području općine Vrbanja

Izvor: AK Vinkovci i Čazmatrans Nova d.o.o.

Javni željeznički prijevoz na području općine Vrbanja pruža HŽ putnički prijevoz (tablica 14.). Vlakovi iz Vrbanje polaze svakim danom četiri puta dnevno prema tri najveća grada u Vukovarsko-srijemskog županiji. U suprotnom smjeru vlakovi prometuju 4 puta dnevno iz Vinkovaca te pet puta dnevno iz Županje i Vukovara. Javni prijevoz, autobusni i željeznički, na području općine, prema dostupnim informacijama, može se okarakterizirati kao zadovoljavajući.

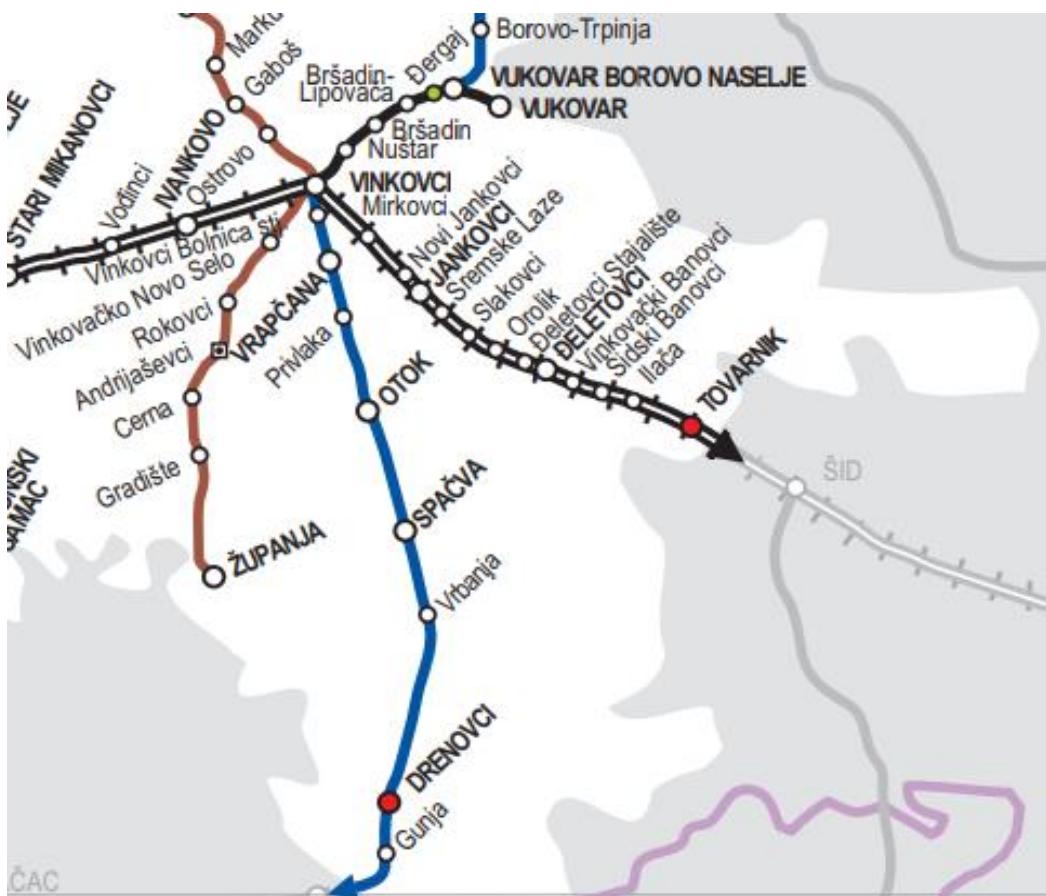
Relacija	Radni dani	Vikend
Vinkovci – Općina Vrbanja	3:28; 9:43; 15:00 i 19:35	9:43 i 15:00
Općina Vrbanja - Vinkovci	4:47; 10:58; 16:22 i 20:56	10:58 i 16:22
Županja – Općina Vrbanja	4:55; 11:00; 16:23; 20:26 i 22:00	16:23 i 20:26
Općina Vrbanja – Županja	4:47; 10:58; 16:22 i 20:56	10:58 i 16:22
Vukovar – Općina Vrbanja	5:03; 7:01; 11:08; 16:37 i 19:44	16:37
Općina Vrbanja – Vukovar	4:47; 10:58; 16:22 i 20:56	10:58 i 16:22

Tablica 14, Raspored vožnje željezničkog prometa

Izvor: HŽ putnički prijevoz

Razvoj željezničkog prometa jedan je od prioriteta Vukovarsko-srijemske županije. Kroz županiju prolazi međunarodni željeznički koridor, odnosno željeznički koridor

RH1 (Državna granica sa Slovenijom - Zagreb - državna granica s Republikom Srbijom). Sukladno tome, posebnu pozornost se pridaje razvoju Grada Vinkovaca kao putničkog i teretno-ranžiranog čvorišta. S obzirom na to da su planirana znatna ulaganja u modernizaciju željezničke infrastrukture očekuje se daljnje jačanje Županije kao logističkog središta (karta 7.).

Karta 7, Željeznička mreža s kolodvorima i stajalištima na području Vukovarsko-srijemske županije
Izvor: Službene mrežne stranice HŽ Infrastrukture

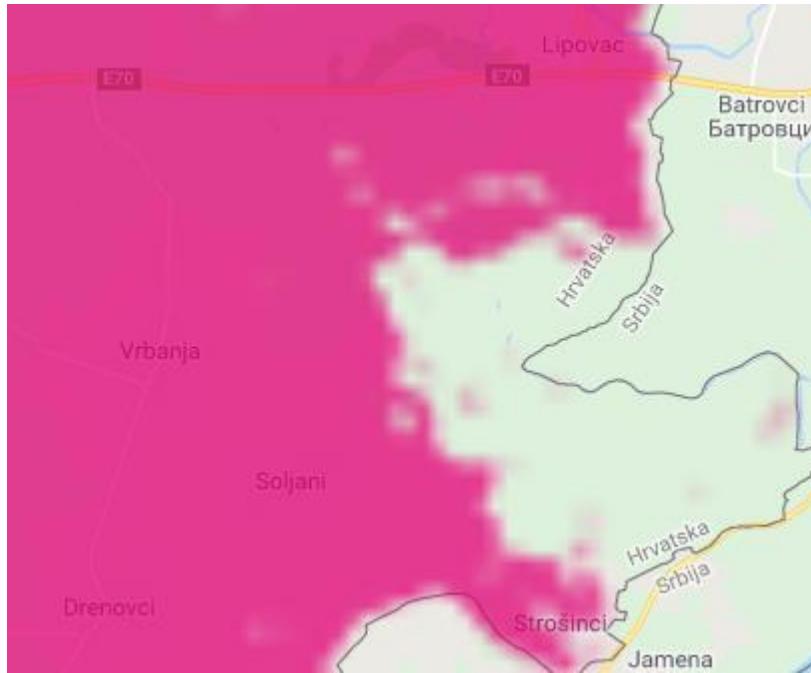
Navedeni željeznički prava, RH1, prolazi u blizini općine Vrbanja. Ipak, željeznički promet na području općine definiran je trasom željezničke pruge R105 Vinkovci – Drenovci – državna granica – (Brčko) te RO-LA terminalom "SPAČVA" (terminal za prijevoz kamionskih tegljača na željezničkim vagonima) otvorenim 2007. godine od strane Hrvatskih željeznica. Postojeću željezničku infrastrukturu, kao što je to planirano I. Izmjenama i dopunama PPU-a općine Vrbanja, potrebno je, zbog zastarjelosti, modernizirati i uređiti što podrazumijeva uređenje kolodvorskih zgrada u Vrbanji i Spačvi, uređenje perona i ugradnja novih signalno – sigurnosnih uređaja. Također, potrebno je osigurati željezničko – cestovni prijelaz "Vrbanja" i "Vrbanja I" postavljanjem svjetlosno – zvučne signalizacije s polubranikom.

4.2. Telekomunikacijska infrastruktura

Na razini Vukovarsko-srijemske županije stanje širokopojasne mreže je na zadovoljavajućoj razini jer su sva naselja pokrivena širokopojasnom mrežom. Ipak, potrebno je zamijeniti zastarjelu tehnologiju s novom svjetlovodnom tehnologijom jer postoji velika neujednačenost u brzini mreže. Stoga, brzine veće od 100 Mbit/s dostupne su samo u određenim dijelovima većih urbanih središta, tj. Vinkovaca, Županje i Vukovara.

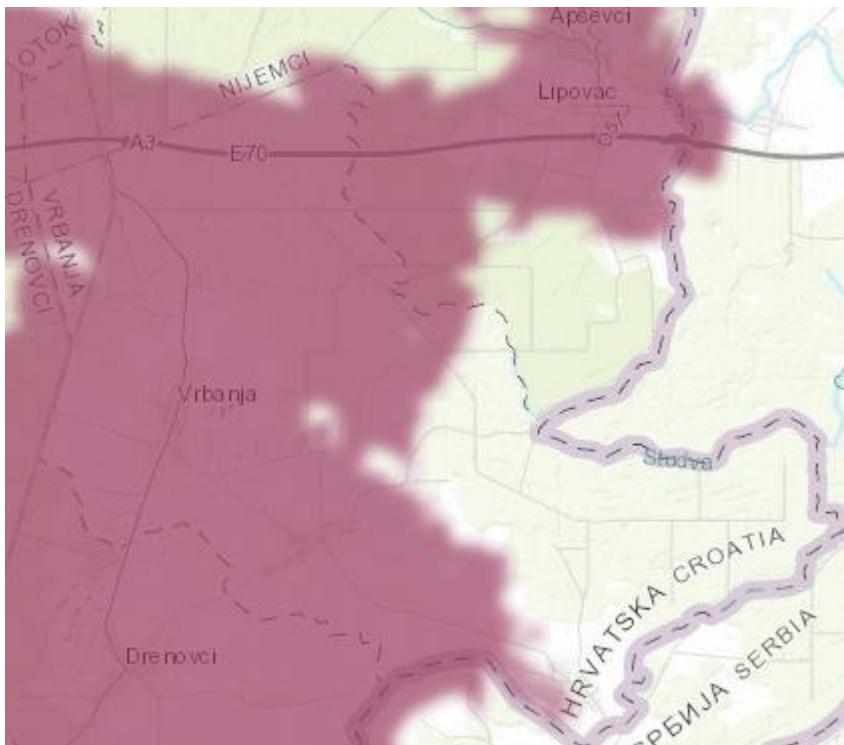
Pokrivenost mobilnim internetom na području općine Vrbanja je zadovoljavajuća, budući da sva naselja imaju pristup mobilnom internetu. Jedini nedostatak je neujednačenost u brzini mreže. Na području općine Vrbanja djeluju tri operatora koja pružaju usluge mobilne komunikacije.

Tvrtka Hrvatski telekom d.d. pokriva cijelu općinu GSM (2G) mrežom, dok je većina općine pokrivena pristupom mobilnom internetu s brzinom do 150 Mbit/s. Izuzetak je naselje Strošinci koje ima lošiju pokrivenost od ostatka općine. Jugoistok općine u kojem se nalazi šumska prostranstva nije pokrivena LTE mrežom (4G) mobilnom mrežom, ali jest GSM mrežom (karta 8.).

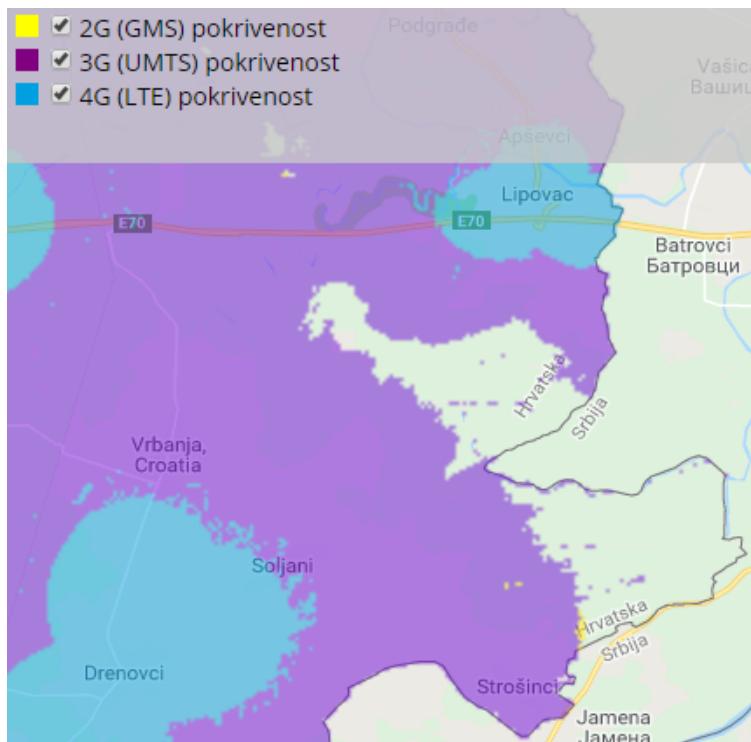
Drugi operator koji pruža usluge mobilne komunikacije, a time i mobilnog interneta je A1 d.o.o. Prema interaktivnoj karti (karta 9.) navedeni teleoperator pokriva područje cijele općine GSM mrežom, poznatijom kao 2G mreža, dok UMTS (3G) pokriva

područje uz autocestu te naselja Vrbanja i Soljani. Zanimljivo je da su LTE mrežom, poznatijom kao 4G, za razliku od 3G mreže, pokrivena gotovo sva naseljena mjesta u općini, dok jedino nije pokriven šumski dio na jugoistoku općine.

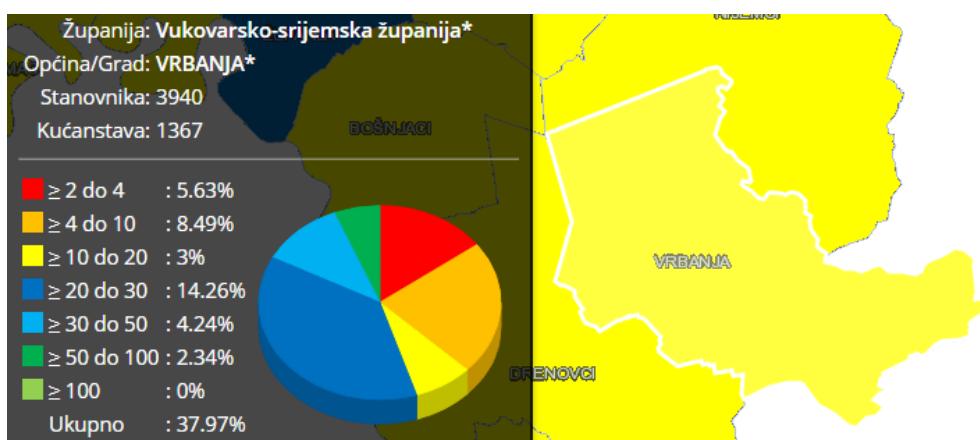
Karta 9, Karta pokrivenosti mobilnim internetom na području općine Vrbanja
Izvor: A1 d.o.o.

Treći teleoperator, Tele 2 d.o.o., pokriva veliku većinu općine UMTS ili 3G mrežom, dok je manji dio, uz naselja Vrbanja i Soljani, pokriven 4 G ili LTE mrežom (karta 10.). Krajnji jugoistok općine, odnosno šumski dio općine nema pristupa mobilnoj mreži.

Karta 10, Karta pokrivenosti mobilnim internetom na području općine Vrbanja
Izvor: Tele 2 d.o.o.

Pristup širokopojasnoj mreži na prostoru općine Vrbanja je omogućen te 37,97% kućanstava ima ugovoren nepokretan širokopojasni pristup brzine 2 Mbit/s i veće. Prema podacima HAKOM-a na prostoru općine najviše je građana, 14,26%, ugovorilo nepokretan širokopojasni pristup brzine od 20 do 30 Mbit/s, dok je najmanje stanovnika, njih 2,34%, ugovorilo nepokretan širokopojasni pristup brzine od 50 do 100 Mbit/s (karta 11.).

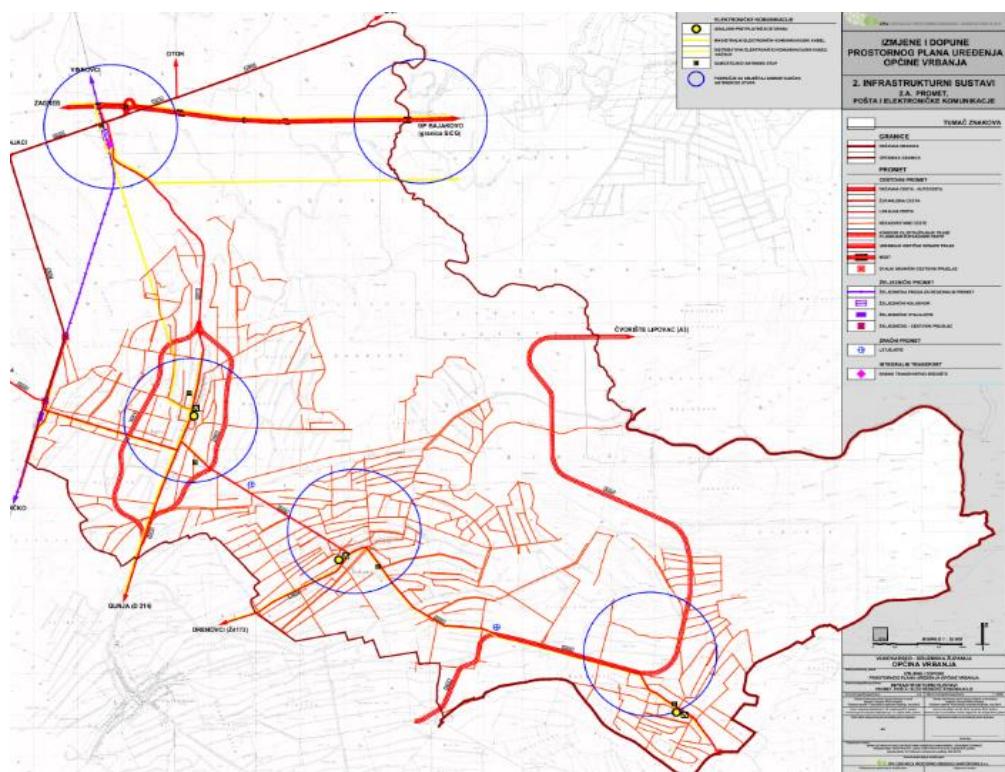

Karta 11, Prikaz postotka korištenosti te brzina širokopojasnog pristupa na području općine Vrbanja
Izvor: HAKOM

Navedeni podaci o pokrivenosti širokopojasnom mrežom je zadovoljavajući, ali ostavlja prostor za napredak. Navedeno je prepoznato od strane Općine Vrbanja koja

je sudjelovala u izradi PRŠI-a za područje Grada Županje kojim je obuhvaćeno i područje općine Vrbanja. Time, općina je ostvarila preduvjet da se na području općine gradi širokopojasna mreža nove generacije. Također, potrebno je napomenuti da je općina dobitnik EU sredstava (15 tisuća eura) putem inicijative "WiFi4EU" za nabavu suvremene opreme za Wi-fi pristupne točke na javnim mjestima. Navedene mjere pokazuju intenciju općine da izgradi telekomunikacijsku mrežu koja će zadovoljiti potrebe poduzetnika i povećati kvalitetu života stanovništva s područja općine Vrbanja. Prema podacima iz I. Izmjenama i dopunama PPU-a Općine Vrbanja planirana su 5 područja za smještaj samostojećih antenskih stupova od kojih su stupovi postavljeni u blizini naselja Vrbanja, Soljani, Strošinci i na čvoru autoceste A3 "Spačva" te je planiran na području G.P. Bajakovo. Magistralni i distributivni elektronički komunikacijski kablovi postavljeni su uzduž naselja općine Vrbanja (karta 12.). Na navedenoj karti prikazan je smještaj UPS-a u općini Vrbanja.

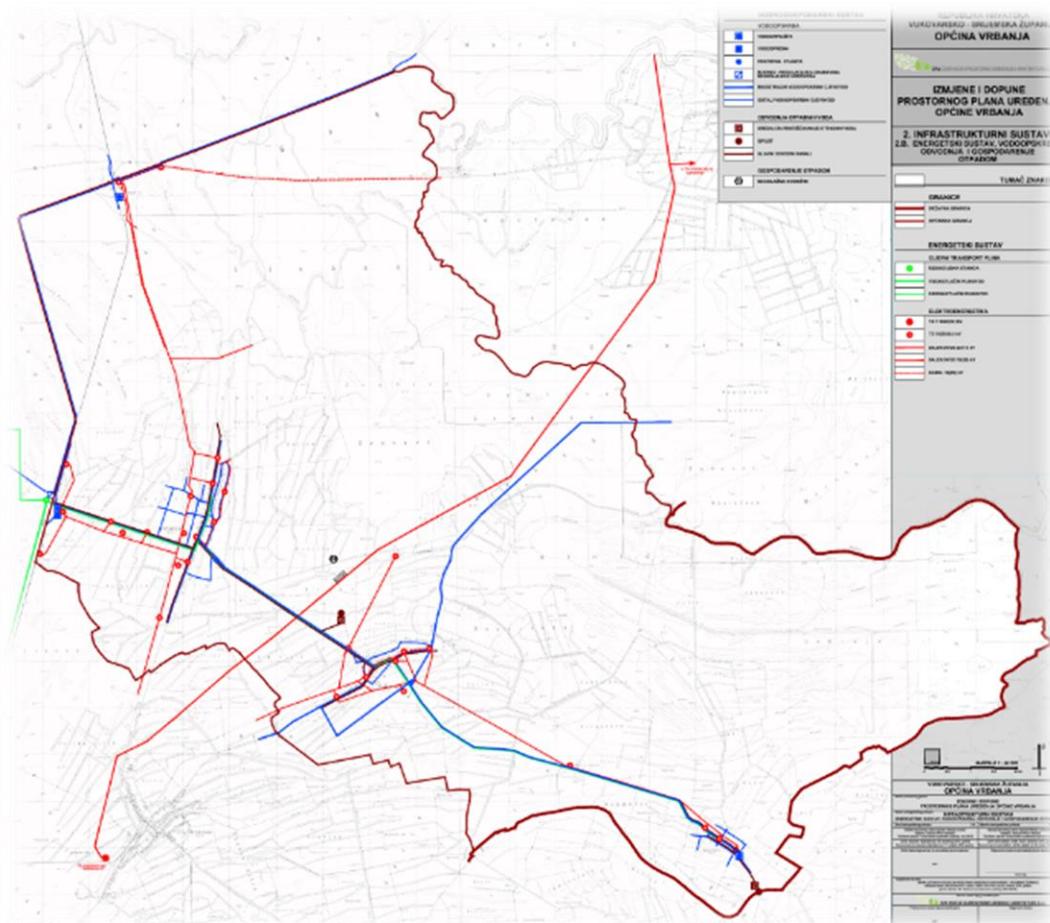
Osim modernih telekomunikacijskih mogućnosti, na području općine Vrbanja otvoreni su poštanski uredi (karta 12.) u naseljima Vrbanja, Soljani i Strošinci. Poštanski ured u naselju Vrbanja, uz standardne usluge, nudi usluge Western Uniona, ECI, osiguranja, mjenjačnice i igara na sreću. Poštanski ured u Soljanima i Strošincima, uz standardne usluge, nude samo usluge Western Uniona i ECI.

Karta 12, Prikaz komunikacijske infrastrukture na području općine Vrbanja
Izvor: Izmjene i dopune PPU-a Općine Vrbanja

4.3. Elektroopskrba

Distributer električne energije na području Vukovarsko-srijemske županije, a time i na području općine Vrbanja, je HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. Elektra Vinkovci. Područjem općine prolazi dalekovod 2x110 kV Drenovac – Lipovac. Električnom energijom općina se napaja iz trafostanice TS 110/20 (10) kV Drenovci putem nadzemnih dalekovoda: DV 10 (20) kV Spačva (naselja Vrbanja i Spačva) te DV 10 (20) kV Soljani (naselja Soljani i Strošinci). Unutar naselja općine Vrbanja postavljene su TS 10 (20)/0,4 kV. Općina Vrbanja PPU-om planira izgradnju, rekonstrukciju i prilagođavanje postojeće 10 kV mreže za prihvat 20 kV napona s ciljem prijelaza na dvonaponsku transformaciju 110/20 kV čime će se napustiti dosadašnja 35 kV naponska mreža. Također, PPU-om planirana je rezervacija koridora za polaganje rezervnog naponskog voda 10 (20) kV uz južnu stranu autoceste A3 Zagreb – Lipovac (karta 13.).

PPU Općine Vrbanja omogućuje planiranje elektrana koje koriste obnovljive izvore energije uz obavezu smještanja istih izvan sljedećih područja: zaštićene prirode, zaštićenih krajolika, zaštićenih područja graditeljske baštine i arheoloških lokaliteta. Postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora moguće je izrađivati u zonama gospodarske namjene unutar granica građevinskog područja ili u izdvojenim građevinskim područjima gospodarskih zona. Područje općine Vrbanja posjeduje, u smislu sirovine, preduvjete za izgradnju elektrana na biomasu zbog blizine i rasprostranjenosti šumskih površina.

4.4. Plinoopskrba

U Vukovarsko-srijemskoj županiji distribuciju i opskrbu plinom vrše tvrtke Prvo plinarsko društvo d.o.o. Vukovar i Plinara istočne Slavonije d.o.o. Vinkovci. Na području općine Vrbanja distribuciju i opskrbu plinom provodi tvrtka Plinara istočne Slavonije d.o.o. Vinkovci. Na području općine izgrađen je srednjetlačni plinovod za plinoopskrbu naselja u općini te se, stoga može konstatirati da je općina u potpunosti plinski opskrbljena (karta 13.).

4.5. Vodoopskrba

Vukovarsko-srijemska županija najvećim se dijelom opskrbljuje vodom iz javnih vodoopskrbnih sustava te iz individualnih bunara. Opskrbom vodom na razini županije upravljaju uglavnom Vodovod gradova Vinkovaca, Vukovara, Županje i Iloka. Gradovi i općine u županiji postepeno se priključuju na 165 km dug regionalni vodovod "Istočna Slavonija" s izvorишtem na području općine Sikirevci u Brodsko-posavskoj županiji. Postojeća crpilišta u županiji, uključujući i izvoriste u općini Sikirevci, osiguravaju oko 3000 l/s te je opskrbljenost zadovoljavajuća. Ipak, trenutno stanje infrastrukture nije zadovoljavajuće jer je mreža uglavnom starija od 30 godina pa u opskrbi postoje veliki gubitci vode.

Vodoopskrbu na području općine Vrbanja vrši tvrtka Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o. Općina se dijelom opskrbljuje putem lokalnih izvorišta, odnosno "lokalnih vodovoda". Vodocrpilište "Sojara" opskrbljuje naselja Vrbanji i Soljani, dok vodocrpilište "Centar" opskrbljuje naselje Strošinci, a vodocrpilište "Spačva" naselje Spačva. Navedeno rješenje nije adekvatno zbog povišene razine željeza i mangana, no voda, ipak nije opasna za svakodnevnu upotrebu. Problem će se riješiti priključenjem naselja Općine Vrbanja na regionalni vodovod "Istočna Slavonija". Općina Vrbanja

PPU-om planira u suradnji s tvrtkom Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o. te Hrvatskim vodama d.o.o. izgradnju vodoopskrbnog sustava. Raspisana je javna nabava za odabir izvođača radova za spoj Drenovci-Soljani te bi se, po odabiru izvođača, radovi trebali završiti u roku od godinu dana. Navedenim radovima naselja Soljani i Vrbani bi se spojili na regionalni vodovod. Također, tvrtka Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o. izradili su u sklopu Mjere 7.2.1. Ruralnog razvoja projekt izgradnje cjevovoda Soljani-Strošinci čime bi se i naselje Strošinci spojili na regionalni vodovod (karta 13.).

Potrebno je naglasiti da je područje općine Vrbanja ugroženo prilikom podizanja vodostaja rijeke Save. Vukovarsko-srijemska županija navedeni problem riješila je izgradnjom Savskog nasipa koji je nedovoljno siguran, a posebno na graničnim područjima s Republikom Srbijom.

4.6. Odvodnja otpadnih voda

Na području općine Vrbanja ne postoji riješen sustav odvodnje otpadnih voda te se sanitарne i otpadne vode prikupljaju putem sanitarnih i septičkih jama. Uređenje sustava odvodnje otpadnih voda jedan je od prioriteta Općine. Stoga, Općina PPU-om planira u naseljima općine izgraditi kanalizacijski sustav sa središnjim uređajem za pročišćivanje otpadnih voda između naselja Vrbanja i Soljani s potrebnim odvodnim kanalima (karta 13.). Općina Vrbanja projektni prijedlog će prijaviti za sufinanciranje putem fondova EU.

4.7. Gospodarenje otpadom

Prema PGO Vukovarsko-srijemske županije uspostaviti će se regionalno odlagalište na području općine Vrbanja čime će se zatvoriti lokalna odlagališta te je paralelno potrebno sanirati "divlja" odlagališta. Općina Vrbanja za potrebe gospodarenjem otpadom izradila je "PGO Općine Vrbanja za razdoblje od 2018. do 2024. godine".

Sukladno županijskom PGO zatvoreno je odlagalište "Muškovo-ključ" na kojem je Općina Vrbanja odlagala otpad. Koncesija za zbrinjavanje komunalnog otpada s područja Općine Vrbanja dodijeljena je tvrtki Strunje-trade d.o.o. iz Privlake koja otpad odvozi na odlagalište "Petrovačka dola" u Vukovaru. Navedeno odlagalište je također predviđeno za sanaciju i zatvaranje po otvaranju regionalnog CGO na lokaciji "Orlovnjak" u Osječko-baranjskoj županiji kojeg će zajednički koristiti dvije županije, a do tada će se komunalni otpad s područja Vukovarsko-srijemske županije odvoziti na

odlagalište "Petrovačka dola". Potrebno je navesti da je na području općine Vrbanja izgrađeno reciklažno dvorište, a pored reciklažnog dvorišta sagrađeno je i reciklažno dvorište za zbrinjavanje građevnog otpada.

Manje količine otpadnog papira, metala, stakla i plastike sakupljaju se na 9 uređenih lokacija zelenih otoka postavljenih na prostoru općine Vrbanja. Zeleni otoci smješteni su u naseljima Vrbanja (5 komada), Soljani (3 komada) i Strošinci (1 komad). Postavljanjem zelenih otoka, Općina je znatno unaprijedila gospodarenje s neopasnim i inertnim otpadom. Također, kućanstvima na području općine podijeljeno je 500 kompostera koji su nabavljeni uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost čime će se smanjiti količina miješanog otpada a time i broj odvoza miješanog komunalnog otpada.

Komunalni otpad s područja općine sakuplja se u domaćinstvima i gospodarskim subjektima u kantama kapaciteta 240 litara koje jednom tjedno, vlastitim voznim parkom, prazni koncesionar, tvrtka Strunje-trade d.o.o. Prikupljeni otpad odvozi se na odlagalište otpada "Petrovačka dola". Glomazni komunalni otpad odvozi se jednom mjesečno (prva subota u mjesecu) tako da korisnici kontaktiraju koncesionara te iskažu potrebu za odvozom glomaznog otpada. Prikupljanje animalnog otpada vrši se pomoću specijaliziranih metalnih kontejnera koji su postavljeni tako da u svakom naselju bude po jedan kontejner. Također, Općina je s tvrtkom Agroproteinkom sklopila ugovor temeljem kojeg se redovito vrši pražnjenje kontejnera i propisno zbrinjavanje animalnog otpada čime se sprječava mogućnost razvoja infekcija.

U sustavu upravljanja otpadom u općini Vrbanja postoje i određeni nedostatci. Najveći problem u sustavu je ne postojanje regionalnog CGO-a zbog čega se otpad odvozi na odlagalište "Petrovačka dola" koje ne udovoljava u potpunosti zakonskim propisima, domaćim i EU, te je predviđeno za sanaciju i zatvaranje. Zatim, trenutno na području općine ne postoji organizirani sustav prikupljanja opasnog otpada te ne postoji mogućnost odlaganja pojedinih vrsta opasnog otpada na prostoru reciklažnog dvorišta jer se čeka uporabna dozvola za isto. Isto tako, na području općine ne postoji organizirano sakupljanje i gospodarenje biorazgradivim otpadom.

4.8. Groblja

Na području općine Vrbanja postoji groblje u svakom naselju općine Vrbanja.

U naselju Vrbanja groblje se nalazi u južnom dijelu naselja. Uz groblje je izgrađena grobna kuća, a pored groblja je uređeno parkiralište. Trenutni kapacitet groblja

zadovoljava potrebe naselja. Ipak, u slučaju potrebe, groblje se može širiti prema istoku. U naselju Soljani, groblje je situirano na sjeverozapadnom dijelu naselja. Do groblja je izgrađena i asfaltirana prilazna cesta, ali ne postoji prostor za parkiranje većeg broja automobila. Uz groblje, osim prilazne ceste, izgrađena je grobna kuća koja se planira urediti. Trenutno ne postoji potrebe za širenjem groblja jer zadovoljava potrebe naselja, no ako se ukaže potreba, groblje je moguće proširiti u smjeru jugoistoka i jugozapada.

U naselju Strošinci, groblje je smješteno na krajnjem zapadnom dijelu naselja. Budući da je groblje izvan naseljenog dijela naselja, napravljena je i asfaltirana pristupna cesta, uređeno je parkiralište te je izgrađena grobna kuća. Trenutni kapacitet groblja zadovoljava potrebe stanovnika naselja Strošinci te je moguće proširenje groblja u smjeru istoka.

Općina na navedenim grobljima planira urediti staze, parkirališta te ostalu popratnu infrastrukturu.

5. Društvene djelatnosti i infrastruktura

Postojeće stanje, razvojne potrebe i potencijali područja, u domeni društvenih djelatnosti, analizirani su kroz segment javne uprave, odgojno-obrazovne strukture, zdravstvo i socijalnu zaštitu, javne prostore, sportsko-rekreativne sadržaje i infrastrukturu te civilno društvo.

5.1. Javna uprava

Organizacioni ustroj Općine Vrbanja definiran je sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te samoupravnim djelokrugom Statutom Općine Vrbanja. Sukladno donesenom statutu dan Općine obilježava se na blagdan Male Gospe, 8. rujna. Prema statutu, Općina Vrbanja posjeduje vlastitu zastavu te vlastiti grb. Statut općine propisuje da su tijela Općine Općinski načelnik i Općinsko vijeće. Općinski načelnik zastupa Općinu i nositelj je izvršne vlasti u Općini u mandatu od 4 godine, dok je Općinsko vijeće predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine te obavlja i druge poslove u skladu s Ustavom, zakonom i ovim Statutom. Općina je samostalna o odlučivanju u poslovima iz samoupravnog djelokruga u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i zakonima u koji ulaze poslovi od lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana koji nisu Ustavom ili zakonima dodijeljeni državnim tijelima. Poslovi iz samoupravnog djelokruga su uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kultura, tjelesna kultura i sport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarna zaštita i civilna zaštita, promet na području općine te ostali poslovi sukladno posebnim zakonima. U Općini je stalno zaposleno 5 djelatnika. Proračun općine (tablica 15.) značajno je rastao u tri intervala. Prvi značajniji porast dogodio se između 2014. i 2015. godine kada je proračun rastao za 21%. Drugi značajniji rast proračuna zabilježen je 2018. godine kada je proračun narastao za 20%. Posljednji značajniji rast u gledanom razdoblju zabilježen je 2019. godine kada je planirani proračun narastao za 17 postotnih poena. Unatoč rastu proračunskih sredstava u razmatranom razdoblju, ona nisu dovoljna za značajnija ulaganja u veće infrastrukturne projekte, poput izgradnje vodovodne mreže i sl. Stoga, mogućnost za realizaciju većih projekata potrebno je tražiti primarno putem privlačenja

sredstva iz EU fondova ili sekundarno putem pomoći iz državnog i županijskog proračuna.

Općina	Godina	Prihod
Vrbanja	2014.	11.810.532,77 HRK
	2015.	15.030.187,11 HRK
	2016.	14.090.451,49 HRK
	2017.	15.088.332,77 HRK
	2018.	18.976.332,77 HRK
	2019.	22.950.000,00 HRK

Tablica 15, Proračun Općine Vrbanja za razdoblje 2014.-2019.

Izvor: Službene mrežne stranice Općine Vrbanja

5.2. Odgojno obrazovna infrastruktura

U Vukovarsko-srijemskoj županiji, prema županijskoj razvojnoj strategiji, predškolski program odgoja i naobrazbe provodilo je 59 ustanova, od kojih je 40 dječijih vrtića i 19 drugih pravnih osoba. Osnovnoškolsko obrazovanje, na razini Vukovarsko-srijemske županije, provodi se u 55 osnovnoškolskih ustanova, od kojih je županija osnovala 48 ustanova, te 36 područnih škola. Na razini županija zabilježen je pad broja učenika, pa se i broj razrednih odjeljenja smanjio, posebno u ruralnim područjima. Sukladno tome, pad broja učenika zabilježena je i u srednjoškolskom obrazovanju koje se provodi u 15 srednjih škola. Na području županije ne postoji sveučilište, ali postoje 2 visoke škole/fakulteta (Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru i poljoprivredni fakultet u Vinkovcima). Također, potrebno je spomenuti da na području Vukovarsko-srijemske županije postoje 22 ustanove koje provode programe obrazovanja i oposobljavanja odraslih osoba s ciljem povećanja konkurentnosti radne snage na tržištu rada.

Na području općine Vrbanja ne postoji dječji vrtić te djeca trenutno pohađaju vrtić "Petar Pan" na području susjedne općine Drenovci. Prema podacima općine u vrtić na području općine Drenovci upisano je 20 djece s područja općine Vrbanja. Općina Vrbanja sufinancira cijelnevni boravak djece s područja općine u navedenom dječjem vrtiću u iznosu od 400 kn po djetetu, poludnevni boravak u iznosu od 300 kn po djetetu, a 200 kn za igraonicu. Postoje indikacije da bi bilo više upisane djece u vrtić da postoji podružnica vrtića u općini Vrbanja te se, stoga planira izgradnja funkcionalnog vrtića na području općine Vrbanja. Također, općina financira predškolski odgoj, odnosno program u dvije škole na području općine u obliku dvije bruto plaće djelatnicima koji rade s djecom predškolskog uzrasta.

Po završetku predškolskog odgoja, djeca u općini Vrbanja imaju mogućnost upisa osnovne škole "Mara Švel-Garmišek" u Vrbanji te osnovnu školu "Josip Kozarac" u

Soljanima čija područna škola je otvorena u naselju Strošinci. Osnovnu školu "Mara Švel-Garmišek" u školskoj godini 2018/19. pohađa 124 učenika te je zaposleno 32 djelatnika, dok osnovnu školu "Josip Kozarac" s područnom školom pohađa 116 učenika te je u školi radi 34 djelatnika. Osnovna škola "Mara Švel-Garmišek" u Vrbanji provodi veliki broj raznolikih izvannastavnih aktivnosti: pjevački zbor, sviranje, web grupa, plesna grupa, pomladak HCK, dramska grupa, knjižničari, novinari, prometna grupa, mali zbor, plesna grupa, tradicijska grupa, vjeronaučna grupa, INA u 1. razredu, učenička zadruga ŠOR Vrbanja i Školsko-sportsko društvo. Učenici osnovne škole "Josip Kozarac", članovi novinarske grupe, svoj rad predstavljaju putem učeničkog lista "Gric". Uz navedenu izvannastavnu aktivnost u školi se provode sljedeće aktivnosti: prometna sekcija, zbor, povjesničari, sportska sekcija, ritmika, dramska grupa, folklor, vjeronaučna radionica, geografi i tamburaši. Najveći problem osnovnih škola s područja općine jest infrastruktura, pa zatim i opremljenost. Iako su škole novije gradnje, evidentno je na objektima da postoji potreba za energetskom obnovom, ponajviše zbog loše izvedbe radova prilikom prvobitne izgradnje objekata. Ipak, Općina Vrbanja nije osnivač osnovnih škola te ne može samostalno započeti energetsku obnovu škola ili aplicirati na neki od potencijalnih projektnih prijava, već je to županija.

Učenici s područja općine Vrbanja, po završetku osnovnoškolskog obrazovanja, budući da na području općine ne postoji srednja škola, pohađaju srednju školu u Županji, Vukovaru, Vinkovcima, Osijeku i Zagrebu. Trenutno srednju školu pohađa 140 učenika s područja općine Vrbanja. Učenici mogu upisati gimnazijalne, strukovne i tehničke, industrijsko-obrtničke, poljoprivredno-šumarske, ekonomski te zdravstvene i veterinarske programe. Prijevoz učenika s područja općine Vrbanja sufinancira se u partnerstvu s državom i županijom (75% vlada RH, 12,5% Vukovarsko-srijemska županija i 12,5% Općina Vrbanja). Također, Općina sufinancira smještaj učenika u đačke domove u iznosu od 500 kn mjesečno po učeniku.

U poticajne mjere za poticanje obrazovanja u općini Vrbanja pripadaju i studentske stipendije u iznosu od 500 kuna koje se daju svim studentima s područja općine Vrbanja koji redovno izvršavaju svoje obaveze bez obzira na prosjek. Učenici s prostora općine imaju mogućnost upisa na visoka učilišta u Vukovarsko-srijemskoj županiji, no većinom se odlučuju na studiranje na jednom od sveučilišta u Republici Hrvatskoj, najčešće na zagrebačkom sveučilištu.

5.3. Zdravstvo i socijalna zaštita

Na području Vukovarsko-srijemske županije zdravstvena zaštita je organizirana na primarnoj i sekundarnoj razini. Primarna zdravstvena zaštita provodi se kroz županijske ustanove, privatnu praksu i dodijeljene koncesije. Na području županije postoje tri doma zdravlja (Vinkovci, Vukovar i Županja), Zavod za javno zdravstvo i Zavod za hitnu medicinu. Sekundarna zaštita provodi se kroz bolničku zdravstvenu zaštitu te kroz izvanbolničku specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu kroz specijalističke ordinacije domova zdravlja i specijalističke ordinacije, poliklinike i ustanove za zdravstvenu njegu u privatnoj praksi. Na području županije bolnička zdravstvena zaštita organizirana je u tri objekta, Opća županijska bolnica Vinkovci i Vukovar te bolnica hrvatskih veterana. Socijalna skrb organizirana je putem centara za socijalnu skrb (Vukovar, Vinkovci i Županja), dok je skrb o starijim i nemoćnim osobama organizirana kroz Domove za starije i nemoćne osobe osnivanim od strane županije u Vinkovcima, Vukovaru i Iloku. Također, županija je osnivač Doma za odrasle osobe u Nuštru, Doma za djecu "Sv. Ana" u Vinkovcima te Centra za rehabilitaciju "Mala Terezija" u Vinkovcima.

Primarna zdravstvena skrb na području općine Vrbanja organizirana je u okviru Doma zdravlja Županja kroz ambulante (tablica 16.). Na području općine postoje dvije ordinacije obiteljske medicine te dvije ordinacije dentalne medicine.

Naselje	Ordinacije	Broj ordinacija
Vrbanja	Opća/obiteljska medicina	1
	Dentalna medicina	1
	Patronažna zdravstvena zaštita	
Soljani	Opća/obiteljska medicina	1
	Dentalna medicina	1
	Patronažna zdravstvena zaštita	

Tablica 16, Broj ordinacija na području općine Vrbanja

Izvor: Dom zdravlja Županja

Hitna medicinska služba organizirana je putem Zavoda za hitnu medicinu u Županji s ispostavom u općini Drenovci. Također, u općini postoji privatna ljekarna "Baturina" u naselju Vrbanja. Osim infrastrukture i usluga za zdravlje stanovništva općine, postoji i veterinarska stanica u naselju Vrbanja i Soljani.

Na području općine Vrbanja socijalna skrb je organizirana putem Centra za socijalnu skrb u Županji. Skrb o starijim osobama na prostoru općine organizirana je u naselju Soljani kroz poludnevni boravak za starije osobe u objektu koji se nalazi u kolodvorskoj ulici. "Udruga umirovljenika Soljani – Općina Vrbanja" brine o održavanju prostora te

organizira prigodne društvene programe. Socijalna skrb o starijim provodi se i putem projekta "Zaželi – Program zapošljavanja žena", ukupne vrijednosti 3.153.512 milijuna kuna (100% sufinanciran iz ESF-a) u okviru Operativnog programa razvoja ljudskih potencijala. U sklopu projekta 20 žena je završilo osposobljavanje za geruntodomaćicu te su zaposlene u sklopu projekta čime su se povećale kompetencije nezaposlenih osoba i smanjio broj nezaposlenih. S druge strane, projektom se pruža osobama starije životne dobi pomoć u kućanskim i drugim poslovima. Isto tako, Općina Vrbanja planira kao partner udruzi "B.a.B.e." sudjelovati u prijavi projekta na javni poziv "Podrška procesu deinstitucionalizacije" sufinanciran iz ESF-a. Također, Općina Vrbanja je za potrebe osoba slabijeg materijalnog stanja izradila socijalni program. Prema navedenom programu, općina će 2019. godine izdvojiti 400 tisuća kuna za pomoć potrebitima. Provedbom navedenih aktivnosti te pružanjem financijske i administrativne podrške istima, Općina se skrbi o najstarijim članovima zajednice te doprinosi ispunjavanju ciljeva iz dokumenta "Plan deinstitucionalizacije, transformacije te prevencije institucionalizacije 2018.-2020. godina".

5.4. Javni prostori

Uz navedene osnovne škole, zdravstvenu infrastrukturu, prostor za starije osobe te zgradu javne uprave, na području općine Vrbanja nalaze se domovi kulture i vatrogasni domovi u naseljima Soljani, Strošinci i Vrbanja. Dom kulture u naselju Vrbanja prijavljen je na projekt energetske obnove za koji je dobivena pozitivna odluka te je potpisana ugovor za obnovu zgrade. Projektom, vrijednim 1,4 milijuna kuna, će biti obuhvaćena vanjska i tavanska izolacija, zamjena svih rasvjetnih tijela u LED rasvjetu te će se riješiti problem grijanja. Osim kulturnog doma u naselju Vrbanja, uređit će se i kulturni domovi u naseljima Soljani i Strošinci te vatrogasni domovi u Vrbanji i Soljanima. Budući da u općini ne postoji javna knjižnica, knjižnične potrebe riješene su županijskim bibliobusom kao organizacijskom jedinicom vinkovačke knjižnice koju općina sufinancira s 23 tisuće kuna godišnje. Potrebno je napomenuti da na području općine Vrbanja postoje tri religijska objekta, odnosno crkve. U naselju Vrbanja nalazi se župa Preslavno Ime Marijino. Župa Pohođenja Blažene Djevice Marije nalazi se u naselju Soljani, a župa Preobraženje Gospodinovo u naselju Strošinci.

U sklopu projekta "**Ceste zlatne niti**" i PPU-om Općine Vrbanja planira se uređenje muzejsko-galerijskog prostora "Gašparčev magacin" u naselju Vrbanja kojim općina

dobiva dodatnu turističku i kulturnu ponudu. Također, PPU-om općine planira se uređenje društvenih prostorija u zgradbi stare škole u naselju Vrbanja.

5.5. Sportsko rekreativni sadržaji i infrastruktura

Sportsko-rekreacijski sadržaj i infrastruktura vrlo su važan segment razvoja JLS, kako gospodarskog tako i demografskog. Razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture važan je za razvoj sportsko-rekreacijskog turizma čime doprinosi razvoju i revitalizaciji lokalnog gospodarstva. Razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, s druge strane, povećava kvalitetu života te poboljšava zdravstveno stanje stanovništva.

Na području općine Vrbanja postoje prirodna izletišta "Spačva" i "Studva" koja pogodna za šetanje, jahanje i vožnju biciklom. Osim prirodnih izletišta, na prostoru općine postoje i lovišta te ribolovišta. Uz prirodne resurse, na području općine postoji sportski tereni uz osnovnu školu u Soljanima koja ima i sportsku dvoranu. Osim osnovne škole "Josip Kozarac" u Soljanima, sportsku dvoranu ima i osnovna škola "Mare Švel-Garmišek" u Vrbanji. Potrebno je istaknuti da svako naselje u općini ima vlastiti nogometni teren na kojem utakmice odigravaju lokalni nogometni klubovi "Vrbanja", "Slavonija" i "Srijemac". Navedeni nogometni tereni redovito se uređuju i održavaju. Općina planira krenuti u realizaciju projekta uređenje pristupa i izgradnje vanjskog sportskog terena osnove škole "Mara Švel-Garmišek" u Vrbanji, izgradnju sportsko-rekreacijskog centra u Soljanima, sanaciju pješačkih staza i uređenje dječjih igrališta te fitnes parkova na prostoru općine Vrbanja. Navedenim projektima želi se riješiti glavni nedostatak kad je u pitanju sportsko-rekreativni sadržaji, sportska infrastruktura.

5.6. Civilno društvo

Prema registru udruga Republike Hrvatske na području županije registrirano je 1.519 aktivnih udruga u različitim područjima djelovanja za sve dobne skupine, a najviše u sportu te kulturi i umjetnosti.

Na prostoru općine Vrbanja, prema registru udruga, aktivno djeluje 33 OCD-a, odnosno udruga koje provode sportske, kulturne i društvene aktivnosti za sve dobne skupine (tablica 16.).

Naselje Vrbanja	
Naziv Udruge	Primarni cilj
Umjetnička kolonija Rabra Vrbanja	Umjetničko izražavanje putem slikanja, kiparenja, drame, filma, umjetničke fotografije, glazbe, izložbe, kolonije te izdavanja knjiga, brošura, filmova i glazbenih tekstova.
Pčelarska udruga "Pčelari cvelferije"	Promicanje i razvijanje pčelarstva.
Športsko tiplerski klub "Vrbanja 95"	Širenje i razvitak golubarskog tiplerskog športa.
SRU "SPAČVA" Vrbanja	Promicanje i unaprjeđenje sportskog ribolova, podizanje svijesti o zaštiti prirode i okoliša, očuvanje vodotoka i ribljeg fonda te suradnja s ostalim udrugama s područja županije i Republike Hrvatske.
NK Vrbanja	Unaprjeđivanje, promicanje i poticanje nogometnog športa na području općine Vrbanja.
Udruga "Klaster proizvođača lubenica Vukovarsko-srijemske županije"	Povezivanje proizvođača lubenica s predstvincima javnog, privatnog, obrazovnog i znanstveno-istraživačkog sektora, a sve u smislu jačanja konkurentnosti i izvrsnosti poduzetnika iz ovog sektora gospodarstva na području Vukovarsko-srijemske županije.
Strojni prsten "ROPA" Vrbanja	Pružanje svih oblika pomoći u poljoprivredi, razvoj i edukacija članova, poboljšanje suradnje među članovima, izmjena iskustva te rješavanje stručnih pitanja.
"Kulturni centar mladih Vrbanja"	Unaprjeđenje građanske kulture održavanjem stručnih predavanja i edukacija te organiziranjem javnih tribina, okruglih stolova i foruma građana.
Udruga stvaratelja u kulturi "Posjed Vrbanja" ("Possesio Werbanya") 1443. g. Vrbanja	Okupljanje stvaratelja u kulturi, očuvanje i unaprjeđivanje kulturne baštine, običaja, poticanje stvaralačkog rada u kulturi te osnivanje Kulturnog centra.
KUD "Posavac"	Organizirani plan očuvanja tradicije svoga mesta.
DVD Vrbanja	Unaprijediti sustave zaštite od požara i vatrogastva na području djelovanja društva, pripremati vatrogasni sustava za sudjelovanje u sustavu zaštite i spašavanja, kontinuirano pomlađivanje, osposobljavanje, i uvježbavanje članstva te promicati značaja dobrovoljnog vatrogastva.
Udruga za očuvanje kulturne baštine "Cvelferke"	Očuvanje, njegovanje, uvježbavanje i izvođenje tradicijske kulture, odnosno izvorne glazbe, pjesama, plesova, običaja, narodne nošnje i tradicijskog češljana Cvelferke.
Stanica u srcu Vrbanja	Promicanje općih i zajedničkih, socijalnih, humanitarnih, pravnih, nacionalnih, strukovnih, informacijskih, sportskih, kulturnih i drugih interesa, te zajedničkih uvjerenja, bez namjere stjecanja dobiti, osim u slučaju kada se dobit koristi za osnovnu djelatnost udruge.
LU "SRNJAK" Vrbanja	Promicanje, unaprjeđenje i razvoj lovstva, uzgoj i zaštita divljači te sprečavanje krivolova i protuzakonitog lovljenja i hvatanja, uznemiravanja i uništavanja divljači.
Udruga za arheološka istraživanja spačanskog krajolika	Istraživanje, zaštita i očuvanje arheološke baštine spačanskog bazena i istočne Slavonije, napredak u poznavanju i zaštiti, vrednovanju arheološke baštine, promicanje arheologije i kulturnih aktivnosti spačanskog bazena na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini te promicanje općeg poštovanja i ljubavi prema arheologiji i kulturnoj baštini.
Vatrogasna zajednica općine Vrbanja	Aktivno sudjelovanje u provedbi preventivnih mjera zaštite od požara, gašenju požara i spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom, eksplozijom i drugim prirodnim i tehničko-tehnološkim nesrećama te razvijanje i poboljšanje stručnog rada članica Zajednice sukladno tehničko-tehnološkim postignućima i razvoju zaštite okoliša.
Naselje Soljani	
Naziv Udruge	Primarni cilj
Udruga za održavanje i promicanje tradicionalnog načina življenja seoskog turizma i etno-ekološkog razvijanja "Saldis" Soljani	Među mnogobrojnim ciljevima potrebno je izdvojiti cilj potpora razvoju civilnog društva, volonterstva i aktivnom djelovanju mladih te promicanje i razvoj slobodne kulture.
KUD "Slavonija" Soljani	Očuvanje, njegovanje, uvježbavanje i izvođenje tradicijske kulture, odnosno izvorne glazbe, pjesama, plesova, običaja i narodne nošnje svog mesta.
Matica Slovačka – Matica Slovenska Solany	Promicanje nacionalnog i kulturnog identiteta slovačke narodnosti na umjetničkom, znanstvenom, duhovnom i gospodarskom području u skladu s Ustavom i zakonima Republike Hrvatske.
DVD Soljani	Unaprijediti sustave zaštite od požara i vatrogastva na području djelovanja društva, pripremati vatrogasni sustava za sudjelovanje u sustavu zaštite i spašavanja, kontinuirano pomlađivanje, osposobljavanje, i uvježbavanje članstva te promicati značaja dobrovoljnog vatrogastva.
ŠRU "Štuka"	Promicanje i unaprjeđivanje športskog ribolova, podizanje svijesti o zaštiti prirode i okoliša te čuvanje vodotoka i ribljeg fonda te suradnja s ostalim udrugama s područja županije i Republike Hrvatske.

LU "Sokol" Soljani	Promicanje, unapređenje i razvoj lovstva, uzgoj i zaštita divljači te sprječavati krivolov i protuzakonito lovljenje, hvatanje, uznemiravanje i uništavanje divljači.
Airsoft udruženje "EATPOINT"	Promicanje, razvitak i unapređenje airsoft-a
Centar za socijalno poduzetništvo, savjetovanje i edukaciju "Feniks"	Među mnogobrojnim ciljevima potrebno je izdvojiti cilj potpora razvoju civilnog društva, volonterstva i aktivnom djelovanju mlađih te promicanje i razvoj slobodne kulture.
Udruga voćara i povrtlara "Plod" Općine Vrbanja	Okupljanje i povezivanje proizvođača voća i povrća s područja općine Vrbanja radi predstavljanja zajedničkih interesa njenih članova, zaštite i promocije te razvijanja i unapređenja voćarstva, povrtlarstva i ratarstva.
Klub za mlade "Budi tu – budi svoj"	Promicanje, razvitak i unapređenje osobnog, društvenog i profesionalnog razvoja mlađih.
NK "Slavonija" Soljani	Razvoj i promicanje nogometna kao društveno korisne djelatnosti.
Udruga umirovljenika Soljani – Općina Vrbanja	Promicanje, razvitak i poboljšanje života umirovljenika, ostvarivanje i zaštita prava interesa umirovljenika, promicanje razvijanja i unapređenja svih oblika suradnji i pomoći umirovljenicima radi poboljšanja njihova položaja te potpora razvoju civilnog društva, volonterstva i aktivnom djelovanju umirovljenika.
Udruga bosanskih Hrvata Soljani	Očuvanje izvornih vrednota Hrvata iz Bosne i Hercegovine, te promicanje, razvitak i unapređenje međuljudskih odnosa i suradnje, kulture i umjetnosti, ljudskih prava, humanitarne djelatnosti te obrazovanja, znanosti i istraživanja.
Naselje Strošinci	
Naziv Udruge	Primarni cilj
LU "Vepar" Strošinci	Promicanje, unapređenje i razvoj lovstva, uzgoj divljači te sprječavanje krivolova i protuzakonitog lovljenja, hvatanja, uznemiravanja i uništavanja divljači.
Konjogojska udruženje "Srijemci" Strošinci	Okupljanje zainteresiranih građana na osnovu ljubavi prema konjima i konjičkom sportu.
DVD Strošinci	Na dobrovoljnoj osnovi razvijati i unapredavati vatrogastvo i zaštitu od požara sukladno tehničkom razvoju i dostignuću nauke, tehnologije i prakse u domovini i svijetu.
NK "Srijemac" Strošinci	Promicanje, razvitak i unapređenje sporta, prvenstveno nogometa te zdravog načina života.
KUD "Seljačka sloga" Strošinci	Očuvanje tradicijske glazbe, pjesama, plesova, običaja i narodne nošnje te govora svog mjeseta kao i izvođenje glazbe, pjesama te običaja iz drugih krajeva Hrvatske.

Tablica 17, Popis udruženja s područja općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim informacijama iz Registra udruženja

Na prostor općine Vrbanja postoji građanska inicijativa za aktivnim uključivanjem u život lokalne zajednice što doprinosi stvaranju dodatnog kulturnog, sportskog i turističkog sadržaja te se time doprinosi podizanju kvalitete svakodnevног života u općini. Ipak, OCD se svakodnevno susreće s brojnim poteškoćama i izazovima prilikom realiziranja vlastitih programa. Na području općine Vrbanja, ali i u ostatku županije, najveći je problem nedostatka kadra, posebno educiranih stručnjaka za provedbu projekata. Također, kao poteškoća javlja se nedostatak adekvatnih prostornih uvjeta za provođenje programa udruženja te manjak finansijskih sredstava. S obzirom na limitirana sredstva, OCD uvelike ovisi o lokalnoj i regionalnoj vlasti. Budući da i najznačajniji izvor sredstava, općina i županija, imaju limitirana sredstva, mnoge udruženja se bore za egzistenciju te se određeni dio gasi.

6. Kultura i prirodna baština

Spomenici, bilo prirodne ili kulturne baštine, važan su dio prostora JLS-a te podsjetnik na nasljeđe predaka na znanstvenom i kulturnom polju, odnosno na prirodne sile koje djeluju na prostoru JLS-a. Prirodni i kulturni spomenici dio su života zajednice, ali su zato izloženi ljudskoj djelatnosti radi čega se mora osigurati konstantna zaštita i revitalizacija.

6.1. Kulturna baština

Postoje mnoge definicije kulturne baštine, no najčešće se pod tim pojmom podrazumijeva nasljeđe predaka na polju jezika, književnosti, graditeljstva, likovne umjetnosti, glazbe, filma, kazališta, znanosti i u drugim područjima ljudske djelatnosti. Također, pojam obuhvaća i festivale, odnosno manifestacije koje svjedoče o povijesti svakodnevnog života žitelja određenog područja, odaju počast osobama koje su pridonijele razvoju društva, znanosti, očuvanju narodne kulture i baštine te tomu slično. Područje Vukovarsko-srijemske županije bogato je kulturnim i povjesnim naslijeđem koje datira iz prapovijesnog razdoblja. Na prostoru županije prevladavaju arheološki lokaliteti, religijski objekti, narodne knjižnice te nematerijalna kultura, odnosno bogata folklorna tradicija i veliki broj kulturnih manifestacija. Sveukupno kulturno i povjesno nasljeđe sačuvano je u 8 muzeja na području županije te memorijalnom centru Domovinskog rata u Vukovaru.

Dio iznimno bogatog kulturnog i povjesnog nasljeđa na Vukovarsko-srijemske županije nalazi se na području općine Vrbanja. Materijalna kulturna i povjesna baština zastupljena je, kao i na županijskoj razini, kroz arheološke lokalitete, povjesne i religijske objekte, dok je nematerijalna baština zastupljena kroz folklornu tradiciju i kulturne manifestacije.

Postoji veliki broj arheoloških lokaliteta na području općine Vrbanja. Srednjovjekovni lokalitet "**Zvjezdan - grad**" te prapovijesni lokalitet Vučedolske kulture "**Purić-Ljubanj**" zaštićeni su od strane Ministarstva kulture kao nepokretno kulturno dobro. Od povjesnih i religijskih građevina, kao nepokretno kulturno dobro zaštićeni su "**Gašparčev magacin**" i Crkva **Pohodenja Blažene Djevice Marije** (tablica 18.).

Naselje	Kulturno dobro	Broj regista
Soljani	"Zvjezdan - grad"	Z-6088
Vrbanja	"Purić-Ljubanj"	Z-6828
Vrbanja	"Gašparčev magacin"	Z-6800
Soljani	Crkva Pohođenja Blažene Djevice Marije	Z-1164

Tablica 18, Popis zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara na području općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim informacijama Registra kulturnih dobara

Temeljem elaborata "Konzervatorska podloga za PPUO Vrbanja" koju je izradilo Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu Kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku, za upis na Listu kulturnih dobara od lokalnog značaja predloženi su sljedeći arheološki i sakralni objekti (tablica 19.):

Naselje	Kulturno dobro	Razdoblje
Strošinci	"Zapašće"	Antičko nalazište
Strošinci	"Rastoka"	Antičko nalazište
Strošinci	"Debrnja"	Antičko nalazište
Naselje	Kulturno dobro	Broj evidencije
Strošinci	Župna crkva Preobraženja Isusa Krista	4628
Vrbanja	Župna crkva Preslavnog Imena Marijina	4626
Vrbanja	Zgrada Župnog dvora	/
Vrbanja	Kapelica – poklonac u Kolodvorskoj ulici	/

Tablica 19, Predložena lista kulturnih dobara od lokalnog značaja

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima iz PPU Općine Vrbanja

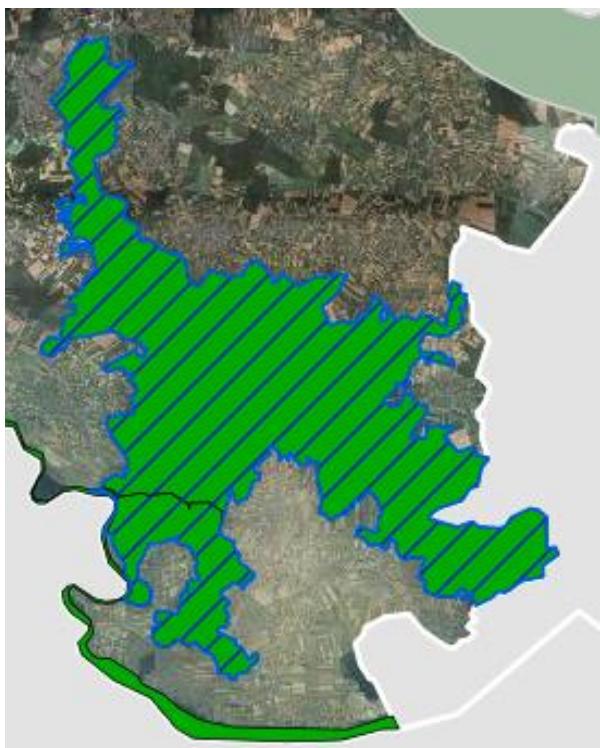
Nematerijalnu kulturu u općini čine kulturne manifestacije od kojih posebno treba izdvajiti "**Raspjevane Cvelferije**", "Dani Slovaka", "Slavonijada" i "Advent u Vrbanji" te rad KUD-ova s područja općine na očuvanju tradicije i narodnih običaja kraja.

6.2. Prirodna baština

Prirodna baština obuhvaća prirodne cjeline s pripadajućim bioraznolikostima, odnosno florom i faunom koje su od iznimne vrijednosti s estetskoga ili znanstvenog stajališta, kao što su geološke formacije, određena područja ugroženih vrsta flore i faune i tome slično. Osim što su prirodne lokacije označene kao prirodna baština od univerzalne vrijednosti sa stajališta znanosti, one su pogodne za gospodarsko iskorištavanje, odnosno postaju dio turističkih ruta. Time, ekonomski se valorizira i iskorištava potencijal prirodne baštine uz obavezno poduzimanje odgovarajućih mjera za njenu zaštitu. Na prostoru Vukovarsko-srijemske županije prirodna baština sastoji se od tri posebna rezervata, dva spomenika prirode, parka šume te dva spomenika parkovne arhitekture.

Važnu ekološku te hidrološku ulogu na području općine Vrbanja ima Spačvanska šuma (karta 14.), čiji dio teritorija se nalazi unutar granica općine. Spačvanska šuma ili bazen je najveći kompleks vlažnih šuma hrasta lužnjaka u Hrvatskoj i Europi te zauzima površinu od 43.014 ha. Radi toga, odmah po pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, Spačvanska šuma uvrštena je u europsku mrežu NATURA 2000. Spačvanska šuma je poznata po hrastu lužnjaku koji nosi međunarodnu tehniološku oznaku pod

imenom slavonska hrastovina. Na području općine Vrbanja nalaze se područja očuvanja značajna za ptice (POP) – Spačvanski bazen (HR1000006) te područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) – Spačvanski bazen (HR2001414). Navedeno područje je važno za očuvanje ptica, prvenstveno crne rode (*Ciconia nigra*) te orla štekavca (*Heliaetus albicilla*) i orla kliktaša (*Aquila pomarina*), kao ugroženih vrsta na razini EU. U spačvanskoj šumi obitavaju gmazovi, ptice, sisavci, vodozemci, mkušci i kukci. Šuma je prirodno stanište jelena, srne, divlje svinje, lisice, zeca, kune i dr. Prema stupnju ugroženosti, područje je označeno kao rizično zbog mijenjanja vodnog režima šume, uređivanja šuma, lova i krivolova, nestanka pašnjaka i vlažnih livada u okolnom području. Kao mjere zaštite predložen je prestanak mijenjanja vodnog režima, promjene u gospodarenju šumama, poticanje tradicionalnog poljodjelstva i stočarstva, restauraciju vlažnih travnjaka u okolnom području, regulaciju lova i sprječavanje krivolova.

Karta 14, Područje "Spačvanskog bazena"
Izvor: Bio portal, <http://www.bioportal.hr/gis/>

Uz Spačvansku šumu, na području općine Vrbanja, prema PPU općine, planirana je zaštita područja "Zvjezdan Grad" i dio toka rijeke Studve kao značajni krajobraz za što je potrebno izraditi stručno obrazloženje.

6.2.1. Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe strategije razvoja Općine Vrbanja na ekološku mrežu

Očuvanjem prirodne baštine bavit će se, kao i do sada, Javna Ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije te lovačke i ribolovne udruge. Također, dio ove strategije su mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe strategije razvoja na ekološku mrežu na području općine Vrbanja (tablica 20.).

Naziv mjere/prioriteta	Mjera ublažavanja
Prioritet 1.3. Razvoj održivog ruralnog turizma	- Voditi računa da projektima uključivanja prirode u turističku ponudu ne dođe do preopterećenosti područja EM turističkim aktivnostima. S tim u cilju u razradu navedenih projekta je potrebno uključiti JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije.
Mjera 3.2.4. Poboljšanje sustava zaštite od poplava	- Prilikom planiranja sustava za obranu od poplava, posebno u dijelovima izvan izgrađenih dijelova građevinskih područja, maksimalno primijeniti principe ekološki prihvatljivih sustava zaštite od poplava na način da se riječama da prostora za prirodno plavljenje, očuva povezanost sustava vodotoka, uzme u obzir i krajobrazna vrijednost vodnih tijela, očekivano kretanje velikih voda, sigurnost metoda zaštite od poplava i dr. Također, mogu se primijeniti i alternativne metode obrane od poplave kao što su promjene u načinu korištenja površina, korištenje retencija za zadržavanje dijela vodnog vala te obnova poplavnih područja rijeka.
Projekt izrade projektne dokumentacije za sustav za navodnjavanje	- U projekte sustava navodnjavanja i melioracijske odvodnje u najvećoj mogućoj mjeri integrirati ciljeve zaštite i unaprjeđenja stanja voda. - Prilikom daljnog planiranja i projektiranja sustava za natapanje u blizini područja HR2001414 Spačvanski bazen, uključujući njihovih izvora vode za natapanje sagledati šire područje, odnosno spriječiti narušavanje vodnog režima šireg područja. - Prilikom daljnog planiranja i projektiranja sustava za natapanje u blizini područja HR1000006 Spačvanski bazen, uključujući njihovih izvora vode za natapanje sagledati šire područje, odnosno spriječiti narušavanje vodnog režima šireg područja.
Mjera 3.1.4. Izgradnja vodoopskrbnog sustava/ Projekt 4. Izgradnja cjelovite vodoopskrbne mreže	- Prilikom daljnog planiranja i projektiranja objekata vodoopskrbnog sustava na širem području HR2001414 Spačvanski bazen, a posebno lokacija za crpljenje, sagledati šire područje, odnosno spriječiti narušavanje vodnog režima šireg područja. - Prilikom daljnog planiranja i projektiranja objekata vodoopskrbnog sustava na širem području HR1000006 Spačvanski bazen, a posebno lokacija za crpljenje, sagledati šire područje, odnosno spriječiti narušavanje vodnog režima šireg područja.
Mjera 3.1.5. Povećanje energetske učinkovitosti i povećanje iskoristivosti obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru	- Pri dalnjem planiranju (PPUO/G) predmetnih zahvata izbjegći smještanje na prostoru ciljnih stanišnih tipova odnosno staništa neophodnih za opstanak ciljnih vrsta područja EM HR2001414 Spačvanski bazen. Navedena ograničenja se ne odnose na postavljanje solarnih panela na građevine (izgrađene i planirane prostornim planom, kojima solarna elektrana nije osnovna namjena).

Tablica 20, Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe strategije razvoja na ekološku mrežu

Izvor: Izrada autora prema podacima iz dokumenta Strateška studija utjecaja na okoliš Razvojne strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine te Strateške studije o utjecaju na okoliš VI. Izmjena i dopuna prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije

S obzirom na to da se u obuhvatu Strategije nalaze strogo zaštićene vrste i ugroženi i rijetki stanišni tipovi, sukladno članku 48. stavku 4 Zakona o zaštiti prirode, strategijom se propisuje sljedeći uvjet zaštite prirode:

Unaprjeđenje i modernizacija lokalnih nerazvrstanih prometnica i planiranje, turističkih sadržaja (tematske rute, biciklističke staze, sportsko-rekreativni objekti, tematskih, „Paint-ball“ centara) ne planirati u područjima visoke bioraznolikosti poput vlažnih i močvarnih područja, zatvorenih šumskih sastojina i sastojina starijih od 80 godina.

7. Metodologija izrade

Strategija razvoja JLS-a, u ovom slučaju Općine Vrbanja, mora prije svega ispunjavati kriterij primjenjivosti. U svrhu osiguranja učinka strategije tvrtka **BDC d.o.o.** kao stručni nositelj izrade Strategije pristupila je izradi iste primjenjujući metodologiju participativnog i inkluzivnog strateškog planiranja.

7.1. Opis metodološkog pristupa izradi strategije

Tvrtka BDC d.o.o. kao stručni nositelj izrade Strategije istu je izradio kao dokument koji se sastoji od četiri osnovne metodološke cjeline: **Analiza stanja, potreba i potencijala; definiranje razvojnih ciljeva, prioriteta i mјera; definiranje njihovog finansijskog potencijala s naglaskom na potencijal EU financiranih projekata te definiranje "Akcijskog plana"** provedbe strategije.

Analiza stanja, potreba i potencijala dio je strategije koji sadrži opis trenutnog stanja koje je prikazano kroz analizu postojećih strateških dokumenata više razine (županijske strategije te relevantnih dokumenata prostornog razvoja) te kroz prikaz aktualnih faktografskih informacija temeljenih na službenim izvorima, dopunjениma s recentnim spoznajama i činjenicama. Da bi međutim istima dali i uporabnu razvojnu dimenziju, u ovom djelu dokumenta izrađena je i SWOT analiza, utemeljena na provedenom razgovoru s predstavnicima Općine Vrbanja te predstavnicima gospodarskog i društvenog sektora na području općine. SWOT analiza obuhvaća područje komunalnog razvoja, gospodarskog okruženja i njihova potencijala te uravnoteženog socijalnog razvoja. Povezivanjem podataka dobivenih temeljem obadvije metode, dobivamo realnu i cjelovitu sliku postojećeg stanja kao čvrstog temelja i polazišta za sljedeća poglavlja Strategije.

Definiranje razvojnih ciljeva, prioriteta i mјera logički je nastavak analitičkog dijela iz kojeg proizlaze odgovori o potrebama i potencijalima općine. U drugoj metodološkoj cjelini definiraju se razvojni ciljevi, identificiraju njihovi prioriteti i hijerarhija te određuju mјere za njihovo postizanje. Ovaj dio Strategije predstavlja sustavnu i stručno sačinjenu sintezu utvrđenih razvojnih potencijala, a uključuje i definiranje odnosno preispitivanje dugoročne razvojne vizije Općine Vrbanja.

Identifikacija projekata od strateškog značaja i definiranje njihovog finansijskog potencijala s naglaskom na potencijal EU financiranih projekata dio je Strategije koji identificira konkretne projekte koji proizlaze iz razvojnih mјera s ciljem postizanja

čim veće primjenjivosti Strategije. Identificirat će se konkretni projekti koji posjeduju potencijal za financiranje iz EU fondova kao pretežitog načina financiranja realizacije projekata, čime se Strategiji daje dodatna praktična dimenzija. Važan dio ovog poglavlja je i finansijska procjena pojedinih projekata kao i njihove sveukupne vrijednosti, odnosno utvrđivanje visine moguće pridobivenih sredstava iz EU fondova ali i vlastite finansijske komponente.

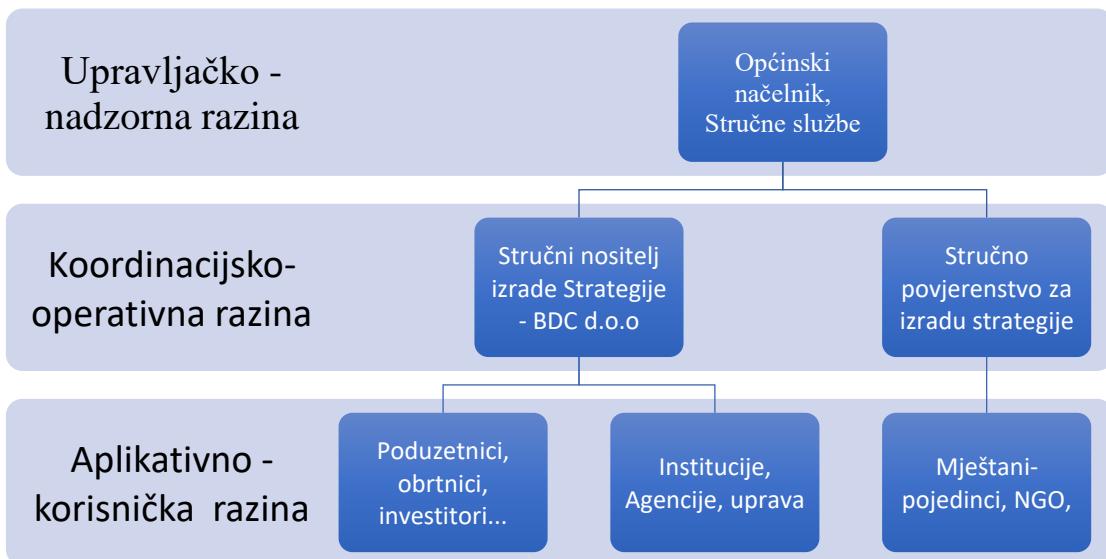
Definiranje "Akcijskog plana" provedbe strategije dio je dokumenta u kojem se određuje tijek provedbe unutar petogodišnjeg programskog razdoblja i definira nositelje, način i dinamiku njegove provedbe i praćenja. Također u ovom poglavlju definirani su indikatori (mjerila) za procjenu učinaka kao i postojanje potrebnih ljudskih i tehničkih, tj. organizacijskih kapaciteta za provedbu Strategije. Akcijski plan je sačinjen tako da su potrebna sredstva za provedbu pojedinih projekata alocirani po godinama provođenja s ciljem omogućavanja njegove godišnje ocjene provedbe.

7.2. Organizacija izrade strategije

Organizacija izrade Strategije temelji se na uključivosti što većeg broja ključnih čimbenika s razine na koju se u konačnici Strategija i odnosi, tj. s "**Aplikativno - korisničke razine**", u koju ubrajamo najširi sloj individualnog i organiziranog društvenog i gospodarskog života općine i njegova okruženja.

"**Koordinacijsko – operativna razina**" podrazumijeva međusobnu intenzivnu komunikaciju i interakciju posebnog Stručnog povjerenstva Općine i stručnog nositelja izrade Strategije s predstavnicima upravnog, političkog, gospodarskog i društvenog života općine kao i sa zainteresiranim pojedincima. Da bi se izradom Strategije upravljalo sustavno i kvalitetno, osnovano je Stručno povjerenstvo za izradu Strategije razvoja kao koordinacijsko tijelo za njegovu izradu, a koje je imenovao Općinski načelnik svojom odlukom. Ono se sastoji od 3-5 članova koja pokrivaju pojedina specifična područja kojima se Strategija bavi (razvoj poduzetništva, komunalno uređenje, društvene djelatnosti, demografija, socijalna skrb i sl.). Stručno povjerenstvo predstavlja operativnu poveznicu između Stručnog nositelja izrade Strategije i Općine Vrbanja.

Upravljačko - nadzornu razinu čini Općinski načelnik kao službeni predstavnik i izvršni nositelj vlasti u Općini, zajedno sa svojim stručnim službama.

Slika 1, Shematski prikaz organizacijske strukture izrade Strategije razvoja Općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora

7.3. Vremenski plan izrade Strategije i komunikacija s javnošću

Ukupno razdoblje potrebno za izradu Strategije poklapalo se s predviđenim ukupnim rokom za izradu Strategije razvoja Općine Vrbanja koji je iznosio 6 mjeseci, računajući od dana potpisivanja odgovarajućeg ugovora.

Vremenski raspored aktivnosti pojedinih faza obuhvaćao je ukupno 6 koraka (faza).

Prva faza trajala je tjedan dana te se na kraju tjedna održao "Kick-off" sastanak koordinacijsko - operativne razine (tj. stručnog nositelja izrade Strategije, tvrtke BDC d.o.o.) s Upravljačko - nadzornom razinom (čelništvom Općine, tj. Općinskim načelnikom i suradnicima). Na sastanku se odredio komunikacijski kanali te predstavilo u međuvremenu imenovano Stručno povjerenstvo za izradu Strategije, utvrdio se precizan dinamički plan izrade strateškog dokumenta, te odredio način komunikacije s javnošću.

Druga faza podrazumijevala je organizaciju radionice s predstavnicima Aplikativno - korisničke razine. Na prvoj radionici koja se održala u tjednu br. 3 (28.05.2019.) predstavnici zajednice iznijeli su vlastito viđenje stanja u Općini te vlastite ideje i vizije razvoja Općine Vrbanja. Dva tjedna po završetku prve radionice, tjedan br. 5 (12.06.2019.), održana je druga radionica. Na drugoj radionici stručni nositelji izrade Strategije su, zajedno predstavnicima stručnog povjerenstva za izradu strategije i predstavnicima aplikativne razine, identificirali i analizirali elemente SWOT analize. Izrađena SWOT analiza obuhvatila je komunalnu infrastrukturu, gospodarstvo,

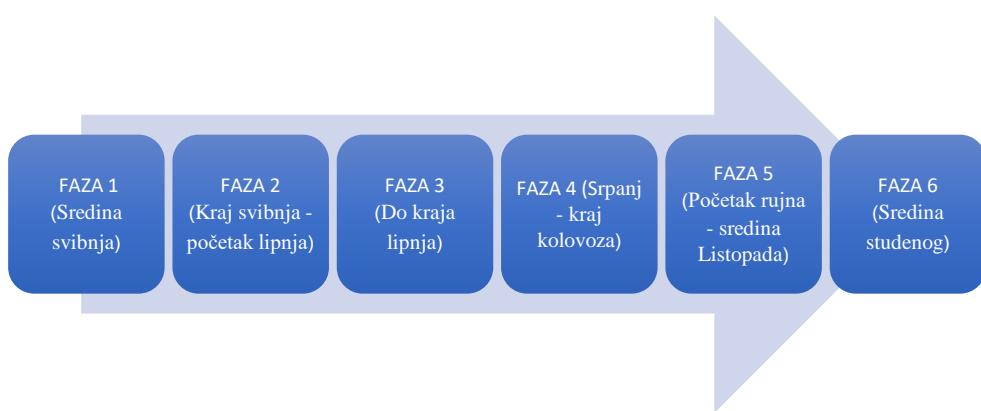
demografiju i društveni sektor. Tijekom održavanja druge radionice, usuglašena je tablica ciljeva, prioriteta i mjera te tablica strateških projekata za provedbu Strategije. Nakon održane radionice, ostavilo se razdoblje od dva tjedna za dodatne komentare, prijedloge i primjedbe vezane uz analizu stanja ali i potencijalne ciljeve i mjere odnosno projektne ideje.

Treća faza trajala je do kraja lipnja, kada se Upravljačko-nadzornoj razini predstavljala revidirana vizija općine, kao i nacrt ciljeva, prioriteta i mjera Strategije, te se o njima provela međusobna koordinacija i usklađivanje. Po završetku navedene faze predan je prvi draft Strategije.

Četvrta faza trajala je od početka srpnja do kraja kolovoza 2019. godine. U navedenoj fazi započete su konzultacije radi utvrđivanja sadržaja strateške studije. Po utvrđivanju sadržaja Općinski načelnik u roku od 8 dana imenuje **Stručno povjerenstvo** za izradu "Strateške procjene o ocjeni utjecaja na okoliš Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023."

U **Petoj fazi**, krajem kolovoza održat će se prva sjednica **Stručnog povjerenstva** za izradu "Strateške procjene o ocjeni utjecaja na okoliš Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023.". Na prvoj sjednici je zaključeno da je studija cjelovita i stručno utemeljena te je dokument upućen na javnu raspravu u trajanju od 45 dana. Po završetku javne rasprave, sumirani su komentari i proslijeđeni Vukovarsko-srijemsкоj županiji koja je imala 30 dana za očitovanje.

U **šestoj fazi** Općinsko vijeće je usvojilo, po očitovanju **Službe za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša** Vukovarsko-srijemske županije o "Strateškoj procjeni o ocjeni utjecaja na okoliš Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023.", "Strategiju razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023."

Slika 2, Shematski prikaz vremenskog plana aktivnosti izrade Strategije
Izvor: Izrada autora

Komunikaciju s javnošću provele su stručne službe naručitelja u suradnji s koordinacijsko-operativnom razinom, kontinuirano tijekom trajanja provedbe izrade Strategije. Informiranje se provodilo putem objava na web stranicama naručitelja kao i putem izravnog sudjelovanja javnosti tijekom radionice, ostavljenog roka za vrijeme javne rasprave, te priopćenjima s rasprava na sjednicama Općinskog vijeća. Prigodno su se izdavala pravovremeni pozivi i priopćenja namijenjena animiranju i sudjelovanju javnosti te njihova pravovremenog i detaljnog informiranja o svakoj fazi izrade "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023.".

8. Misija i vizija

8.1. Misija

Učinkovito i racionalno obavljati sve funkcije lokalne samouprave i stvoriti preduvjete za sveopći gospodarski i društveni razvitak na svom upravnom području.

8.2. Vizija

Općina Vrbanja kao zajednica u kojoj obrazovano i motivirano stanovništvo učinkovito iskorištava razvijenu gospodarsku infrastrukturu, poljoprivredne i turističke potencijale, a civilni sektor kroz sudioničko upravljanje sudjeluje u kreiranju i aktivno doprinosi zadovoljavanju društvenih potreba stanovništva.

9. SWOT analiza

SNAGE (Strengths) - pozitivno	SLABOSTI (Weaknesses) - negativno
UNUTARNJI ČIMBENICI	
<ul style="list-style-type: none"> Povoljan geoprometni položaj (blizina autoceste i graničnih prijelaza) Prolazak željezničkog pravca Brčko-Drenovci-Vinkovci Cikloturistička ruta "Srijem 1" RO-LA terminal "SPAČVA" Osiguran prostor za formiranje poduzetničkih i turističkih zona Povoljni klimatski uvjeti za bavljenjem poljoprivredom Bogata prirodna baština (NATURA 2000) Bogatstvo prirodnih resursa (pogodan sastav tla) za bavljenjem poljoprivrednom djelatnošću Okoliš pogodan za ekološku poljoprivredu Veliki broj OPG-a Proizvodnja domaćih proizvoda Kvalitetna drvna sirovina (hrast lužnjak) Postojanje dostatnih kapaciteta za pripremu i provedbu projekta Dobra pokrivenost telekomunikacijskom mrežom Izgrađena plinoopskrbna mreža i elektroenergetski sustav Izrađen plan za gospodarenjem otpada Izgrađeno reciklažno dvorište i mreža zelenih otoka Dobra pokrivenost osnovnoškolskom infrastrukturom Postojanje poticajnih mjera za srednje i visoko obrazovanje Razvijena primarna zdravstvena zaštita i skrb o starijim i nemoćnim osobama Razvijen civilni sektor Bogata nematerijalna i materijalna kulturno-povijesna baština 	<ul style="list-style-type: none"> Negativni demografski trendovi Nepovoljna dobna struktura Nepovoljna obrazovna struktura Nedostatak stručne radne snage Veliki broj ekonomski neaktivnih osoba Iznadprosječna nezaposlenost Mali broj poduzetnika i obrtnika što rezultira manjkom radnih mjesta Nedostatak aktivnih poslovnih zona Nizak udio mladih nositelja OPG-a Mala poljoprivredna gospodarstva Nedostatak poljoprivrednog udruživanja Nedostatak pogona za finalizaciju i skladištenje proizvoda Nepostojanje sustava za navodnjavanje Zastarjela poljoprivredna tehnologija i mehanizacija Otežan plasman proizvoda na tržište te nedostatak tržišta Nedovoljna valorizacija turističkih potencijala Nedostatak interesa za ruralni turizam Nedostatak turističke infrastrukture Loša kvaliteta vodoopskrbe Nedostatak sustava odvodnje otpadnih voda Nerazvijena infrastruktura predškolskog odgoja i obrazovanja Energetska obnova obrazovne infrastrukture Nedostatak sportsko-rekreacijske infrastrukture Nedostatak adekvatnih prostora za provođenje programa udruga Manjak finansijskih sredstava za udruge
PRILIKE (Opportunities) - pozitivno	
<ul style="list-style-type: none"> Iskorištavanje mjera za samozapošljavanje Edukacijski programi Pojačana promocija destinacije te gospodarskih subjekata Izvoz u prekogranična područja 	<ul style="list-style-type: none"> Nastavak depopulacijskih trendova, posebno radno aktivnog stanovništva Nedostatak usklađenosti obrazovnih programa s potrebama gospodarstva u općini (poljoprivredni program u srednjoškolskom obrazovanju) Visoka porezna opterećenost gospodarstva
VANJSKI ČIMBENICI	

• Povezivanje gospodarstva sa znanstveno-istraživačkim sektorom• Osnivanje trgovačkog društva Agro-klaster d.o.o.• Razvoj poduzetničke klime i poduzetničkog udruživanja (klasteri)• Usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama gospodarstva u općini• Drvoprerađivačka industrija• Orientacija na visoko profitabilne kulture• Razvoj kratkih opskrbnih lanaca i lokalnog tržišta• Ekološka poljoprivreda• Potencijal za razvoj turističke djelatnosti, posebice za razvoj lovno-ribolovnog, sportsko-rekreativnog i kulturno-povijesnog turizma• Interes turista za autentičnim iskustvom• Izrađen PRŠI kao pretpostavka za daljnju modernizaciju telekomunikacijske mreže• Iskorištavanje obnovljivih izvora energije• Veća dostupnost iz EU i/ili nacionalnih fondova zbog nižeg indeksa razvijenosti	• Rast cijena energenata i sirovina• Niska otkupna cijena proizvoda• Uvoz poljoprivrednih proizvoda• Sporost sustava za upravljanje i kontrolu EU sredstvima• Sporost u ishođenju potrebnih dozvola• Smanjenje kvalitete i opsega javnog prijevoza• Rizika od prirodne nepogode (poplave)• Izbjeglička kriza

Tablica 21, SWOT analiza Općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora

10. Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere

1. Održivo i konkurentno gospodarstvo			2. Unaprjeđenje obrazovanja i socio-demografskih prilika		3. Očuvanje prirodnih resursa i kulturno-povijesne baštine	
1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.
Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	Održivi razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivrede	Razvoj održivog ruralnog turizma	Razvoj ljudskih potencijala	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima
1.1.1. Izrada planskih dokumenata za formiranje poslovnih zona 1.1.2. Komunalno opremanje poslovnih zona 1.1.3. Stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja 1.1.4. Ulaganje u edukativne radionice s ciljem podizanja konkurentnosti MSP-a i obrta	1.2.1. Promocija i stvaranje poticajnog okruženja za poljoprivrednu djelatnost 1.2.2. Program poticaja ekološke proizvodnje 1.2.3. Poticanje udruživanja OPG-ova u poljoprivredne zadruge 1.2.4. Specijalizacija poljoprivredne proizvodnje	1.3.1. Stvaranje poticajnog okruženja za bavljenje ruralnim turizmom 1.3.2. Izrada planskih dokumenata za turističke zone 1.3.3. Komunalno opremanje turističkih zona 1.3.4. Jačanje turističkih kapaciteta i izgradnja infrastrukture	2.1.1. Razvoj cjeloživotnog učenja 2.1.2. Poticanje razvoja odgojnih i obrazovnih programa povezanih s potrebama lokalnog gospodarstva 2.1.3. Poticanje visokog obrazovanja te strukovnih i obrtničkih zanimanja 2.1.4. Specijalizirani edukacijski programi za nezaposlene osobe	2.2.1. Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture 2.2.2. Unaprjeđenje demografskih mjera 2.2.3. Modernizacija telekomunikacijske mreže 2.2.4. Jačanje ljudskih i tehničkih kapaciteta OCD-a 2.2.5. Unapređenje sustava zaštite i	3.1.1. Unaprjeđenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica 3.1.2. Modernizacija željezničke infrastrukture 3.1.3. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda 3.1.4. Izgradnja vodoopskrbnog sustava 3.1.5. Povećanje energetske učinkovitosti i povećanje iskoristivosti obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru	3.2.1. Očuvanje i gospodarenje područjem NATURA 2000 3.2.2. Revitalizacija zapuštenih prostora i kulturnih spomenika 3.2.3. Provođenje edukacija o važnosti očuvanja okoliša te prirodne i kulturne baštine 3.2.3. Poboljšavanje sustava zaštite od poplava

1.1.5. Poticati udruživanje i suradnju poduzetničkog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora	1.2.5. Ulaganje u visoko profitabilne poljoprivredne kulture	1.3.5. Promocija turističke destinacije i ponude	2.1.5. Obnova i opremanje obrazovne infrastrukture	spašavanja ljudi i imovine		
1.1.6. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu novoosnovanih MSP-a i obrta	1.2.6. Provođenje edukacija s ciljem podizanja tržišne konkurentnosti OPG-ova	1.3.6. Valorizacija i održivo gospodarenje kulturnom, povijesnom i prirodnim baštinom	2.1.6. Jačanje ljudskih resursa u Općini	2.2.6. Unaprjeđenje socijalnih usluga za ranjive skupine društva		
1.1.7. Razvoj proizvoda visoke dodane vrijednosti u drvoprerađivačkoj industriji		1.3.7. Jačanje postojećih i kreiranje novih kulturnih programa	2.1.7. Jačanje ljudskih kapaciteta ureda za pomoć pri pripremi i provedbi projekata sufinanciranih sredstvima iz EU i/ili nacionalnih fondova			

Tablica 22, Razvojni ciljevi, prioriteti i mјere

Izvor: Izrada autora

1. Održivo i konkurentno gospodarstvo	
Prioritet 1.1. Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	
Mjere:	1.1.1. Izrada planskih dokumenata za formiranje poslovnih zona 1.1.2. Komunalno opremanje poslovnih zona 1.1.3. Stvaranje pozitivnog poslovog okruženja 1.1.4. Ulaganje u edukativne radionice s ciljem podizanja konkurentnosti MSP-a i obrta 1.1.5. Poticati udruživanje i suradnju poduzetničkog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora 1.1.6. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu novoosnovanih MSP-a i obrta 1.1.7. Poticanje razvoja proizvoda visoke dodane vrijednosti u drvoprerađivačkoj industriji
Cilj:	Omogućiti razvoj i poboljšanje poduzetničko-poslovne infrastrukture i konkurentnosti MSP-a te obrtništva
Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada UPU-a za poduzetničke zone "Vrbanja II", "Soljani" i "Strošinci" - Izgradnja potrebne komunalne infrastrukture (cestovna povezanost, telekomunikacijska mreža, elektroopskrba, plinopopskrba te sustav odvodnje otpadnih voda) - U suradnji s razvojnom agencijom "Vjeverica" izraditi promotivnu strategiju za privlačenje investicija na područje općine Vrbanja - Osmišljavanje promotivnih aktivnosti za promidžbu općine kao poslovne destinacije - Paket mjera za rasterećenje lokalnih nameta za poduzetnike i obrtnike s ciljem podizanja tržišne konkurentnosti - Osiguranje radnog prostora u poduzetničkoj zoni za novoosnovane tvrtke (co-working space) - Identifikacija i provođenje potrebnih edukacija za MSP i obrte za povećanje konkurentnosti - Identificiranje potencijalnih sektora gospodarstva u općini za formiranje klastera (drvoprerađivački sektor i poljoprivreda) - Izrađen program poticaja poslovног povezivanja privatnog, javnog te znanstvenog sektora u klasteru - Provedena edukacija za potencijalne interesente o beneficijama udruživanja - Identifikacija novih finansijskih instrumenata za poticanje razvoja MSP-a i obrtnika - Uspostava okvira za financiranje društvenog poduzetništva kroz sufinanciranje projekata sufinanciranih iz EU fondova - Osiguranje sredstva za sufinanciranje pokretanja pogona za finalizaciju proizvoda - Organizacija transfera znanja (tzv. "know-how") iz primjera dobitih praksi
Nositelj:	Općina Vrbanja
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", Ministarstvo poduzetništva i obrta, HOK, HGK, HBOR, HAMAG-BICRO

1. Održivo i konkurentno gospodarstvo	
Prioritet 1.2. Održivi razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivrede	
Mjere:	1.2.1. Promocija i stvaranje poticajnog okruženja za poljoprivrednu djelatnost 1.2.2. Program poticaja ekološke proizvodnje 1.2.3. Poticanje udruživanja OPG-ova u poljoprivredne zadruge 1.2.4. Specijalizacija poljoprivredne proizvodnje 1.2.5. Ulaganje u visoko profitabilne poljoprivredne kulture 1.2.6. Provođenje edukacija s ciljem podizanja tržišne konkurentnosti OPG-ova
Ciljevi:	Kreirati konkurentan poljoprivredni sektor na području općine ulaganjem u ljudske potencijale, stvaranja pozitivnog okruženja za bavljenjem poljoprivrednom djelatnošću i poticanjem udruživanja OPG-a s ciljem podizanja tržišne konkurentnosti.
Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija poljoprivredne djelatnosti u osnovnim školama - Kreiranje kratkog lanca opskrbe i prodaje proizvoda na "kućnom pragu" - Program materijalnih potpora mladim poljoprivrednicima - Poticanje OPG-a da se priključe na burzu poljoprivrednih proizvoda

	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija ekološke proizvodnje među OPG-ovima te organiziranje edukativnih radionica o ekološkoj proizvodnji - Program subvencioniranja ekološke proizvodnje - Organizacija sajmova ekološke proizvodnje - Podizanje svijesti i edukacija OPG-a o prednostima udruživanja te promocija poljoprivrednih zadruga među OPG-ovcima - Ospoznavanje stručnih osoba za vođenje poljoprivrednih udruženja ili zadruga - Sufinanciranje izgradnje proizvodnih i skladišnih prostora poljoprivrednim udruženjima ili zadrugama s ciljem proizvodnje proizvoda visoke dodane vrijednosti - Sufinanciranje pokretanja poljoprivrednih udruženja ili zadruga - Organiziranje edukacije i pružanje savjetodavne i tehničke podrške zainteresiranim OPG-ovim za ulaganje u visoko profitabilne poljoprivredne kulture - Program lokalnih poticaja za bavljenje visoko profitabilnih poljoprivrednih kultura - Edukativne radionice o strateškom planiranju poslovanja za OPG-ove
Nositelj:	Općina Vrbanja
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", Ministarstvo poljoprivrede, OPG, obrtnici, Hrvatska poljoprivredna komora

1. Održivo i konkurentno gospodarstvo	
Prioritet 1.3. Razvoj održivog ruralnog turizma	
Mjere:	1.3.1. Stvaranje poticajnog okruženja za bavljenje ruralnim turizmom 1.3.2. Izrada planskih dokumenata za turističke zone 1.3.3. Komunalno opremanje turističkih zona 1.3.4. Jačanje turističkih kapaciteta i izgradnja infrastrukture 1.3.5. Promocija turističke destinacije i ponude 1.3.6. Valorizacija i održivo gospodarenje kulturnom, povijesnom i prirodnom baštinom 1.3.7. Jačanje postojećih i kreiranje novih kulturnih programa
Cilj:	Stvaranje kvalitetnih osnovnih preduvjeta za razvoj održivog ruralnog turizma s dodanom vrijednošću kroz ulaganje u izgradnju turističke infrastrukture, promociju destinacije i kreiranje turističke ponude.
Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje aktivnosti i edukacije s ciljem uključivanjem lokalnog stanovništva u turističku djelatnost - Edukacija za dionike iz drugih sektora s potencijalom širenja poslovanja na turistički sektor - Sufinanciranje novootvorenih turističkih objekata s dodatnom turističkom ponudom - Jačanje ljudskih kapaciteta u ruralnom turizmu putem edukativnih aktivnosti - Poticanje povezivanja i umrežavanja turističkog i poljoprivrednog sektora s ciljem stvaranja dodatnog tržišta za lokalne OPG-ove i gastro-turističke ponude - Izrada UPU-a za turističke zone - Izgradnja potrebne komunalne infrastrukture u turističkim zonama (cestovna povezanost, telekomunikacijska mreža, elektroopskrba, plinoopskrba te sustav odvodnje otpadnih voda) - Kreiranje turističke ponude, poput tematskih ruta, - Diversifikacija turističke ponude (iskorištanje konja za rekreativan i zdravstveni turizam) - Izgradnja biciklističkih i pješačkih staza, smještajnih jedinica (tradicionalna arhitektura), izgradnja lovno-ribolovnog centra, sportsko-rekreativnih objekata, tematskih parkova, "Paint-ball" centar - Umrežavanje turističkih objekata s ciljem jačanja turističke ponude - Promotivna strategija općine kao turističke destinacije - Oživljavanje tradicionalnim obrta - Sanacija i obnova kulturno-povijesnih spomenika i građevina - Promocija prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe

	<ul style="list-style-type: none"> - Promotivna kampanja o podizanju svijesti o potrebi zaštite kulturno-povijesnih spomenika - Povećanje ulaganja u podizanje razine kvalitete postojećih kulturnih programa i u kreiranje novih
Nositelj:	Općina Vrbanja
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, TZ Vukovarsko-srijemske županije, TZ Grada Županje, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", Ministarstvo turizma, institucije u kulturi, HGK, OPG, obrti, udruge

2. Unaprjeđenje obrazovanja i socio-demografskih prilika

Prioritet 2.1. Razvoj ljudskih potencijala

Mjere:	<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Razvoj cjeloživotnog učenja 2.1.2. Poticanje razvoja odgojnih i obrazovnih programa povezanih s potrebama lokalnog gospodarstva 2.1.3. Poticanje visokog obrazovanja te strukovnih i obrtničkih zanimanja 2.1.4. Specijalizirani edukacijski programi za nezaposlene osobe 2.1.5. Obnova i opremanje obrazovne infrastrukture 2.1.6. Jačanje ljudskih resursa u Općini 2.1.7. Jačanje ljudskih kapaciteta ureda za pomoć pri pripremi i provedbi projekata sufinanciranih sredstvima iz EU i/ili nacionalnih fondova
Cilj:	Podizanje konkurentnosti radne snage na području općine te usklajivanje obrazovnih programa s potrebama lokalnog gospodarstva
Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Podizanje svijesti o važnosti cjeloživotnog obrazovanja među djecom i odraslima - Program poticaja za dodatno usavršavanje zaposlenih osoba iz privatnog sektora - Ponuda osnovnoškolskih obrazovnih programa koji prate suvremene potrebe gospodarstva s područja općine - Održavanje, unaprjeđenje i stvaranje novih poticajnih mjer za visoko obrazovanje te za odabir obrtničkih i strukovnih zanimanja - Provedba projekata ospozobljavanja stručnjaka sukladno potrebama tržišta rada - U suradnji s HZZ-om, Područni ured Vinkovci – ispostava Županja, razvijati programe edukacije i ospozobljavanja stanovništva za rad u deficitarnim zanimanjima na području općine - Sufinanciranje specijalističkih edukacijskih programa za obrte i MSP-ove - Energetska obnova škola na području općine - Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija nabavom moderne nastavne opreme - Izrada planova usavršavanja dјelatnika u javnoj upravi - Uspostava suradnje s obrazovnim institucijama s ciljem edukacije dјelatnika u javnoj upravi - Sufinancirati usavršavanje i širenje ljudskih kapaciteta ureda za pomoć pri pripremi i provedbi projekata sufinanciranih sredstvima iz EU i/ili nacionalnih fondova
Nositelj:	Općina Vrbanja, HZZ Područni ured Vinkovci – ispostava Županja
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Državna agencija za obrazovanje, Sveučilište u Osijeku, visoka učilišta na području Vukovarsko-srijemske županije, Srednje škole na području županije,

2. Ulaganje u ljudske potencijale

Prioritet 2.2. Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva

Mjere:	<ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture 2.2.2. Unaprjeđenje demografskih mjeru 2.2.3. Modernizacija telekomunikacijske mreže 2.2.4. Jačanje ljudskih i tehničkih kapaciteta OCD-a 2.2.5. Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja ljudi i imovine 2.2.6. Unaprjeđenje socijalnih usluga za ranjive skupine društva
Cilj:	Poboljšavanje socijalnih usluga te kvalitete života stanovništva

Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja javnog vrtića na području općine Vrbanja - Analiza i ocjena postojećeg stanja objekata i opreme te identifikacija potreba - Izgradnja dječjih igrališta i uređenje postojećih - Izgradnja sportskih igrališta uz školske objekte i uređenje postojećeg - Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra - Uređenje vatrogasnih i društvenih domova - Uređenje zavičajnog muzeja - Uređenje društvenih prostorija u zgradama stare škole u naselju Vrbanja - Izgradnja doma za starije i nemoćne osobe - Sufinanciranje kupnje prve nekretnine za mlade obitelji - Izraditi program olakšica za mlade obitelji - Izgradnja širokopojasne mreže sljedeće generacije (NGA) - Razvoj mreže optičkih kablova - Postavljanje samostojećih antenskih stupova - Finansijski i logistički poticati daljnji rad OCD-a - Organizacija edukativnih radionica za djelatnike OCD-a - Izrada dokumenta "Procjena rizika" - Stvaranje zajedničke baze podataka - Standardizacija postupaka i procedura - Aktivna suradnja s drugim općinama i državama - Nabava potrebne opreme putem EU fondova - Poticanje volonterstva i društvenog poduzetništva - Izobrazba i jačanje svijesti u vezi brige za osjetljive skupine i osobe s invaliditetom
Nositelj:	Općina Vrbanja
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", resorna ministarstva, Udruge, HZJZ, Dom zdravlja Županja, poduzetnici

3. Očuvanje prirodnih resursa i kulturno-povijesne baštine	
Prioritet 3.1. Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	
Mjere:	3.1.1. Unaprjeđenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica 3.1.2. Modernizacija željezničke infrastrukture 3.1.3. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda 3.1.4. Izgradnja vodoopskrbnog sustava 3.1.5. Povećanje energetske učinkovitosti i povećanje iskoristivosti obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru
Cilj:	Izgraditi cjelovitu komunalnu infrastrukturu čime bi se stvorili preduvjeti za gospodarski napredak i zadovoljile osnovne potrebe stanovništva s područja općine Vrbanja
Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Uređenje postojećih i izgradnja novih prometnica - Modernizacija postojeće i postavljanje nove prometne signalizacije - Uređenje željezničkog - cestovnog prijelaza "Vrbanja" i "Vrbanja I" - Uređenje perona i kolodvorskih zgrada - Modernizacija RO-LA terminala "SPAČVA" - Priprema dokumentacije za prijavu projekta na EU fondove - Izgradnja cjelokupnog sustava pročišćavanja i odvodnje na području općine - Spajanje na regionalni vodoopskrbni sustav - Energetska obnova općinske zgrade i doma kulture - Izgradnja elektrana na biomasu
Nositelj:	Općina Vrbanja, Vinkovački vodovod d.o.o.
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", resorna ministarstva, poduzetnici, OCD

3. Očuvanje prirodnih resursa i kulturno-povijesne baštine	
Prioritet 3.2. Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	
Mjere:	3.2.1. Očuvanje i gospodarenje područjem NATURA 2000 3.2.2. Revitalizacija zapuštenih prostora i kulturnih spomenika 3.2.3. Jačanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša te prirodne i kulturne baštine 3.2.4. Poboljšavanje sustava zaštite od poplava
Cilj:	Zaštita okoliša, očuvanje prirodne i kulturno-povijesne baštine te obrana od poplava
Sadržaj aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza postojećeg stanja i izrada modela praćenja stanja u okolišu - Nabava opreme za praćenje stanja u okolišu - Informatizacija sustava za praćenje okoliša - Restauracija i revitalizacija kulturnih spomenika te upis u registar zaštićenih kulturnih dobara Ministarstva kulture - Provođenje promidžbene kampanje s ciljem podizanja ekološke svijesti stanovništva te važnosti očuvanja prirodne i kulturne važnosti - Provodenje edukativnih aktivnosti o očuvanju okoliša te prirodne i kulturne baštine - Modernizacija postojeće infrastrukture za obranu od poplava
Nositelj:	Općina Vrbanja,
Partneri:	Vukovarsko-srijemska županija, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, LAG Šumanovci, Lokalna razvojna agencija "Vjeverica", resorna ministarstva, OCD

11. Usklađenost Strategije s nadređenim strateškim dokumentima

Dokument "Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023." kao dokument lokalnog razvoja mora biti usklađen s važećim europskim, nacionalnim i regionalnim razvojnim dokumentima jer ostvarenje ciljeva iz lokalne strategije doprinosi ostvarenju ciljeva nadređenih strategija. Sukladno tome, lokalna razvojna strategija Općine Vrbanja usklađena je s regionalnim strateškim dokumentima "Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine" i "Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014. – 2020.". Navedene regionalne strategije usklađene su s glavnim nacionalnim strateškim dokumentom za usmjeravanje i koordinaciju regionalnog razvoja, dokumentom "Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine". Nacionalna strategija regionalnog razvoja, usklađena je sa strategijom "Europa 2020" kao krovnom europskom strategijom te sa svim relevantnim zakonima i ostalim strateškim sektorskim dokumentima na razini EU.

Lokalni strateški dokument, također je usklađen s Prostornim planom i III. Izmjenama i dopunama PPU Vukovarsko-srijemske županije iz 2014. godine te s PPU i I. Izmjenama i dopunama PPU Općine Vrbanja iz 2016. godine.

11.1. Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine

Prioritet	Mjere	Usklađenost s prioritetima Razvojne strategije Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020.
Cilj 1. Održivo i konkurentno gospodarstvo		
1.1. Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	<p>1.1.1. Izrada planskih dokumenata za formiranje poslovnih zona</p> <p>1.1.2. Komunalno opremanje poslovnih zona</p> <p>1.1.3. Stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja</p> <p>1.1.4. Ulaganje u edukativne radionice s ciljem podizanja konkurenčnosti MSP-a i obrta</p> <p>1.1.5. Poticati udrživanje i suradnju poduzetničkog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora</p> <p>1.1.6. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu novootvorenih MSP-a i obrta</p> <p>1.1.7. Poticanje razvoja proizvoda visoke dodane vrijednosti u drvoprađivačkoj djelatnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1. Jačanje poduzetništva i privlačenje ulaganja • 1.2. Razvoj gospodarstva temeljenoga na znanju i tehnologiji • 1.4. Održivi razvoj prehrambenog i drvnog sektora • 3.1. Unapređenje gospodarske infrastrukture

1.2. Održivi razvoj i povećanje konkurenčnosti poljoprivrede	1.2.1. Promocija i stvaranje poticajnog okruženja za poljoprivrednu djelatnost 1.2.2. Program poticaja ekološke proizvodnje 1.2.3. Poticanje udrživanja OPG-ova u poljoprivredne zadruge 1.2.4. Specijalizacija poljoprivredne proizvodnje 1.2.5. Ulaganje u visoko profitabilne poljoprivredne kulture 1.2.6. Provodenje edukacija s ciljem podizanja tržišne konkurenčnosti OPG-ova	<ul style="list-style-type: none"> • 1.3. Povećanje konkurenčnosti poljoprivrede • 2.5. Razvoj ruralnoga područja • 3.1. Unapređenje gospodarske infrastrukture
1.3. Razvoj održivog ruralnog turizma	1.3.1. Stvaranje poticajnog okruženja za bavljenje ruralnim turizmom 1.3.2. Izrada planskih dokumenata za turističke zone 1.3.3. Komunalno opremanje turističkih zona 1.3.4. Jačanje turističkih kapaciteta i izgradnja infrastrukture 1.3.5. Promocija turističke destinacije i ponude 1.3.6. Valorizacija i održivo gospodarenje kulturnom, povijesnom i prirodnim baštinom 1.3.7. Jačanje postojećih i kreiranje novih kulturnih programa	<ul style="list-style-type: none"> • 1.5. Razvoj i unapređenje kulture i turizma • 2.4. Upravljanje razvojem

Cilj 2. Unaprjeđenje obrazovanja i socio-demografskih prilika

2.1. Razvoj ljudskih potencijala	2.1.1. Razvoj cijeloživotnog učenja 2.1.2. Poticanje razvoja odgojnih i obrazovnih programa povezanih s potrebama lokalnog gospodarstva 2.1.3. Poticanje visokog obrazovanja te strukovnih i obrtničkih zanimanja 2.1.4. Specijalizirani edukacijski programi za nezaposlene osobe 2.1.5. Obnova i opremanje obrazovne infrastrukture 2.1.6. Jačanje ljudskih resursa u Općini 2.1.7. Jačanje ljudskih kapaciteta ureda za pomoć pri pripremi i provedbi projekata sufinanciranih sredstvima iz EU i/ili nacionalnih fondova	<ul style="list-style-type: none"> • 1.6. Razvoj tržišta rada • 2.1. Razvoj sustava odgoja i obrazovanja • 2.4. Upravljanje razvojem
---	--	---

	2.2.1. Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	
2.2. Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	<ul style="list-style-type: none"> 2.2.2. Unaprijeđenje demografskih mjera 2.2.3. Modernizacija telekomunikacijske mreže 2.2.4. Jačanje ljudskih i tehničkih kapaciteta OCD-a 2.2.5. Unaprijeđenje sustava zaštite i spašavanja ljudi i imovine 2.2.6. Unaprijeđenje socijalnih usluga za ranjive skupine društva 	<ul style="list-style-type: none"> • 2.2. Razvoj visoko-kvalitetnih zdravstvenih usluga • 2.3. Razvoj društvene kohezije • 2.4. Upravljanje razvojem • 3.3. Cjelovito i učinkovito gospodarenje vodama • 3.1. Unapređenje gospodarske infrastrukture
		Cilj 3. Očuvanje prirodnih resursa i kulturno-povijesne baštine
3.1. Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> 3.1.1. Unaprijeđenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica 3.1.2. Modernizacija željezničke infrastrukture 3.1.3. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda 3.1.4. Izgradnja vodoopskrbnog sustava 3.1.5. Povećanje energetske učinkovitosti i povećanje iskoristivosti obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.1. Unapređenje gospodarske infrastrukture • 3.2. Integracija i modernizacija prometne infrastrukture • 3.3. Cjelovito i učinkovito gospodarenje vodama • 3.4. Korištenje obnovljivih izvora energije i poticanje energetske učinkovitosti
3.2. Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	<ul style="list-style-type: none"> 3.2.1. Očuvanje i gospodarenje područjem NATURA 2000 3.2.2. Revitalizacija zapuštenih prostora i kulturnih spomenika 3.2.3. Jačanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša te prirodne i kulturne baštine 3.2.4. Poboljšavanje sustava zaštite od poplave 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.3. Cjelovito i učinkovito gospodarenje vodama • 3.5. Očuvanje okoliša i zaštita prirode

Tablica 23, Uskladenost "Strategije razvoja Općine Vrbanja 2017. - 2023." s dokumentom "Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine"

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima iz Razvojne strategije Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine

11.2. Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014. – 2020.

Prioritet	Mjere	Usklađenost s mjerama Lokalne razvojne strategije LAG-a Šumanovci 2014. – 2020.
Cilj 1. Održivo i konkurentno gospodarstvo		
1.1. Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	<p>1.1.1. Izrada planskih dokumenata za formiranje poslovnih zona 1.1.2. Komunalno opremanje poslovnih zona 1.1.3. Stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja 1.1.4. Ulaganje u edukativne radionice s ciljem podizanja konkurentnosti MSP-a i obrta 1.1.5. Poticati udruživanje i suradnju poduzetničkog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora 1.1.6. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu novoosnovanih MSP-a i obrta 1.1.7. Poticanje razvoja proizvoda visoke dodane vrijednosti u drvoprerađivačkoj djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • M2.1. Potpora razvoju diversifikacije gospodarskih aktivnosti 	
1.2. Održivi razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivrede	<p>1.2.1. Promocija i stvaranje poticajnog okruženja za poljoprivrednu djelatnost 1.2.2. Program poticaja ekološke proizvodnje 1.2.3. Poticanje udruživanja OPG-ova u poljoprivredne zadruge 1.2.4. Specijalizacija poljoprivredne proizvodnje 1.2.5. Ulaganje u visoko profitabilne poljoprivredne kulture 1.2.6. Provođenje edukacija s ciljem podizanja tržišne konkurenčnosti OPG-ova</p> <ul style="list-style-type: none"> • M1.1 Potpora razvoju konkurenčnosti poljoprivrednih gospodarstava • M4.1 Potpora za horizontalnu i vertikalnu suradnju u cilju razvoja lokalnih tržišta hrane i primjenu inovacija u poljoprivredi i preradi 	

<p>1.3. Razvoj održivog ruralnog turizma</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.3.1. Stvaranje poticajnog okruženja za bavljenje ruralnim turizmom 1.3.2. Izrada planskih dokumenata za turističke zone 1.3.3. Komunalno opremanje turističkih zona 1.3.4. Jačanje turističkih kapaciteta i izgradnja infrastrukture 1.3.5. Promocija turističke destinacije i ponude 1.3.6. Valorizacija i održivo gospodarenje kulturnom, povjesnom i prirodnim baštinom 1.3.7. Jačanje postojećih i kreiranje novih kulturnih programa 	<ul style="list-style-type: none"> • M2.1. Potpora razvoju diversifikacije gospodarskih aktivnosti
---	---

Cilj 2. Unaprjeđenje obrazovanja i socio-demografskih prilika

<p>2.1. Razvoj ljudskih potencijala</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Razvoj cijeloživotnog učenja 2.1.2. Poticanje razvoja odgojnih i obrazovnih programa povezanih s potrebama lokalnog gospodarstva 2.1.3. Poticanje visokog obrazovanja te strukovnih i obrtničkih zanimanja 2.1.4. Specijalizirani edukacijski programi za nezaposlene osobe 2.1.5. Obnova i opremanje obrazovne infrastrukture 2.1.6. Jačanje ljudskih resursa u Općini 2.1.7. Jačanje ljudskih kapaciteta ureda za pomoć pri pripremi i provedbi projekata sufinanciranih sredstvima iz EU i/ili nacionalnih fondova 	<ul style="list-style-type: none"> • M4.2 Potpora razvoju lokalne zajednice kroz primjenu CLLD načela, te razvoj suradnje i umrežavanja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini
<p>2.2. Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture 2.2.2. Unaprjeđenje demografskih mjera 2.2.3. Modernizacija telekomunikacijske mreže 2.2.4. Jačanje ljudskih tehničkih kapaciteta OCD-a 2.2.5. Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja ljudi i imovine 2.2.6. Unaprjeđenje socijalnih usluga za ranjive skupine društva 	<ul style="list-style-type: none"> • M3.1 Potpora razvoju društvene infrastrukture za povećanje socijalne uključenosti i kvalitete života na području LAG-a

Cilj 3. Očuvanje prirodnih resursa i kulturno-povijesne baštine

3.1. Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	3.1.1. Unaprijeđenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica 3.1.2. Modernizacija željezničke infrastrukture 3.1.3. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda 3.1.4. Izgradnja vodoopskrbnog sustava 3.1.5. Povećanje energetske učinkovitosti i povećanje iskoristivosti obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> • M3.1 Potpora razvoju društvene infrastrukture za povećanje socijalne uključenosti i kvalitete života na području LAG-a
3.2. Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	3.2.1. Očuvanje i gospodarenje područjem NATURA 2000 3.2.2. Revitalizacija zapuštenih prostora i kulturnih spomenika 3.2.3. Jačanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša te prirodne i kulturne baštine 3.2.4. Poboljšavanje sustava zaštite od poplave	<ul style="list-style-type: none"> • M3.1 Potpora razvoju društvene infrastrukture za povećanje socijalne uključenosti i kvalitete života na području LAG-a

Tablica 24, Usklađenost "Strategije razvoja općine Vrbanja 2017. - 2023." s dokumentom "Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014. - 2020."

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima iz Lokalne razvojne strategije LAG-a Šumanovci 2014. - 2020.

11.3. Prostorni plan i I. Izmjena i dopuna PPU Općine Vrbanja

Prva Izmjena i dopuna PPU Općine Vrbanja značajan je za Strateški razvojni program zbog jasno definiranih demografskih kretanja, infrastrukturnih sustava te prostorno razvojne strukture.

Demografska kretanju su značajna zbog nastavka trenda gibanja, odnosno okvirnog pokazatelja buduće socio-demografske strukture (prirodna kretanja, migracije) Općine. Opis infrastrukturnih sustava Plana (promet, plinoopskrba, elektroopskrba, vodoopskrba, odvodnja) pruža uvid u potencijale i potrebe daljnog razvoja, predviđenog ciljevima Strateškog razvojnog programa. Organizaciju prostora Općine, lokaciju poljoprivredne proizvodnje i razvoj poduzetništva uvjetuje prostorna struktura, odnosno geomorfološke karakteristike, jasno definirane I. Izmjenom i dopunom Prostornog plana uređenja Općine Vrbanja.

12. Financijski plan

Učinkovita provedba glavnih strateških razvojnih projekata podrazumijeva planiranje i predviđanje financijskih sredstava sukladno raspoloživim sredstvima iz javno dostupnih fondova. Stoga se financijski okvir za provedbu Strategije temelji na sljedećim izvorima financiranja:

Proračun Općine Vrbanja nedostatan je za samostalno financiranje velikih, odnosno kapitalnih projekata. Unutar proračuna općine bit će osigurana sredstva za izradu strateški značajnih programa, uređenje komunalne i društvene infrastrukture niže vrijednosti te izradu projektne dokumentacije. Isto tako, općina će, u okviru vlastitih financijskih mogućnosti, sudjelovati u kapitalnim projektima od strateške važnosti za općinu. Općina će nedostatak sredstava za financiranje veliki projekata tražiti u mogućnostima otvorenim ulaskom RH u Europsku uniju te u programima financiranim iz nacionalnih fondova.

Primarna metoda sufinanciranja te najveći izvor sredstava za financiranje strateški važnih projekata Općine su **Europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF)**. ESIF fondovi imaju međusobno komplementarne ciljeve i glavni su izvor ulaganja na razini EU-a za pomoć državama članicama u razvoju poput RH, istovremeno osiguravajući održivi razvoj u skladu s ciljevima **strategije Europa 2020** koja sadrži temeljne razvojne ciljeve Europske unije koji se oslanjaju na pametan, održiv i uključiv rast.

Prilike iz **ESIF** fondova dostupne u finansijskoj perspektivi 2014-2020 su:

- **Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)** - ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije, te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Većinom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjeseta, te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva
- **Europski socijalni fond (ESF)** - predstavlja glavni finansijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva socijalne politike EU, kao što je povećanje stope zaposlenosti, smanjivanje siromaštva, povećanje postotka visoko obrazovanih osoba i tome slično.
- **Kohezijski fond (KF)** - finansijski je mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša u svrhu postizanja gospodarske i socijalne kohezije Europske Unije, te poticanja održivog razvoja

- **Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)** - ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljinjanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja
- **Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)** - instrument je koji financira zajedničku ribarsku politiku. Fond je koncipiran tako da osigurava održivo ribarstvo i industriju akvakulture u EU. Financira industriju koja prilagođava svoju flotu radi postizanja konkurentnosti, kao i mјere zaštite okoliša.

Svaka zemlja članica EU, pa tako i RH, strategiju Europa 2020 i tematske ciljeve implementirala je kroz "**Operativne programe**" u skladu s potpisanim "**Sporazumom o partnerstvu**". Republika Hrvatska na snazi ima **4 Operativna programa** kroz koje provodi ESIF fondove:

➤ **Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.**

- *Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond*

➤ **Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.**

- *Europski socijalni fond*

➤ **Program ruralnog razvoja 2014.-2020.**

- *Europski fond za poljoprivredu i ruralni razvoj*

➤ **Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020.**

- *Europski fond za pomorstvo i ribarstvo*

Kroz navedene OP definiraju se prioritetne osi, investicijski prioriteti i specifični ciljevi koji se u praksi realiziraju putem otvorenih javnih poziva i natječaja za zainteresirane korisnike sredstava.

Općina Vrbanja realizaciju svojih projekata može ostvariti ponajviše kroz nekolicinu mјera u okviru Programa ruralnog razvoja (s naglaskom na Mjeru 7), ali i kroz druge OP. Iako su OP-i, u trenutku izrade Strategije razvoja, pred istekom sredstava, postoji još prilika za prijavu potencijalnih projekata. Primjerice, u okviru Europskog socijalnog fonda dostupne su još mnogobrojne prilike za poticanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti marginaliziranih skupina kao i sredstva za poboljšan rad udruga u okviru komponente dobrog upravljanja.

Uz ESIF fondove dostupni su i programi **Europske teritorijalne suradnje (ETC)** koji obuhvaćaju programe prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje. Interes za financiranje projekata iz područja zaštite okoliša i turizma mogao bi se pronaći i u transnacionalnim programima poput DANUBE programa te Središnja Europa. Stopa

sufinanciranja za programe ETS-a iz EFRR-a iznose iznosi do maksimalno 85%, dok je preostalih 15% potrebno osigurati iz vlastitih izvora.

Iako su operativni programi, u trenutku izrade strategije, pred istekom sredstava, postoji još prilika za prijavu potencijalnih projekata.

Natječaj	Status	Vrsta poziva	Prijavitelj	Vrijednost	Sažetak
Inovacije u S3 područjima	Otvoren (do 15.11.2019.)	Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga	Mikro, mali i srednji poduzetnici	634 milijuna kuna	Pozivom se potiče komercijalizacija inovacija proizvoda/usluga isključivo u skladu s identificiranim tematskim područjima.
"Pridruži se – Aktivni u mirovini"	Otvoren (do 31.12.2019.)	Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga	OCD	100 milijuna kuna	Pozivom se želi ojačati kapaciteti OCD-au području aktivnog starenja i povećanja kvalitete života umirovljenika.
Internacionalizacija poslovanja MSP-ova- Faza 2	Otvoren (do 29.06.2020.)	Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga	Mikro, mali i srednji poduzetnici	134 milijuna kuna	Pozivom se želi povećati sposobnost hrvatskog gospodarstva za sudjelovanje na globalnim tržištima te pridonijeti povećanju udjela MSP-ova u ukupnom izvozu roba i usluga.
Znakovi kvalitete	Otvoren (do 29.06.2020.)	Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga	Mikro, mali i srednji poduzetnici	7,5 milijuna kuna	Pozivom se želi povećati prepoznatljivost kvalitete usluga i proizvoda MSP-ova, čime će se osigurati preduvjeti za povećanje prihoda, izvoza i ukupne konkurentnosti.
Uvođenje sustava upravljanja poslovnim procesima i kvalitetom (ISO i sl. norme)	Otvoren (do 29.06.2020.)	Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga	Mikro, mali i srednji poduzetnici	38 milijuna kuna	Pozivom će se sufincirati uvođenje priznatih sustava upravljanja poslovnim procesima i kvalitetom u skladu sa zahtjevima međunarodno prihvaćenih norma ili tržišno priznatih certifikacijskih shema.
Natječaj za tip operacije 4.3.4. "Investicije u javnu infrastrukturu za skladištenje voća i povrća"	U najavi	Javni natječaj za dodjelu potpore	JLS	370 milijuna kuna	Pozivom se potiče ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za skladištenje voća i povrća, uključujući hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje, pakiranje i distribuciju.
Natječaj za tip operacije 6.2.1. "Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti"	U najavi	Javni natječaj za dodjelu potpore	Poljoprivredni gospodarski subjekti	130 milijuna kuna	Pozivom se potiče ulaganje u građenje, rekonstrukciju i/ili opremanje objekata, nabava strojeva, opreme, vozila, nabavu licenci te u promotivne djelatnosti
Uspostavljanje proizvodackih grupa i organizacija	U najavi	Javni natječaj za dodjelu potpore	Mikro poduzetnici MSP Fizičke osobe Poljoprivredni gospodarski subjekti Zadruge	Nije navedeno	Nije navedeno.
Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala (podmjera 5.2.1.)	U najavi	Javni natječaj za dodjelu potpore	Poljoprivredni gospodarski subjekti	Nije navedeno	Nije navedeno.

Tablica 25, Popis otvorenih i najavljenih natječaja iz postojećih operativnih programa

Izvor: Izrada autora prema dostupnim podacima s mrežne stranice Europski strukturni i investicijski fondovi

Planiranje novog financijskog razdoblja EU za period od 2021. do 2027. krajem 2018. godine se nalazio u fazi tzv. programiranja, odnosno još nisu poznate sve odrednice buduće

politike u tom razdoblju. Prema dosadašnjim najavama Europske komisije jasno je da će se programi nastaviti u sličnom obimu i ciljevima, no jednako tako, najavljeni su smanjenja sredstava za projekte u okviru programa za razvoj ruralnih područja te okrupnjivanja prijašnjih programa (ETC, ERASMUS, OBZOR i sl.). Izgledno je, u svakom slučaju, da će prilike ostati slične dosadašnjim za realizaciju planiranih razvojnih projekata Općine Vrbanja.

EU fondovi nisu jedina sredstva na raspolaganju Općini Vrbanja za ostvarivanje strateških projekata, a time i ciljeva. Nacionalni fondovi te sredstva poduzeća u nadležnosti države (Hrvatske vode, Hrvatske šume, Hrvatska elektroprivreda itd.), također su potencijalni izvor sredstava. Nacionalni fondovi koji su raspoloživi na godišnjoj razini su raspoređeni prema ministarstvima koja ih raspisuju. Sukladno tome:

- **Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU** - raspisuje natječaje za izgradnju komunalne, prometne i društvene infrastrukture
- **Ministarstvo turizma, Fond za razvoj turizma te HTZ** - raspisuju natječaj za izgradnju, modernizaciju ili opremanje turističke infrastrukture, razvoj novih turističkih proizvoda i sadržaj, primjena nove tehnologije u turizmu te marketinške i edukativne aktivnosti
- **Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta** - sufinancira projekte kojima se uvode nove tehnologija ili razne inovacije u proizvodnju, uspostavlja standard kvalitete, stjecanje raznih certifikata, potiče daljnja edukacija radnika te potiče umrežavanje poduzetnika i obrtnika
- **Ministarstvo kulture** - putem svojih natječaja potiče izgradnju, adaptaciju ili opremanje kulturnih objekata, sanaciju ili adaptaciju sakralnih objekata, istraživanje i zaštitu kulturno povijesnih lokaliteta i objekata te projekte koji razvijaju novi kulturni program i sadržaj
- **Ministarstvo graditeljstva** - putem natječaja potiče razvitak komunalne i prometne infrastrukture
- **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta** - sufinancira projekte kojima se grade, moderniziraju ili opremaju odgojno-obrazovni objekti i školsko-sportske dvorane te objekti za izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje
- **Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti** - sufinancira projekte kojima se potiče korištenje obnovljivih izvora energije, povećanje energetske učinkovitosti i zaštita okoliša

Uz navedene izvore financiranja potrebno je spomenuti i proračun Vukovarsko-srijemske županije koji sufinancira gradnju, rekonstrukciju i modernizaciju županijske infrastrukture na području općine Vrbanja. Također, županija će sufinancirati strateške projekte na području općine koji su i od strateškog značaja za županiju, poput izgradnje komunalne infrastrukture, unaprjeđenje turističke ponude županije i tome slično. Sukladno tome, županijske institucije će se uključiti u proces pripreme i provedbe projekata od županijskog interesa kao partner ili kao prijavitelj.

Potrebno je napomenuti da uz europsko, državno i županijsko sufinanciranje, postoji i mogućnost financiranja privatnim kapitalom ili u obliku javno-privatnog partnerstva. Navedene metode financiranja koriste se prilikom izgradnje prerađivačko-industrijskih postrojenja, elektrana koje koriste obnovljive izvore energije i slično.

12.1. Odabir glavnih projekata za implementaciju Strategije razvoja Općine Vrbanja

Strateški program projekata sačinjavaju svi navedeni projekti. Cilj odabira strateških projekata je omogućiti provedbenom tijelu učinkovito upravljanje provedbom, financiranjem i realizacijom projekata. Projekti su u različitim fazama provedbe, neki su u pripremi, neki imaju spremnu dokumentaciju, a neki tek planirani za buduća razdoblja. Također, važno je napomenuti da se redni broj projekta u tablici ne odnosi na primarnosti provedbe projekta.

Rb.	Naziv projekta	Sektor	Cilj projekta	Kratki opis	Vrijednost projekta	Status projekta (ideja, pripremljena dokumentacija, radovi u tijeku...)	Usklađenost sa Strategijom Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023.
1.	Izgradnja dječjeg vrtića	Društvena infrastruktura	Osigurati adekvatan prostor za provođenje predškolskog odgoja na području općine Vrbanja.	Projektom će se izraditi potrebna dokumentacija te izgraditi i opremiti prema pedagoškim standardima objekt za provođenje predškolskog odgoja.	5-10 milijuna kuna	Idejni projekt	2.2.1.
2.	Izrada UPU-a za poslovne zone	Poduzetništvo	Izrada dokumentacije za uređenje poslovnih zona u Općini Vrbanja	Izradit će se potrebna dokumentacija za urbanističko uređenje poslovnih zona na području općine Vrbanja.	200 tisuća kuna	Pripremljena dokumentacija	1.1.1.
3.	Komunalno opremanje poslovnih zona	Komunalna infrastruktura/poduzetnička infrastruktura	Komunalno opremanje poslovnih zona na području općine Vrbanja.	Projektom će se komunalno opremiti poslovne zone na području općine Vrbanja prema netom izrađenim UPU-ima sa svrhom zadovoljavanja osnovnih preduvjeta za početak izgradnje proizvodnih pogona.	5-15 milijuna kuna	Idejni projekt	1.1.2.
4.	Izgradnja cjelovite vodoopskrbne mreže	Komunalna infrastruktura	Unaprijediti kvalitetu života stanovništva s područja općine Vrbanja	U svrhu priključenja na regionalni vodovod istočne Slavonije izgraditi će se spoj Drenovci-Soljani te Soljani-Strošinci čime će se izgraditi	17,5 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	3.1.4.

				nova i rekonstruirati postojeća vodovodna mreža.			
5.	Izrada projektne dokumentacije za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda	Komunalna infrastruktura	Priprema potrebne dokumentacije za prijavu projekta izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda na EU fondove.	Projekt obuhvaća izradu potrebne dokumentacije i prikupljanje svih potrebnih dozvola s ciljem prijave projekta izgradnje sustava za odvodnju otpadnih voda na EU fondove.	500 tisuća kuna	Idejni projekt	3.1.3.
6.	Uređenje i modernizacija lokalnih nerazvrstanih cesta	Cestovna infrastruktura	Poboljšanje postojeće cestovne infrastrukture te unaprjeđenje kvalitete života stanovništva s područja općine Vrbanja.	Projektom će se rekonstruirati dijelovi lokalnih i nerazvrstanih cesta te će se prema potrebi postaviti sigurnosna prometna signalizacija.	3 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	3.1.1.
7.	Program subvencioniranja kupnje prve nekretnine	Demografija	Osigurati ostanak mlađih obitelji na području općine Vrbanja.	Programom će se definirati pod kojim uvjetima i u kojoj mjeri će Općina sufinancirati kupnju prve nekretnine za mlađe obitelji.	milijun kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.2.
8.	Program razvoja poduzetništva i poljoprivrede Općine Vrbanja	Gospodarstvo	Podizanje konkurentnosti gospodarstva na području općine Vrbanja.	Programom će se definirati mjeru za podizanje konkurenčnosti poljoprivrede i poduzetništva, ali i uvjeti korištenja potpornih mera.	3 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	1.1.3.
9.	Kreiranje tematske turističke rute "Ceste zlatne niti"	Turizam	Obogaćivanje turističke ponude općine osmišljavanjem nove tematske rute.	Tematska ruta obuhvatila bi prirodnu i kulturnu baštinu na području općine Vrbanja te gastronomsku ponudu lokalnih OPG-ova.	1,8 milijuna kuna	Idejni projekt	1.3.4.
10.	Sanacija pješačkih staza	Komunalna infrastruktura	Unaprjeđenje kvalitete života stanovništva s područja općine Vrbanja.	Projektom će se sanirati i modernizirati pješačke staze u naseljima na području općine Vrbanja.	2 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.1.

11.	Dogradnja i uređenje vatrogasnog doma u naseljima Vrbanja i Soljani	Društvena infrastruktura	Unaprjeđenje uvjeta za rad DVD-a na prostoru općine Vrbanja.	Projektom će se urediti vatrogasni dom u naseljima Vrbanja i Soljani.	Milijun kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.1.
12.	Uređenje dječjih igrališta na području općine Vrbanja	Društvena infrastruktura	Unaprjeđenje kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja.	Projektom se planira urediti vanjsko sportsko igralište pored osnovne škole "Mare Švel-Garmišek" u naselju Vrbanja te uređenje postojećih dječjih igrališta na prostoru općine Vrbanja.	800 tisuća kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.1.
13.	Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra u naselju Soljani	Sportsko-rekreativna infrastruktura	Unaprjeđenje kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja te izgradnja sportske infrastrukture.	Projekt će obuhvatiti izgradnju sportsko-rekreacijskog centra u kojem će se moći provoditi sportski treninzi za više vrsta sportova te će se koristiti kao dio turističke ponude.	4 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.1.
14.	Rekonstrukcija i uređenje muzejsko-galerijskog prostora "Gašparčev magacin"	Turistička infrastruktura	Unaprijediti kulturnu i turističku ponudu općine Vrbanja.	Projektom se planira obnova zapuštenog magacina obitelji Gašparac te njegova revitalizacija, odnosno pretvaranje u muzejsko-galerijski prostor.	2 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	1.3.7./3.2.2.
15.	Obnova općinske zgrade i doma kulture u naselju Vrbanja	Društvena infrastruktura	Primjenjujući mjere energetske učinkovitosti smanjiti potrošnju energije u općinskoj zgradi u kojoj se nalazi i dom kulture.	Projektom će se postaviti vanjska i tavanska izolacija, zamjeniti rasvjetna tijela LED rasvjetom te riješiti problem grijanja.	1,5 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.1.
16.	Modernizacija javno-rasvjjetne infrastrukture na području općine Vrbanja	Cestovna infrastruktura	Unaprjeđenje prometne sigurnosti te kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja.	Projekt obuhvaća zamjenu rasvjjetnih tijela LED svjetlima po nerazvrstanim cestama na području općine Vrbanja.	1 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	3.1.1.
17.	Uređenje groblja na području općine Vrbanja	Društvena infrastruktura	Podizanje standarda kvalitete pogrebnih	Projektom će se obnoviti mrtvačnica u naselju Soljani te će se obnoviti staze, parkinzi i	2,5 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	2.2.1.

			usluga i popratnih sadržaja.	ograde na grobljima u ostalim naseljima općine.			
18.	Izgradnja logističke infrastrukture za pakiranje, distribuciju i skladištenje poljoprivrednih proizvoda	Poduzetnička infrastruktura	Osigurati logističku infrastrukturu za poljoprivrednike s područja općine Vrbanja.	Projektom će se izgraditi logistički centar za pakiranje, distribuciju i skladištenje poljoprivrednih proizvoda s područja općine Vrbanja	3 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	1.2.3.
19.	Izrada projektne dokumentacije za sustav za navodnjavanje	Poljoprivredna infrastruktura	Priprema potrebne dokumentacije za prijavu projekta izgradnje sustava za navodnjavanje.	Projekt obuhvaća izradu potrebne dokumentacije i prikupljanje svih potrebnih dozvola s ciljem privlačenja sredstava iz EU fondova za projekt izgradnje sustava za navodnjavanje.	500 tisuća kuna	Idejni projekt	1.2.1.
20.	Sanacija odlagališta otpada "Muškovo-ključ" u općini Vrbanja	Okoliš	Zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života mještana Općine Vrbanja.	Projektom će se sanirati zatvoreno odlagalište neopasnog otpada "Muškovo-ključ" u dvije faze.	3 milijuna kuna	Pripremljena dokumentacija	3.2.1.

Tablica 26, Pregled glavnih strateških projekata Općine Vrbanja

Izvor: Izrada autora

12.2. Financijski plan provedbe

Rb.	Cilj	Prioritet	Šifra mjere	Mjera	Naziv projekta	Nositelj projekta	Izvori financiranja					
							Lokalni proračun	Proračun Vukovarsko-srijemske županije	Državni proračun	Fondovi EU	Ostali	Ukupno
1.	Osigurati adekvatan prostor za provođenje predškolskog odgoja na području općine Vrbanja.	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Izgradnja dječjeg vrtića	Općina Vrbanja	500.000	0	1.110.000	6.290.000	0	7.900.000
2.	Izrada dokumentacije za razvoj infrastrukture i	1.1.1.	Izrada planskih dokumenata za	Izrada UPU-a za poslovne zone	Općina Vrbanja		200.000	0	0	0	0	200.000

	uređenje poslovnih zona u Općini Vrbanja.	poticajnog poduzetničkog okruženja	formiranje poslovnih zona									
3.	Komunalno opremanje poslovnih zona na području općine Vrbanja.	Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	1.1.2.	Komunalno opremanje poslovnih zona	Komunalno opremanje poslovnih zona	Općina Vrbanja	750.000	0	1.500.000	12.750.000	0	15.000.000
4.	Unaprijediti kvalitetu života stanovništva s područja općine Vrbanja	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	3.1.4.	Izgradnja vodoopskrbnog sustava	Izgradnja cjelovite vodoopskrbne mreže	Vinkovачki vodovod i kanalizacija d.o.o.	2.500.000	500.000	500.000	14.000.000	0	17.500.000
5.	Priprema potrebne dokumentacije za prijavu projekta izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda na EU fondove.	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	3.1.3.	Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda	Izrada projektne dokumentacije za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda	Općina Vrbanja	500.000	0	0	0	0	500.000
6.	Poboljšanje postojeće cestovne infrastrukture te unaprijeđene kvalitete života stanovništva s područja općine Vrbanja.	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	3.1.1.	Unaprijeđenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica	Uredjenje i modernizacija lokalnih nerazvrstanih cesta	Općina Vrbanja	3.000.000	0	0	0	0	3.000.000
7.	Osigurati ostanak mladih obitelji na području općine Vrbanja.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.2.	Unaprijeđenje demografskih mjera	Program subvencioniranja kupnje prve nekretnine	Općina Vrbanja	1.000.000	0	0	0	0	1.000.000
8.	Podizanje konkurentnosti gospodarstva na području općine Vrbanja.	Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	1.1.3.	Stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja	Program razvoja poduzetništva i poljoprivrede Općine Vrbanja	Općina Vrbanja	3.000.000	0	0	0	0	3.000.000
9.	Obogaćivanje turističke ponude općine osmišljavanjem nove tematske rute.	Razvoj održivog ruralnog turizma	1.3.4.	Jačanje turističkih kapaciteta i izgradnja infrastrukture	Kreiranje tematske turističke rute "Ceste zlatne niti"	Općina Drenovci	100.000	293.729,21	0	1.481.171,79	0	1.874.901
10.	Unaprijeđenje kvalitete života stanovništva s područja općine Vrbanja.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te	Sanacija pješačkih staza	Općina Vrbanja	2.000.000	0	0	0	0	2.000.000

društvene infrastrukture												
11.	Unaprijeđenje uvjeta za rad DVD-a na prostoru općine Vrbanja.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Dogradnja i uređenje vatrogasnog doma u naseljima Vrbanja i Soljani	Općina Vrbanja	400.000	0	0	600.000	0	1.000.000
12.	Unaprijeđenje kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Uređenje dječjih igrališta na području općine Vrbanja	Općina Vrbanja	200.000	400.000	0	200.000	0	800.000
13.	Unaprijeđenje kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja te izgradnja sportske infrastrukture.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra u naselju Soljani	Općina Vrbanja	100.000	100.000	600.000	3.200.000	0	4.000.000
14.	Unaprijediti kulturnu i turističku ponudu općine Vrbanja.	Razvoj održivog ruralnog turizma/ Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	1.3.7./3 .2.2.	Jačanje postojećih i kreiranje novih kulturnih programa/ Revitalizacija zapuštenih prostora i kulturnih spomenika	Rekonstrukcija i uređenje muzejsko-galerijskog prostora "Gašparčev magacin"	Općina Vrbanja	800.000	0	0	1.200.000	0	2.000.000
15.	Primjenjujući mjere energetske učinkovitosti smanjiti potrošnju energije u općinskoj zgradi u kojoj se nalazi i dom kulture.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Obnova općinske zgrade i doma kulture u naselju Vrbanja	Općina Vrbanja	500.000	0	0	1.000.000	0	1.500.000
16.	Unaprijeđenje prometne sigurnosti te kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja.	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	3.1.1.	Unaprijeđenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica	Modernizacija javno-rasvjetcne infrastrukture na području općine Vrbanja	Općina Vrbanja	1.000.000	0	0	0	0	1.000.000
17.	Podizanje standarda kvalitete pogrebnih usluga i popratnih sadržaja.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje	2.2.1.	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te	Uređenje groblja na području općine Vrbanja	Općina Vrbanja	654.556	0	0	1.845.444	0	2.500.000

	kvalitete života stanovništva	društvene infrastrukture										
18.	Osigurati logističku infrastrukturu za poljoprivrednike s područja općine Vrbanja.	Održivi razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivrede	1.2.3.	Poticanje udruživanja OPG-ova u poljoprivredne zadruge	Izgradnja logističke infrastrukture za pakiranje, distribuciju i skladištenje poljoprivrednih proizvoda	Općina Vrbanja	500.000	250.000	0	2.250.000	0	3.000.000
19.	Priprema potrebne dokumentacije za prijavu projekta izgradnje sustava za navodnjavanje.	Održivi razvoj i povećanje konkurentnosti poljoprivrede	1.2.1.	Promocija i stvaranje poticajnog okruženja za poljoprivrednu djelatnost	Izrada projektne dokumentacije za sustav za navodnjavanje	Općina Vrbanja	500.000	0	0	0	0	500.000
20.	Zaštita okoliša i unapređenje kvalitete života mještana Općine Vrbanja.	Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	3.2.1.	Očuvanje i gospodarenje područjem NATURA 2000	Sanacija odlagališta otpada "Muškovo-kluč" u općini Vrbanja	Općina Vrbanja	300.000	0	300.000	2.400.000	0	3.000.000
Ukupno												71.274.901
Razrada planiranih sredstava prema izvorima financiranja					Lokalni	Županijski	Državni	Fondovi EU	ostali			
				udio	18.504.556	1.543.729,21	4.010.000	47.216.616	0			
					26%	2%	6%	66%	0%			

Tablica 27, finansijski plan provedbe "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. - 2023."

Izvor: Izrada autora

U finansijskom smislu, ukupna vrijednost strateških projekata za provedbu Strategije iznosi 71.274.901 HRK. Najveći udio u financiranju odnosi se na sufinanciranje iz fondova EU, otprilike 66%, dok se najmanji udio financiranja odnosi na sufinanciranje iz županijskog proračuna, 2%. Državni proračun sudjeluje u sufinanciranju projekata sa 6%, dok udio općine u sufinanciranju strateških projekata iznosi 26%.

13. Akcijski plan provedbe

Akcijski plan provedbe "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023." izrađen je za glavne projekte Strategije razvoja za razdoblje od 2019. do 2023. godine. Akcijski plan provedbe prikazuje glavne aktivnosti kojima se ostvaruje dio vizije Općine Vrbanja. Također, u tablici je prikazano u kojem razdoblju se aktivnosti planiraju provesti te projekcija kolika su finansijska sredstva potrebna da bi se postigli zadani pokazatelji.

Rb.	Cilj	Prioritet	Mjera	Naziv projekta	Pokazatelji					Iznos sredstava za 2020.	Iznos sredstava za 2021.	Iznos sredstava za 2022.
					Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost 2019.	Ciljana vrijednost 2023.				
1.	Osigurati adekvatan prostor za provođenje predškolskog odgoja na području općine Vrbanja.	Unaprijeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Izgradnja dječjeg vrtića	Izgrađen objekt	Broj objekata	0	1	500.000	3.000.000	4.400.000	
2.	Izrada dokumentacije za uređenje poslovnih zona u Općini Vrbanja.	Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	Izrada planskih dokumenata za formiranje poslovnih zona	Izrada UPU-a za poslovne zone	Izrađen UPU	Broj izrađenih UPU-a	0	3	150.000	50.000	0	
3.	Komunalno opremanje poslovnih zona na području općine Vrbanja.	Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	Komunalno opremanje poslovnih zona	Komunalno opremanje poslovnih zona	Komunalno opremljene zone	Broj komunalno opremljenih zona	0	1	2.500.000	2.500.000	0	
4.	Unaprijediti kvalitetu života stanovništva s područja općine Vrbanja	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	Izgradnja vodoopskrbnog sustava	Izgradnja cjelovite vodoopskrbne mreže	Duljina vodovodnog sustava	Km	0	19,4	6.000.000	6.500.000	5.000.000	
5.	Priprema potrebne dokumentacije za prijavu projekta izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda na EU fondove.	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda	Izrada projektne dokumentacije za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda	Izrađena projektna dokumentacija	Broj izrađene projektne dokumentacije	0	1	500.000	0	0	
6.	Poboljšanje postojeće cestovne infrastrukture te unaprijeđenje kvalitete života stanovništva s	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	Unaprijeđenje i modernizacija lokalnih i	Uređenje i modernizacija lokalnih	Duljina moderniziranih cesta	Km	0	36	600.000	600.000	600.000	

područja općine Vrbanja.		nerazvrstanih prometnica	nerazvrstanih cesta								
7.	Osigurati ostanak mlađih obitelji na području općine Vrbanja.	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Unaprjeđenje demografskih mjera	Program subvencioniranja kupnje prve nekretnine	Dodijeljene subvencije	Broj dodijeljenih subvencija	0	30	200.000	200.000	200.000
8.	Podizanje konkurentnosti gospodarstva na području općine Vrbanja.	Razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja	Stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja	Program razvoja poduzetništva i poljoprivrede Općine Vrbanja	Dodijeljene subvencije projektnim prijedlozima	Broj dodijeljenih subvencija	0	50	600.000	600.000	600.000
9.	Obogaćivanje turističke ponude općine osmišljavanjem nove tematske rute.	Razvoj održivog ruralnog turizma	Jačanje turističkih kapaciteta i izgradnja infrastrukture	Kreiranje tematske turističke rute "Ceste zlatne niti"	Kreirane rute	Broj kreiranih ruta	0	1	874.901	1.000.000	0
10.	Unaprjeđenje kvalitete života stanovništva s područja općine Vrbanja.	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Sanacija pješačkih staza	Duljina saniranih staza	Km	0	15	400.000	400.000	400.000
11.	Unaprjeđenje uvjeta za rad DVD-a na prostoru općine Vrbanja.	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Dogradnja i uređenje vatrogasnog doma u naseljima Vrbanja i Soljani	Dograđen i uređen objekt	Broj objekata	0	2	80.000	440.000	400.000
12.	Unaprjeđenje kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja.	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Uređenje dječjih igrališta na području općine Vrbanja	Uređena dječja igrališta	Broj uređenih dječjih igrališta	0	4	200.000	400.000	200.000
13.	Unaprjeđenje kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja te izgradnja sportske infrastrukture.	Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra u naselju Soljani	Izgrađen sportsko-rekreacijski centar	Broj izgrađenih sportsko-rekreacijskih centara	0	1	0	1.500.000	2.500.000
14.	Unaprijediti kulturnu i turističku ponudu općine Vrbanja.	Razvoj održivog ruralnog turizma/ Očuvanje i gospodarenje Revitalizacija	Jačanje postojećih i kreiranje novih kulturnih programa/ Revitalizacija	Rekonstrukcija i uređenje muzejsko-galerijskog prostora	Rekonstruiran objekt	Broj rekonstruiranih objekata	0	1	800.000	1.200.000	0

	prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	zauštenih prostora i kulturnih spomenika	"Gašparčev magacin"								
15.	Primjenjujući mjere energetske učinkovitosti smanjiti potrošnju energije u općinskoj zgradi u kojoj se nalazi i dom kulture.	Unapređenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Obnova općinske zgrade i doma kulture u naselju Vrbanja	Obnovljen objekt	Broj obnovljenih objekata	0	1	160.000	1.000.000	440.000
16.	Unapređenje prometne sigurnosti te kvalitete života stanovnika s područja općine Vrbanja.	Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture	Unapređenje i modernizacija lokalnih i nerazvrstanih prometnica	Modernizacija javno-rasvjetne infrastrukture na području općine Vrbanja	Zamijenjena rasvjetna tijela	Broj zamijenjenih rasvjetnih tijela	0	50	400.000	300.000	300.000
17.	Podizanje standarda kvalitete pogrebnih usluga i popratnih sadržaja.	Unapređenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva	Izgradnja, opremanje i modernizacija zdravstvene te društvene infrastrukture	Uređenje groblja na području općine Vrbanja	Uređena groblja	Broj uređenih groblja	0	3	1.584.000	516.000	400.000
18.	Osigurati logističku infrastrukturu za poljoprivrednike s područja općine Vrbanja.	Održivi razvoj i povećanje konkurenčnosti poljoprivrede	Poticanje udruživanja OPG-ova u poljoprivredne zadruge	Izgradnja logističke infrastrukture za pakiranje, distribuciju i skladištenje poljoprivrednih proizvoda	Izgrađena logistička infrastruktura	Broj izgrađenih logističkih infrastrukturnih	0	1	1.500.000	1.000.000	500.000
19.	Priprema potrebne dokumentacije za prijavu projekta izgradnje sustava za navodnjavanje.	Održivi razvoj i povećanje konkurenčnosti poljoprivrede	Promocija i stvaranje poticajnog okruženja za poljoprivrednu djelatnost	Izrada projektne dokumentacije za sustav za navodnjavanje	Izrađena projektna dokumentacija	Broj izrađene projektne dokumentacije	0	1	0	0	500.000
20.	Zaštita okoliša i unapređenje kvalitete života mještana Općine Vrbanja.	Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima	Očuvanje i gospodarenje područjem NATURA 2000	Sanacija odlagališta otpada "Muškovo-ključ" u općini Vrbanja	Sanirano odlagalište	Broj saniranih odlagališta	0	1	1.600.000	1.400.000	0

Tablica 28, Akcijski plan provedbe strateških projekata u Općini Vrbanja do 2023. godine

Izvor: Izrada autora

14. Procjena sposobnosti provedbe Strategije

Učinkovitost provedbe Strategije razvoja Općine Vrbanja zajamčit će sustavno te redovito praćenje i mjerjenje na terenu. Praćenje provedbe Strategije razvoja potrebna je radi pravovremenog uočavanja mogućih odstupanja od plana provedbe te zbog praćenja da li planirane mjere ostvaruju željeni učinak na postavljene ciljeve kojima se ostvaruje zacrtana vizija. Glavnu ulogu u praćenju, vrednovanju i izvještavanju o provedbi Strategije preuzet će **Lokalna razvojna agencija Vjeverica d.o.o.**

Provoditelj, odnosno razvojna agencija Vjeverica d.o.o., bit će zadužen za prikupljanje, analizu i čuvanje podataka te će minimalno jednom godišnje izraditi izvještaj o izvršenim aktivnostima i ostvarenim pokazateljima. Provedba, a time i izvještavanje o provedbi, bit će usklađeno s općinskim proračunom te s mogućnostima privlačenja sredstava iz EU fondova, odnosno ovisno o najavi javnih poziva.

Izvještaj provoditelja o realizaciji aktivnosti unutar pojedinih mjera uključivat će povratnu informaciju predstavnika civilnog sektora u općini, predstavnika javnopravnih tijela na razini općine i Vukovarsko-srijemske županije te po potrebi i predstavnika privatnog sektora s područja općine.

Pratit će se sljedeći indikatori:

- realizacija glavnih projekata predviđeni Strateškim razvojnim planom
- ostvareni pokazatelji glavnih projekata
- odgovornost u korištenju javnih finansijskih sredstava
- usklađenost provedbe s utvrđenim općinskim proračunom

Po provedenoj evaluaciji, godišnji izvještaj o provedbi Strategije razvoja bit će javno dostupan na mrežnim stranicama Općine Vrbanja.

Popis slika

Slika 1, Shematski prikaz organizacijske strukture izrade Strategije razvoja Općine Vrbanja 68

Slika 2, Shematski prikaz vremenskog plana aktivnosti izrade Strategije 69

Popis karata

Karta 1, Geoprometni položaj Vukovarsko-srijemske županije	10
Karta 2, Položaj Općine Vrbanja unutar Vukovarsko-srijemske županije, crvenom bojom je označena Općina Vrbanja.....	11
Karta 3, Karta lovišta na području općine Vrbanja.....	34
Karta 4, Područje LAG-a Šumanovci	39
Karta 5, Prometni sustav Vukovarsko-srijemske županije	40
Karta 6, Prometni sustav Općine Vrbanja.....	41
Karta 7, Željeznička mreža s kolodvorima i stajalištima na području Vukovarsko-srijemske županije	43
Karta 8, Karta pokrivenosti mobilnim internetom na području općine Vrbanja	44
Karta 9, Karta pokrivenosti mobilnim internetom na području općine Vrbanja	45
Karta 10, Karta pokrivenosti mobilnim internetom na području općine Vrbanja	46
Karta 11, Prikaz postotka korištenosti te brzina širokopojasnog pristupa na području općine Vrbanja	46
Karta 12, Prikaz komunikacijske infrastrukture na području općine Vrbanja	47
Karta 13, Energetski, vodoopskrbni i odvodni sustavi na području općine Vrbanja.....	48
Karta 14, Područje "Spačvanskog bazena"	63

Popis tablica

Tablica 1, Broj stanovnika prema naseljima na području općine Vrbanja.....	14
Tablica 2, Prirodni prirast/pad na području općine Vrbanja za razdoblje 2011.-2017.....	17
Tablica 3, Procjena doseljenog i odseljenog stanovništva na području općine Vrbanja u razdoblju od 2011. do 2017. godine.....	17
Tablica 4, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima na području općine Vrbanja.....	18
Tablica 5, Osobe starije od 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi na području općine Vrbanja	19
Tablica 6, Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj ekonomskoj aktivnosti i spolu	21
Tablica 7, Zaposleni prema zanimanju na području općine Vrbanja	21
Tablica 8, Broj aktivnih obrta na području Vukovarsko-srijemske županije.....	27
Tablica 9, Planirane poslovne zone na području općine Vrbanja	29
Tablica 10, Pregled poljoprivrednih površina na području općine Vrbanja prema načinu korištenja (ha).....	31
Tablica 11, Županijske ceste na području općine Vrbanja.....	41
Tablica 12, Lokalne ceste na području općine Vrbanja	41
Tablica 13, Raspored javnog prijevoza na području općine Vrbanja.....	42
Tablica 14, Raspored vožnje željezničkog prometa	42
Tablica 15, Proračun Općine Vrbanja za razdoblje 2014.-2019.	54
Tablica 16, Broj ordinacija na području općine Vrbanja	56
Tablica 17, Popis udruga s područja općine Vrbanja	60
Tablica 18, Popis zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara na području općine Vrbanja	61
Tablica 19, Predložena lista kulturnih dobara od lokalnog značaja	62
Tablica 20, Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja provedbe strategije razvoja na ekološku mrežu	64
Tablica 21, SWOT analiza Općine Vrbanja	73
Tablica 22, Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere	75
Tablica 23, Usklađenost "Strategije razvoja Općine Vrbanja 2017. - 2023." s dokumentom "Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine"	83
Tablica 24, Usklađenost "Strategije razvoja općine Vrbanja 2017. - 2023." s dokumentom "Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014. - 2020."	86

Tablica 25, Popis otvorenih i najavljenih natječaja iz postojećih operativnih programa	89
Tablica 26, Pregled glavnih strateških projekata Općine Vrbanja	95
Tablica 27, finansijski plan provedbe "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. - 2023."	98
Tablica 28, Akcijski plan provedbe strateških projekata u Općini Vrbanja do 2023. godine	101

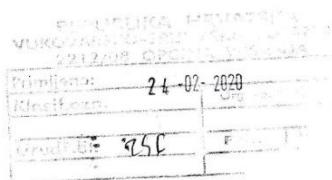
Popis grafova

Graf 1, Kretanje broja stanovnika Općine Vrbanja kroz povijest	15
Graf 2, Procjena broja stanovnika na području općine Vrbanja.....	15
Graf 3, Usporedba kretanja stanovništva na području Vukovarsko-srijemske županije.....	16
Graf 4, Usporedba obrazovne strukture stanovništva općine Vrbanja, popis stanovništva 2001. i 2011. godine	19
Graf 5, Obrazovna struktura prema starosti u općini Vrbanja	20
Graf 6, Broj nezaposlenih na području općine Vrbanja u razdoblju 2010.-2018.....	22
Graf 7, Usporedba kretanja broja odseljenih s brojem nezaposlenih na području općine Vrbanja	23
Graf 8, Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja za razdoblje 2012. - 2019.	23
Graf 9, Broj poduzeća na području općine Vrbanja prema djelatnostima	25
Graf 10, Broj zaposlenih prema djelatnostima na području općine Vrbanja	26
Graf 11, Prosječna neto plaća na području općine Vrbanja	27
Graf 12, Broj obrta prema djelatnosti na području općine Vrbanja	28

Popis korištenih izvora

- A1 d.o.o.
- Bio portal
- Dom zdravlja Županja
- Državni zavod za statistiku
- Financijska agencija
- Hrvatska elektroprivreda
- Hrvatska gospodarska komora
- Hrvatska obrtnička komora
- Hrvatska pošta
- Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
- Hrvatske željeznice – putnički prijevoz
- Hrvatski telekom d.d.
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Informacija o stanju gospodarstva Vukovarsko-srijemske županije
- Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti osnivanja i ulaganja u opremanje i razvoj poduzetničkih zona, 2014. godina
- Lokalna akcijska grupa "Šumanovci"
- Lokalna razvojna strategija LAG-a Šumanovci 2014.-2020.
- Odluka o osnivanju ustanove – razvojna agencija Vrbanja
- Općina Vrbanja
- Osnovna škola "Josip Kozarec"
- Osnovna škola "Mara Švel-Garmišek"
- Plan deinstitucionalizacije, transformacije te prevencije institucionalizacije 2018.-2020. godina
- Plan gospodarenja otpadom 2018.-2024. . Općina Vrbanja
- Plan gospodarenja otpadom u Vukovarsko-srijemskoj županiji
- Pravilnik o proglašenju turističkih općina i gradova i o razvrstavanju naselja u turističke razred
- Prijedlog mreže srednjih škola i učeničkog doma Vukovarsko-srijemske županije
- Program potpore razvoja poduzetništva i poljoprivrede Općine Vrbanja za 2019. godinu

- Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske za Općinu Vrbanju
- Prostorni plan Općine Vrbanja i I. Izmjena i dopuna prostornog plana Općine Vrbanja
- Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije i III. Izmjene i dopune prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije
- Razvoj infrastrukture širokopojasno pristupa na području Županije
- Razvojna strategija Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje do 2020. godine
- Registar kulturnih dobara
- Registar ljekarni
- Registar obrtnika
- Registar udruga
- Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine
- Tele 2 d.o.o.
- Turistička zajednica Vukovarsko-srijemske županije
- Turk, I., Prometno – geografske značajke kao funkcija razvoja Vukovara i vukovarskog kraja
- Uprava za ceste Vukovarsko-srijemske županije
- Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o.
- Zaštićene prirodne vrijednosti Vukovarsko-srijemske županije
- Zavod za hitnu medicinu Vukovarsko-srijemske županije
- Zavod za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije

Prilozi**1. Mišljenje Službe za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša, Odsjek za zaštitu okoliša i prirode**

Predmet: Zahtjev za ocjenu o potrebi strateške procjene utjecaja "Strategije razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023. godine" na okoliš
- mišljenje, daje se

Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša Vukovarsko-srijemske županije, Odsjek za zaštitu okoliša i prirode, zaprimila je 22. listopada 2019. godine Vaš zahtjev KLASA: 302-02/19-01/1169, URBROJ: 2212/08-01/01-19-1 od 21. listopada 2019. godine, u kojem ste zatražili mišljenje u pokrenutom postupku ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja plana na okoliš za "Strategiju razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023.". U zahtjev ste dostavili sljedeću dokumentaciju:

1. Odluku o izradi Strategije razvoja Općine Vrbanja KLASA: 302-02/17-01/236, URBROJ: 2212/08-01/01-17-1 od 02. ožujka 2017. godine;
2. Odluku o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja Općine Vrbanja 2017.-2023. KLASA: 351-01/19-01/1022, URBROJ: 2212/08-01/01-19-1 od 18. rujna 2019. godine;
3. Obrazac o ocjeni o potrebi strateške procjene utjecaja strategije, plana ili programa na okoliš od 21. listopada 2019. godine;
4. Radnu verziju predmetne Strategije u digitalnom obliku.

Na temelju Vašeg zahtjeva i nakon uvida u gore navedenu dokumentaciju, te sukladno odredbama članka 64. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša ("Narodne novine", broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) i čl. 29. st. 11. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš ("Narodne novine", broj 03/17), temeljem odredaba čl. 26. st. 1. i čl. 48., te čl. 46. st. 2. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18 i 14/19), vezano uz čl. 112. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 15/18), ovo tijelo daje

m i š l j e n j e

- I. da za "Strategiju razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023." nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš, te
- II. da je "Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023." prihvatljiva za ekološku mrežu i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu.
- III. S obzirom da se u obuhvatu predmetne Strategije nalaze strogo zaštićene vrste i ugroženi i rijetki stanišni tipovi, sukladno čl. 48. st. 4. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18 i 14/19) izdaju se sljedeći **uvjeti zaštite prirode**:
 1. Unapređenje i modernizaciju lokalnih nerazvrstanih prometnica i planiranje turističkih sadržaja (tematske rute, biciklističke staze, sportsko-rekreativni objekti, tematski parkovi, "Paint-ball" centar) ne planirati u područjima visoke bioraznolikosti poput vlažnih i močvarnih područja, zatvorenih šumskih sastojina i sastojina starijih od 80 godina.

KLASA: 612-07/2019-11/15
URBROJ: 2196/1 14-01-20-7

2

Predmet ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne **ocjene prihvatljivosti** (u za ekološku mrežu u ovom postupku je "Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023" (u daljnjem tekstu: Strategija). Nositelj izrade Strategije je Općina Vrbanja.

Glavni cilj izrade Strategije je optimalno korištenje razvojnog "potencijala prostora kroz razvoj gospodarstva, turizma i poljoprivrede, očuvanje prirodnih vrijednosti, energetska učinkovitost, a sve u cilju ostvarivanja visoke kvalitete života i standarda stanovnika Općine Vrbanja. Ciljevi, prioriteti i mjeru Strategije su održivo i konkurentno gospodarstvo (razvoj infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja, održiv razvoj i povećanje konkurenčnosti poljoprivrede, razvoj održivog ruralnog turizma), unapređenje obrazovanja i socio-demografskih prilika (razvoj ljudskih potencijala, unapređenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života stanovništva) i očuvanje prirodnih resursa i kulturno-povijesne baštine (izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture; očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima).

Glavni projekti za implementaciju Strategije su:

1. Izgradnja dječjeg vrtića,
2. Izrada UPU-a poslovne zone,
3. Komunalno opremanje poslovnih zona,
4. Izgradnja cjelovite vodoopskrbne mreže,
5. Izrada projektnе dokumentacije za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda,
6. Uređenje i modernizacija lokalnih nerazvrstanih cesta,
7. Program subvencioniranja kupnje prve nekretnine,
8. Program razvoja poduzetništva i poljoprivrede Općine Vrbanja,
9. Kreiranje tematske turističke rute "Ceste zlatne niti",
10. Sanacija pješačkih staza,
11. Dogradnja i uređenje vatrogasnih domova u naseljima Vrbanja i Soljani,
12. Uređenje dječjih igrališta na području Općine Vrbanja,
13. Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra u naselju Soljani,
14. Rekonstrukcija i uređenje muzejsko-galerijskog prostora "Gašparčev magacin",
15. Obnova općinske zgrade i doma kulture u naselju Vrbanja,
16. Modernizacija javno-rasvjetcne infrastrukture na području Općine Vrbanja,
17. Uređenje groblja na području Općine Vrbanja,
18. Izgradnja logističke infrastrukture za pakiranje, distribuciju i skladištenje poljoprivrednih proizvoda,
19. Izrada projektnе dokumentacije za sustav za navodnjavanje,
20. Sanacija odlagališta otpada "Muškovo-ključ" u Općini Vrbanja.

Na temelju pojedinačnih ispitivanja i kriterija za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja strategije, plana ili programa na okoliš Priloga III. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš, ne očekuju se značajniji negativni utjecaji na sastavnice okoliša i bioraznolikost gore navedene Strategije, te predmetna Strategija neće imati značajan nepovoljan utjecaj na okoliš.

U sklopu postupka ovo tijelo zatražilo je temeljem čl. 48. st. 3. Zakona o zaštiti prirode mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Radnička cesta 80/7, Zagreb, o mogućnosti značajnijih negativnih utjecaja Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže KLASA: 612-07/2019-11/15, URBROJ: 2196/1-14-01-19-3 od 23. listopada 2019. godine. Traženo mišljenje (KLASA: 612-07/19-38/454, URBROJ: 517-20-2 od 24. siječnja 2020. godine) zaprimljeno je 28. siječnja 2020. godine. Vezano uz čl. 48. st. 4. Zakona o zaštiti prirode predloženi su uvjeti zaštite prirode, a koji su navedeni pod točkom III. ovog mišljenja. Također, zatraženo je da se u predmetnu Strategiju za pojedine mjere razvoja uvrste mjere ublažavanja iz Strateške studije o utjecaju na okoliš IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije i Strateške studije o utjecaju na okoliš IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije. Općina Vrbanja dostavila je dana 17. veljače 2020. godine dopunjenu Strategiju sa potrebnim mjerama ublažavanja.

Na području obuhvata Strategije nalaze se područja ekološke mreže (Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže ("Narodne novine", broj 80/19)), Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001414 "Spačvanski bazen" te Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000006 "Spačvanski bazen". Rubno uz granicu obuhvata nalazi se (POVS) HR2001415 "Spačva JZ".

KLASA 612-07/2019-11/15
URBROJ 2196/1-14-01-20-7

3

S obzirom na navedene strateške ciljeve i prioritete te njihove potencijalne utjecaje na ciljne vrste i stanišne tipove područja ekološke mreže koji se nalaze u obuhvatu Strategije, prethodnom ocjenom može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cijelovitost i ciljeve očuvanja ekološke mreže te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Sukladno gore navedenom, te iz područja naše nadležnosti, mišljenja smo da "Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017.-2023." neće imati značajnih negativnih utjecaja na ekološku mrežu, kao ni na bioraznolikost područja Općine Vrbanja, te stoga nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja plana na okoliš.

Prilikom realizacije projekata iz predmetne Strategije neophodno je provesti postupke sukladno posebnim važećim propisima iz područja zaštite okoliša, prirode, voda i zraka, te održivog gospodarenja otpadom, kako bi se potencijalni negativni utjecaji smanjili na prihvatljivu razinu za okoliš i ekološku mrežu.

Podsjećamo, prema odredbi čl. 30. st. 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš, prije donošenja odluke u postupku ocjene o potrebi strateške procjene na lokalnoj razini nadležno tijelo dužno je o provedenom postupku ocjene o potrebi strateške procjene pribaviti mišljenje nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u županiji. U tu svrhu nadležnom upravnom tijelu za zaštitu okoliša u županiji se, uz zahtjev za davanje mišljenja, dostavlja i sva potrebna dokumentacija.

Dostaviti s povratnicom:

1. Naslovu,
2. Evidencija, ovdje
3. Pismohrana, ovdje

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Strategija razvoja Općine Vrbanja za razdoblje 2017. – 2023.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaze u ruralna područja